

بسم الله الرحمن الرحيم

سخن مدیر مرکز:

بدون شک همه انسان ها در طول دوران زندگی طبیعی خود به داد و ستد مشغولند ، گاه هدفمند و برنامه ریزی شده و گاهی هم نا آگاهانه اما ضروری . انسان هوشمند اما تمام تلاشش اینست که در هر حرکتی هوشمندانه و مبتنی بر هدف قدم بردارد ، او محاسبه گر است و فراگیران علوم و تکنیک های نوین را جز لاینفک زندگی خود می داند و فراتر از آن به شرایط موجود اکتفا نکرده و به دنبال راه های بهتر است و نتیجه این هوشمندی چیزی جز دستاوردهای علمی بشر امروزی نیست ، همان دستاوردهایی که همچون چراغ همیشه روشن ، مسیر پیشرفت و توسعه را به انسانها نشان می دهد.

مرکز آموزش بازرگانی خوزستان افتخار دارد در راستای برنامه های کلان اقتصادی کشور و با استفاده از همه پتانسیل های موجود با قامتی برافراشته در کنار همه فعالان اقتصادی بزرگ و کوچک اعم از شرکت های تولیدی و خدماتی ، کارآفرینان ، بازرگانان ، بازاریان ، تشکل ها و همچنین دانشجویان و علاقه مندانی که قصد راه اندازی هر نوع کسب و کار و فعالیت اقتصادی دارند قرار دارد و آمادگی خود را برای ارائه خدمات و مشاوره های آموزشی ، تخصصی و کاربردی با همکاری اساتید مجرب و کار آزموده در فضای مناسب و در خورشان این عزیزان اعلام می نماید.

جزوه ای که در دست شماست خلاصه ای از نکات مهم و کلیدی قوانین و مقررات ناظر بر واحد های صنفی از جمله قوانین نظام صنفی ، کار ، تأمین اجتماعی ، مالیاتی ، اماکن و شهرداری است که مختص متقاضیان اخذ پروانه کسب طراحی و تدوین گردیده تا در کنار آموزشهای حضوری مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به اینکه آشنایی با قانون و مقررات حوزه کسب و کار یکی از الزامات دریافت پروانه کسب می باشد و این آموزش ها در قالب یک دوره ۲۴ ساعته پیش بینی شده لذا این جزوه صرفاً به منظور کمک و تسهیل یادگیری مطالب ارائه گردیده و توصیه و تأکید می گردد اشخاص صنفی با تهیه کتب مربوطه همواره اطلاعات خود را ارتقاء داده تا به حقوق و تکالیف خود و سایر دستگاه های نظارتی و متولی (تصریح شده در قانون) آشنایی و تسلط کافی داشته و در موقع لزوم از حقوق خود دفاع نمایند.

با آرزوی موفقیت روز افزون برای شما

داریوش امامی

مدیر مرکز آموزش بازرگانی خوزستان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳	فصل اول: تعاریف
۶	فصل دوم: فرد صنفی
۹	فصل سوم: اتحادیه ها
۱۷	فصل چهارم: اتاق اصناف شهرستان
۲۱	فصل پنجم: اتاق اصناف ایران
۲۴	فصل ششم: کمیسیون نظارت
۲۷	فصل هفتم: هیأت عالی نظارت
۲۹	فصل هشتم: تخلفات و جریمه ها
۳۷	فصل نهم: سایر مقررات
۴۱	فصل دهم: مشتری مداری
۴۶	فصل یازدهم: آشنایی با قانون کار و بیمه تأمین اجتماعی در محیط کار
۵۹	فصل دوازدهم: آشنایی با قوانین مالیاتی مرتبط
۷۳	فصل سیزدهم: آشنایی با قانون نظارت بر اماکن
۸۲	فصل چهاردهم: مکاسب

فصل اول

« تعاریف »

قانون نظام صنفی:

قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان ، وظایف ، اختیارات ، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق ق ن ص تعیین می کند.

فرد صنفی :

هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت های صنفی اعم از تولید ، تبدیل ، خرید ، فروش ، توزیع ، خدمات و خدمات فنی سرمایه گذاری کند و به عنوان پیشه ور و صاحب حرفه و شغل آزاد ، خواه به شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا ، محصول یا خدمات خود را به طور مستقیم یا غیر مستقیم و به صورت کلی یا جرئی به مصرف کننده عرضه دارد ، فرد صنفی شناخته می شود.

نکته- صنوفی که قانون خاص دارند ، از شمول ق ن ص مستثنی می باشند.

قانون خاص قانونی است که براساس آن نحوه صدور مجوز فعالیت ، تنظیم و تنسيق امور واحد های ذی ربط ، نظارت ، بازرسی و رسیدگی به تخلفات افراد و واحدهای تحت پوشش آن صراحت در متن قانون مربوطه معین می شود.

واحد های صنفی :

هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد ، واحد صنفی شناخته می شود.

آیین نامه اجرائی تعیین صنوف سیار موضوع ، ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیات عالی نظارت تهیه می شود و پس از تایید هیات عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت می رسد.

نکته ۱- فعالیت واحد های صنفی سیار در محل ثابت با اخذ پروانه کسب برای همان محل ، بلامانع است .

نکته ۲- اماکنی که واجد شرایط لازم جهت استقرار چند واحد صنفی باشند ، می توانند به عنوان محل ثابت کسب ، توسط یک یا چند فرد صنفی ، پس از اخذ پروانه کسب از اتحادیه یا اتحادیه های ذی ربط ، مورد استفاده قرار گیرند.

آیین نامه اجرائی این نکته به وسیله دبیرخانه هیات عالی نظارت با همکاری اتاق اصناف ایران و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت می رسد.

نکته ۳- دفاتری که خدماتی به واحدهای صنفی سیار می دهند ، واحد صنفی محسوب می شوند.

صنف :

عبارت است از گروهی از افراد که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد. صنوف مشمول ق ن ص ، با توجه به این نوع فعالیت آنها به دو گروه تولیدی - خدمات فنی و توزیعی - خدماتی تقسیم می شوند.

پروانه کسب :

مجوزی است که طبق مقررات ق ن ص به منظور شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به صورت موقت یا دائم به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین داده می شود.

نکته ۱- پروانه کسب موقت تنها برای یک بار صادر می شود. مدت اعتبار پروانه کسب موقت یک سال و پروانه کسب دائم پنج سال است.

نکته ۲- اتحادیه صنفی مکلف است با انقضای مدت اعتبار پروانه کسب ، اخطاریه یک ماهه برای تبدیل پروانه موقت به پروانه دائم یا تمدید پروانه دائم صادر نماید و در صورت عدم تبدیل یا تمدید پروانه ، واحد صنفی در حکم واحد بدون پروانه تلقی می شود.

پروانه تخصصی و فنی :

گواهی نامه است که بر داشتن مهارت انجام دادن کارهای تخصصی یا فنی دلالت دارد و به وسیله مراجع ذی صلاح صادر می شود.

اتحادیه :

شخصیتی حقوقی است که از افراد یک یا چند صنف که دارای فعالیت یکسان یا مشابه اند ، برای انجام دادن وظایف و مسؤولیت های مقرر در ق ن ص تشکیل می گردد.

اتاق اصناف شهرستان :

اتاقی متشکل از رؤسای اتحادیه های صنفی هر شهرستان برای انجام وظایف و مسؤولیت های مقرر در ق ن ص است.

اتاق اصناف ایران :

اتاقی است که از نمایندگان هیات رئیسه اتاق اصناف شهرستان های کشور با هدف تقویت مبانی نظام صنفی در تهران تشکیل می گردد.

کمیسیون نظارت :

کمیسیونی است که به منظور برقراری ارتباط و ایجاد هماهنگی بین اتحادیه ها و اتاق اصناف شهرستان ، اتاق اصناف ایران و کمیسیون های نظارت تشکیل می گردد و بالاترین مرجع نظارت بر امور اصناف کشور است.

فصل دوم

« نکات مهم »

افراد صنفی موظفند قبل از تاسیس هر نوع واحد صنفی یا اشتغال به کسب و حرفه ، نسبت به اخذ پروانه کسب اقدام کنند.

نکته ۱- کلیه دستگاه هایی که از اتحادیه ها برای صدور پروانه کسب از آنها استعلام می کنند ، موظفند ظرف مدت پانزده روز از تاریخ دریافت استعلام نظر قطعی و نهائی خود را اعلام دارند . عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله نظر مثبت است .

نکته ۲- صدور بیش از یک پروانه کسب برای هر فرد صنفی واجد شرایط قانونی برای یک یا چند محل کسب به شرط معرفی مباشر ، بلامانع است.

نکته ۳- در صورتی که چند نفر ، یک واحد صنفی را به صورت مشترک اداره کنند ، به طور مشترک مسؤولیت امور واحد را عهده دار خواهد بود.

نکته ۴- در صورت عدم فعالیت بیش از شش ماه واحد صنفی ، بدون اطلاع اتحادیه مربوطه یا تغییر محل کسب یا نوع فعالیت توسط صاحب پروانه کسب یا واگذاری محل صنفی دارای پروانه کسب به غیر ، اتحادیه موظف است پس از اخطار پانزده روزه به واحد صنفی مزبور کسب را ابطال کند.

صدور پروانه کسب برای مشاغل تخصصی و فنی مستلزم اخذ پروانه تخصصی و فنی از مراجع ذی ربط به وسیله متقاضی است. اگر متقاضی واجد شروط لازم برای اخذ پروانه تخصصی و فنی نباشد ، حضور یک نفر شاغل دارنده پروانه تخصصی و فنی در واحد صنفی برای صدور پروانه کسب مشروط ، به نام متقاضی کافی است .

* افراد صنفی مکلفند در هر سال حق عضویت اتحادیه ذی ربط را بپردازند.

* افراد صنفی عرضه کننده کالاها و خدمات مکلفند با الصاق برچسب روی کالا ، یا نصب تابلو در محل کسب یا حرفه ، قیمت واحد کالا یا دستمزد خدمت را به طور روشن و مکتوب و به گونه ای که برای همگان قابل رؤیت باشد ، اعلام کنند.

نکته ۱- هر فرد صنفی در مقابل دریافت بها ، اجرت یا دستمزد باید صورتحسابی شامل نام و نشانی واحد صنفی ، تاریخ، مبلغ دریافتی و نوع و مشخصات کالاهای فروخته شده یا خدمات انجام شده را به مشتری تسلیم دارد.

نکته ۲- اتاق اصناف شهرستان می تواند با تصویب کمیسیون نظارت مرکز استان ، بعضی از صنوف یا مشاغل را تا مبلغی معین ، یا برخی دیگر را که دادن صورتحساب برای آنها مشکل است ، از دادن صورتحساب معاف کند.

نکته ۳- افراد صنفی که کالاهای خود را به صورت کلی عرضه می دارند باید از صورتحساب های چاپ شده استفاده کنند و مشخصات خریدار را نیز در آن بنویسند.

نکته ۴- فرد صنفی ، مسؤل انطباق کیفیت و کمیت هر نوع کالای عرضه شده یا خدمات ارائه گردیده با وجه یا اجرت دریافتی مندرج در صورتحساب است .

* صاحبان اماکن عمومی به تشخیص اتاق اصناف شهرستان و تصویب کمیسیون نظارت مکلفند :

الف- فهرست قیمت غذا و مواد غذایی را که برای مصرف مشتریان ارائه می شود در برگه های مخصوص تهیه و در دسترس مشتریان قرار دهد و بر مبنای آن صورتحساب به مشتری تسلیم دارند.

ب- نرخ اغذیه و مواد غذایی خود را در تابلو مخصوص در محل کسب به قسمتی که در معرض دید همگان باشد نصب کنند.

* افراد صنفی مکلفند قوانین و مقررات جاری کشور ، از جمله قوانین و مقررات صنفی ، انتظامی، بهداشتی، ایمنی، حفاظت فنی و زیباسازی محیط کار و دستورالعمل های مربوط به نرخ گذاری کالاها و خدمات را که از سوی مراجع قانونی ذی ربط ابلاغ می گردد ، رعایت و اجرا کنند.

نکته ۱- افراد صنفی مکلفند پیش از به کارگیری کسانی برای انجام دادن خدمات به منازل و اماکن مراجعه میکنند ، مراتب را به اتحادیه اطلاع دهند تا اتحادیه پس از اخذ نظر نیروی انتظامی ، نسبت به صدور کارت شناسائی عکس دار با درج تخصص اقدام لازم را به عمل آورد.

نکته ۲- افراد صنفی مجاز نیستند برای جلب مشتری درباره محصولات ، کالاها یا خدمات، برخلاف واقع تبلیغ کنند. در غیر این صورت طبق ماده (۶۸) ق ن ص با آنها رفتار خواهد شد.

نکته ۳- انتشار هرگونه آگهی تبلیغاتی به هر طریق توسط فرد صنفی فاقد پروانه کسب معتبر ، ممنوع است و متخلف به جریمه نقدی از یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰)ریال تا دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰)ریال محکوم میشود.

رسانه های گروهی ، چاپخانه ها و مؤسسات تولید محصولات چند رسانه ای مکلفند قبل از قبول سفارش تولید یا نشر هرگونه آگهی تبلیغاتی ، یک نسخه از پروانه کسب متقاضی را مطالعه نمایند ، در غیر این صورت به جریمه نقدی موضوع این نکته محکوم می شوند.

* در صورتی که دارنده پروانه کسب بخواهد محل کسب خود را به دیگری واگذار کند ، باید درخواست کتبی خود را به اتحادیه تسلیم نماید. اتحادیه در صورتی که فرد معرفی شده را واجد شرایط قانونی بداند با رعایت سایر مقررات ، پس از ابطال پروانه کسب قبلی ، پروانه جدید به نام فرد معرفی شده صادر میکند.

نکته- در صورت درخواست صاحب پروانه مبنی بر تغییر پروانه کسب به حرفه ای دیگر ، علاوه بر طی مراحل قانونی ، استعلام و تسویه حساب از اتحادیه قبلی ضروری است . عدم پاسخگویی اتحادیه قبلی ظرف پانزده روز پس از تاریخ استعلام به منزله نظر موافق تلقی می شود.

* در صورتی که دارنده پروانه کسب محجور شود ، قیم می تواند با رعایت غبطه محجور و طبق مقررات ق ن ص نسبت به اداره یا انتقال واحد صنفی اقدام کند.

* در صورت فوت صاحب پروانه کسب ، حقوق متعارف ناشی از واحد صنفی متعلق به ورثه است. چنانچه ورثه یا نماینده قانونی آنها مایل باشند ، در صورت دارا بودن شروط فردی ، می توانند ظرف مدت دو سال نسبت به اخذ پروانه کسب با رعایت مقررات اقدام کنند. پس از انقضای مهلت مقرر پروانه متوفی از درجه اعتبار ساقط است.

فصل سوم

« اتحادیه ها »

* در هر شهرستان که واحد های صنفی فعالیت های شغلی مشابه یا همگن وجود داشته باشد ، افراد صنفی با رعایت ق ن ص مبادرت به تشکیل اتحادیه می کنند.

نکته ۱- اتحادیه دارای شخصیت حقوقی و غیرانتفاعی است و پس از ثبت در وزارت صنعت ، معدن و تجارت رسمیت می یابد.

نکته ۲- حد نصاب تعداد واحدهای صنفی برای تشکیل یک اتحادیه در کشور به شرح زیر است :
الف - در تهران ، ۳۰۰ واحد.

ب- در شهرستان های با بیش از دو میلیون نفر جمعیت ، ۲۰۰ واحد.

ج - در شهرستان های دارای بیش از یک میلیون نفر و کمتر از دو میلیون نفر جمعیت ، ۱۵۰ واحد .

د - در شهرستان های دارای بیش از پانصد هزار نفر و کمتر از یک میلیون نفر جمعیت ، ۱۰۰ واحد.

ه - در شهرستان های با کمتر از پانصد هزار نفر جمعیت ، ۵۰ واحد.

نکته ۳- کمیسیون نظارت هر شهرستان با همکاری اتاق اصناف شهرستان موظف است اتحادیه هایی را که تعداد واحد های صنفی تحت پوشش آنها کمتر از نصاب های تعیین شده است ، ادغام نماید.

نکته ۴- اگر تشکیل اتحادیه واحد برای تمامی شهرها یا بخش های هر شهرستان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان ممکن نباشد ، شیوه اداره امور واحد های صنفی آن شهرها یا بخش های تابع آیین نامه ای است که توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیات عالی نظارت تهیه می شود و پس از تأیید هیأت عالی نظارت حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت می رسد.

نکته ۵- اگر تشکیل اتحادیه ای از واحدهای صنفی یک شهرستان ، که تعدادشان به نصاب مقرر جهت تشکیل اتحادیه نرسیده است ، به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد ، در صورت تصویب هیأت عالی نظارت ، اتحادیه ای با همان تعداد واحدهای موجود تشکیل خواهد شد.

نکته ۶- اگر تشکیل اتحادیه ای در مرکز استان از واحد های صنفی موجود در شهرستان های همان استان به تشخیص کمیسیون نظارت مرکز استان لازم باشد ، و در صورت تصویب هیأت عالی نظارت ، اتحادیه ای در مرکز استان تشکیل خواهد شد. این اتحادیه مانند سایر اتحادیه ها تلقی خواهد شد.

نکته ۷ - چنانچه تعداد واحدهای صنفی در هر استان جهت تشکیل اتحادیه به حد نصاب مقرر در نرسد با پیشنهاد اتاق اصناف و تأیید وزیر صنعت ، معدن و تجارت ، اتحادیه ای از واحدهای صنفی در سطح کشور تشکیل می شود.

اتحادیه ها توسط هیأت مدیره منتخب اعضای اتحادیه اداره می شوند. تعداد اعضای این هیأت پنج نفر اصلی و سه نفر علی البدل برای اتحادیه های دارای کمتر از هزار واحد صنفی عضو و هفت نفر اصلی و سه نفر علی البدل برای اتحادیه های دارای بیش از هزار واحد صنفی عضو خواهد بود .

نکته ۱ - مدت مسئولیت اعضای هیأت مدیره اتحادیه ها از تاریخ انتخاب چهار سال تمام است. اعضای هیأت مدیره با رأی مخفی و مستقیم اعضای اتحادیه انتخاب می شوند. اعضای مذکور نمی توانند بیش از دو دوره متوالی و یا چهار دوره متناوب در هیأت مدیره اتحادیه عضویت داشته باشند.

نکته ۲ - کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است شش ماه قبل از پایان هر دوره هیأت مدیره ، مقدمات برگزاری انتخابات را فراهم آورد.

نکته ۳ - انتخاب اتحادیه ها در دور اول با حضور حداقل یک سوم اعضاء و در صورت عدم دستیابی به حد نصاب مذکور ، در دور دوم با حضور حداقل یک چهارم اعضاء رسمیت می یابد.

نکته ۴ - در صورتی که بر اثر استعفاء ، عزل ، فوت ، بیماری ، حَجْر یا محرومیت از حقوق اجتماعی عضو یا اعضای از هیأت مدیره ، با وجود جایگزینی اعضای علی البدل ، آن هیأت از نصاب خارج شود ، کمیسیون نظارت مکلف است ظرف شش ماه نسبت به برگزاری انتخاب برای تعیین اعضای جایگزین اقدام کند.

تا انجام انتخابات ، افرادی از اعضای همان صنف که واجد شروط قانونی برای اداره امور اتحادیه باشند ، توسط اتاق اصناف شهرستان معرفی می گردند تا پس از تصویب کمیسیون نظارت ، به عنوان اعضای جایگزین به عضویت اصلی یا علی البدل هیأت مدیره منصوب شوند. اگر کمتر از دو سال از مدت مأموریت هیأت مدیره مانده باشد ، مدت مأموریت اعضای جایگزین تا پایان مدت مأموریت هیأت مدیره ادامه خواهد یافت.

اعضای مستعفی هیأت مدیره در صورتی که به تشخیص کمیسیون نظارت ، به منظور اخلاف در انتخابات استعفاء داده باشند و اعضای معزول از آن هیأت ، نمی توانند برای اولین انتخابات بعدی هیأت مدیره اتحادیه داوطلب شوند.

نکته ۵ - افراد منصوب شده موضوع نکته (۴) دارای کلیه اختیارات ، حقوق و تکالیف هیأت مدیره ، به استثنای عضویت در هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان خواهند بود.

نکته ۶ - داوطلب شدن کارکنان اتحادیه ها ، اتاق اصناف شهرستان و ایران و دستگاه های اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری در انتخابات هیأت مدیره اتحادیه های صنفی منوط به استعفای آنان از شغل قبلی خود پیش از ثبت نام در انتخابات است . اعلام رسمی پذیرش استعفای کارکنان موضوع پیش از شروع به کار در هیأت مدیره اتحادیه الزامی است.

شرایط داوطلبان عضویت در هیأت مدیره اتحادیه ها عبارت است از :

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران .
- ۲- اعتقاد و التزام عملی به نظام جمهوری اسلامی ایران .
- ۳- نداشتن سوء پیشینه کیفری مؤثر .
- ۴- عدم ممنوعیت تصرف در اموال ،مانند حجر ، ورشکستگی و افلاس .
- ۵- عدم اعتیاد به مواد مخدر .
- ۶- عدم اشتهار به فساد .
- ۷- داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم برای افراد فاقد سابقه عضویت در هیأت مدیره اتحادیه .
- ۸- حداکثر سن در زمان ثبت نام هفتاد و پنج سال .
- ۹- داشتن پروانه کسب معتبر دائم.
- ۱۰- وثاقت و امانت.

نکته ۱- کمیته ای مرکب از نمایندگان وزارت صنعت ، معدن و تجارت ، سازمان تعزیرات حکومتی ، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و دو نفر از اتاق اصناف شهرستان از مراجع ذی صلاح شامل وزارت اطلاعات ، نیروی انتظامی ، سازمان ثبت احوال کشور و قوه قضائیه ظرف یک ماه شرایط مذکور را استعلام می نماید. نمایندگان اتاق اصناف شهرستان در این کمیته نباید خود نامزد انتخابات باشند. تصمیم گیری در این کمیته با اکثریت آراء صورت می گیرد و نتیجه به متقاضی اعلام می شود.

وظیفه این کمیته حصول اطمینان از صحت موارد مندرج در بندهای مذکور از طریق رؤیت اسناد مثبت و بررسی مدارک و شواهد است.

نکته ۲- افرادی که صلاحیت آنها توسط کمیته موضوع رد شده باشد می توانند ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ رأی کمیته مزبور تقاضای بررسی مجدد نمایند. مرجع رسیدگی مجدد کمیسیون نظارت شهرستان است.

* در اتحادیه ها افراد منتخب به ترتیب بر اساس اکثریت نسبی آراء مأخوذ شامل یک نفر رئیس ، دو نفر نائب رئیس (اول و دوم) ، یک نفر دبیر و یک نفر خزانه دار تعیین می شود. همزمان با برگزاری انتخابات اعضای هیأت مدیره اتحادیه ، انتخاباتی برای انتخاب دو نفر بازرس (اصلی و علی البدل) برگزار می شود.

نکته ۱- در صورت عدم آمادگی پذیرش سمت تعیین شده توسط فرد منتخب ، تعویض سمت وی با سمتی که احراز آن نیاز به تعداد آرای کمتری دارد بلامانع است.

نکته ۲- در صورت تساوی آراء بین دو یا چند نفر از اعضای هیأت مدیره اتحادیه ، سمت آنها به طریق قرعه توسط رئیس کمیسیون نظارت و یا نماینده وی و با حضور اکثریت اعضای هیأت مدیره اتحادیه تعیین می شود.

نکته ۳- در صورت درخواست کلیه منتخبان ، سمت آنها از طریق برگزاری انتخابات داخلی در حضور رئیس یا نماینده کمیسیون نظارت تعیین می شود.

* هیأت مدیره هر اتحادیه مکلف است از خدمات یک نفر ، که دارای حداقل مدرک کارشناسی باشد ، به صورت تمام وقت به عنوان مدیر اجرایی استفاده کند . در شهرستان های دارای کمتر از یک میلیون نفر جمعیت ، به کارگیری افراد دیپلمه به عنوان مدیر اجرایی ، بلامانع است .

مدیر اجرایی مجری مصوبات هیأت مدیره و منتخب آن است و با جایگزین شدن هیأت مدیره جدید مستغفی تلقی می گردد. استفاده از خدمات همان مدیر در ادوار بعد بلا مانع است.

* در صورت نیاز ، کمیسیون نظارت مرکز استان بنا به درخواست اکثریت نسبی اتحادیه های صنفی شهرستان های همان استان ، با نظر خواهی از اتاق اصناف مرکز استان ، نسبت به تشکیل مجمع استانی برای اتحادیه های آن استان اقدام خواهد کرد.

این مجمع متشکل از نمایندگان هیأت مدیره اتحادیه های شهرستان ها خواهد بود و به منظور تبادل نظر در خصوص مشکلات و امور صنفی ، ارائه پیشنهاد و برقرای ارتباط و هماهنگی های لازم بامراجع و مراکز تشکیل می شود.

نکته - تعداد نمایندگان هر شهرستان به ازای هر پنج اتحادیه یک نفر خواهد بود که با رأی رؤسای اتحادیه ها انتخاب خواهد شد. مدت مأموریت اعضای هیأت مدیره مجمع استانی دو سال است.

* هر گاه شخصی بخواهد فعالیت صنفی را آغاز کند، ابتدا باید به اتحادیه ذی ربط مراجعه و تقاضای کتبی خود را تسلیم و رسید دریافت دارد. اتحادیه مکلف است در چارچوب مقررات نظر خود را مبنی بر رد یا قبول تقاضا حداکثر ظرف پانزده روز با احتساب ایام غیر تعطیل رسمی به صورت کتبی به متقاضی اعلام کند. عدم اعلام نظر در مدت یاد شده به منزله پذیرش تقاضا محسوب می گردد.

در صورت قبول تقاضا توسط اتحادیه ، متقاضی باید از آن تاریخ ظرف حداکثر سه ماه مدارک مورد نیاز اتحادیه را تکمیل کند و به اتحادیه تسلیم دارد. در غیر این صورت متقاضی جدید محسوب خواهد گردید.

اتحادیه موظف است پس از دریافت تمام مدارک لازم و با رعایت ضوابط ، ظرف پانزده روز نسبت به صدور پروانه کسب و تسلیم آن به متقاضی اقدام کند. همچنین متقاضی پروانه کسب موظف است از تاریخ دریافت پروانه کسب ظرف شش ماه نسبت به افتتاح محل کسب اقدام کند.

نکته ۱- چنانچه اتحادیه درخواست متقاضی پروانه کسب را رد کند یا از صدور پروانه کسب استنکاف ورزد ، باید مراتب را با ذکر دلایل مستند به طور کتبی به متقاضی اعلام کند. در صورتی که متقاضی به آن معترض باشد، می تواند اعتراض کتبی خود را ظرف بیست روز از تاریخ دریافت پاسخ به اتاق اصناف شهرستان ذی ربط تسلیم دارد. اتاق اصناف شهرستان مکلف است طی پانزده روز به اعتراض متقاضی رسیدگی و نظر نهائی خود را برای اجرا به اتحادیه مربوط اعلام کند.

نکته ۲- در صورتی که اتحادیه یا متقاضی به نظر اتاق های اصناف شهرستان معترض باشند می توانند ظرف بیست روز از زمان ابلاغ نظر اتاق اصناف شهرستان اعتراض خود را نسبت به اتاق مذکور به کمیسیون نظارت منعکس کند. کمیسیون نظارت مکلف است ظرف یک ماه نظر خود را اعلام دارد. نظر کمیسیون نظارت در این مورد معتبر و قابل اجراست ، مگر آن که هیأت عالی نظارت نظر کمیسیون نظارت را ظرف یک ماه پس از دریافت اعتراض ، نقض کند. در این صورت نظر هیأت عالی نظارت قطعی و لازم الاجراء است. در صورت اعتراض هر یک از طرفین می توانند به مراجع ذی صلاح قضایی مراجعه کنند.

نکته ۳- برای صنوفی که تعداد آنها به حد نصاب لازم برای تشکیل اتحادیه نرسیده است یا فاقد اتحادیه اند، ارائه پروانه کسب و سایر امور صنفی از طریق اتحادیه همگن یا اتاق اصناف شهرستان مربوط ، بنا به تشخیص کمیسیون نظارت صورت می گیرد.

نکته ۴- واحدهای صنفی که به عنوان آلاینده یا مزاحم نقل مکان داده می شوند ، همچنان عضو اتحادیه ای که بوده اند خواهند ماند ، حتی اگر در محدوده جغرافیائی جدیدی قرار گیرند.

* محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب برای آن صادر نشده است با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان توسط نیروی انتظامی پلمپ می شود.

نکته ۱- قبل از پلمپ محل دایر شده ، از ده تا بیست روز به دایر کننده مهلت داده می شود تا کالاهای موجود در محل را تخلیه کند.

نکته ۲- کسانی که پلمپ یا لاک و مهر محل های تعطیل شده در اجراء ق ن ص را بشکنند و محل های مزبور را به نحوی از انحاء برای کسب مورد استفاده قرار دهند ، به مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

نکته ۳- پرداخت عوارض توسط اشخاص موجب احراز هیچ یک از حقوق صنف نخواهد شد.

نکته ۴- در صورت عدم شناسایی یا عدم درخواست پلمپ واحدهای صنفی فاقد پروانه کسب از سوی اتحادیه مربوط ، اتاق اصناف شهرستان و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلفند واحدهای فاقد پروانه کسب را شناسایی و پلمپ نمایند.

نکته ۵- در مورد مشاغل خانگی ، سایر مشاغل و تعاونی های توزیع و مصرف که براساس قوانین و مقررات دیگری تشکیل می شوند بر همان اساس عمل می شود.

* واحد های صنفی تنها در موارد زیر پس از گذراندن مراحل مندرج در آیین نامه ای که به تصویب وزیرصنعت، معدن و تجارت خواهد رسید ، به طور موقت از یک هفته تا شش ماه تعطیل می گردد :

الف - اشتغال به شغل یا مشاغل دیگر در محل کسب ، غیر از آنچه در پروانه کسب قید گردیده یا کمیسیون نظارت مجاز شمرده است.

ب - تعطیل محل کسب بدون دلیل موجه حداقل به مدت پانزده روز برای آن دسته از صنوفی که به تشخیص هیأت عالی نظارت موجب عسر و حرج برای مصرف کننده می شود.

نکته - تشخیص موجه بودن دلیل با اتاق اصناف شهرستان است.

ج - عدم پرداخت حق عضویت به اتحادیه بر اساس ضوابطی که در آیین نامه مصوب کمیسیون نظارت تعیین شده است.

د- عدم اجرای مصوبات و دستورات قانونی هیأت عالی و کمیسیون نظارت که به وسیله اتحادیه ها به واحد های صنفی ابلاغ شده است.

نکته - تشخیص عدم اجراء بر عهده اتاق اصناف شهرستان است.

ه - عدم اجرای تکالیف واحدهای صنفی به موجب ق ن ص.

نکته ۱- تعطیل موقت واحد صنفی با اعلام اتحادیه ، رأساً از طریق نیروی انتظامی به عمل می آید.

نکته ۲- هر فرد صنفی که واحد کسب وی تعطیل می شود می تواند به کمیسیون نظارت شکایت کند. نظر کمیسیون نظارت که حداکثر ظرف دو هفته اعلام خواهد شد ، لازم الاجراء است. در صورت اعتراض فرد صنفی می تواند به مراجع ذی صلاح قضایی مراجعه کند.

نکته ۳- جبران خسارت وارد شده به واحد صنفی در اثر تعطیل غیر موجه با مجوز اتحادیه یا مراجع دیگر ، به استناد نظر کمیسیون نظارت ، بر عهده دستور دهنده است.

نکته ۴- در مواردی که تعطیلی واحد صنفی به تشخیص کمیسیون نظارت شهرستان موجب عسر و حرج مصرف کننده می شود ، واحد صنفی مزبور به جریمه نقدی از دو میلیون (۲/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال محکوم می شود.

* اتحادیه ها می توانند وصول مالیات ، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه ها ، شهرداری ها و سازمان های وابسته به دولت را طبق مقررات و قوانین جاری در راستای قرارداد تنظیمی و در قبال أخذ کارمزد عهده دار شوند و مبالغ وصول شده بابت مالیات ، عوارض یا هزینه خدمات را بلا فاصله به حساب قانونی مربوطه واریز کنند.

نکته- در صورت عدم اقدام از سوی اتحادیه ها ، اتاق اصناف شهرستان می تواند با تنظیم قرارداد ودر قبال أخذ کارمزد عهده دار انجام مسؤولیت های مقرر در شود.

وظایف و اختیارات اتحادیه ها عبارت است از :

الف - ارائه پیشنهاد برای تهیه ، تنظیم یا تغییر ضوابط صدور پروانه کسب و انواع پروانه های لازم برای مشاغل ، به اتاق اصناف شهرستان.

ب - اجرای مصوبات و بخشنامه های هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت که در چارچوب ق ن ص به اتحادیه ها ابلاغ می گردد.

نکته - اتاق اصناف شهرستان موظف است مصوبات و بخشنامه های هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت را ظرف پنج روز از تاریخ دریافت به اتحادیه ها ابلاغ کند. پس از انقضای این مهلت ، دبیرخانه هیأت عالی نظارت و کمیسیون نظارت می توانند بی واسطه مصوبات و بخشنامه های خود را به اتحادیه ها برای اجراء ابلاغ کنند.

ج - ارائه پیشنهاد درباره امور اصناف به اتاق اصناف شهرستان.

د - صدور پروانه کسب با دریافت تقاضا و مدارک متقاضان با رعایت قوانین ومقررات مربوط .

ه - ابطال پروانه کسب و تعطیل محل کسب طبق مقررات ق ن ص و اعلام آن به کمیسیون نظارت و جلوگیری ادامه فعالیت واحدهای صنفی که بدون پروانه کسب دایر می شوند (مطابق ماده (۲۷) ق ن ص) یا پروانه آنها باطل می گردد.

و- تنظیم بودجه سال بعد و تسلیم آن تا آخر دی ماه هر سال به اتاق اصناف شهرستان جهت رسیدگی و تصویب .

ز - تنظیم ترازنامه سالانه و تسلیم آن تا پایان خرداد ماه هر سال به اتاق اصناف شهرستان جهت رسیدگی و تصویب .

ح - ایجاد تسهیلات لازم برای آموزش های مورد نیاز افراد صنفی به طور مستقیم یا با کمک سازمان های دولتی یا غیر دولتی.

ط - تشکیل کمیسیون های رسیدگی به شکایات ، حل اختلاف ، بازرسی واحدهای صنفی ، فنی و آموزشی و کمیسیون های دیگر مصوب هیأت عالی نظارت .

نکته ۱- اعضای کمیسیون های مذکور بین سه تا پنج نفرند که از میان اعضای دارای پروانه کسب به پیشنهاد اتحادیه و تصویب اتاق اصناف شهرستان ذی ربط تعیین می شوند.

نکته ۲ - آیین نامه اجرائی این بند توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و اتاق اصناف مراکز استان ها تهیه و به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت خواهد رسید.

نکته ۳- در صورت بروز اختلاف صنفی بین افراد صنفی و اتحادیه ، مراتب به اتاق اصناف شهرستان جهت رسیدگی و صدور رأی ارجاع می شود.طرف معترض نسبت به رأی صادر شده می تواند ظرف بیست روز اعتراض خود را به کمیسیون نظارت تسلیم دارد. نظر کمیسیون نظارت قطعی و لازم الاجراء خواهد بود. در صورت اعتراض هر یک از طرفین به مراجع ذی صلاح قضایی مراجعه کنند.

ی - وصول مالیات ، عوارض و هزینه خدمات به نمایندگی از طرف وزارتخانه ها ، شهرداری ها و سازمان های وابسته به دولت.

ک- هماهنگی با شهرداری و شورای شهر به منظور ایجاد شهرک های صنفی و متمرکز تدریجی کالاها و معاملات عمده فروشی در میادین و مراکز معین شهری متناسب با احتیاجات شهر طبق مقررات و ضوابطی که به تصویب کمیسیون نظارت برسد.

ل- ارائه پیشنهاد به منظور تعیین نرخ کالا و خدمات ، حدود صنفی ، تعداد واحد های صنعتی مورد نیاز در هر سال جهت صدور پروانه کسب به اتاق اصناف شهرستان جهت رسیدگی و تصویب کمیسیون نظارت .

م- سایر مواردی که در ق ن ص پیش بینی شده است.

نکته - در بخش ها و شهرهای تابعه مرکز شهرستان که بنا به اعلام اتحادیه ها و تصویب هیأت عالی نظارت انجام خدمات صنفی از طریق اتحادیه مقدور نیست ، ادارات دولتی ذی ربط ، شهرداری ها ، سازمانهای وابسته و دفاتر اتاق های اصناف شهرستان حسب مورد مجازند خدمات مذکور را انجام دهند.

ن- برگزاری دوره های آموزشی احکام تجارت و کسب و کار به طور مستقل یا با کمک بسیج اصناف کشور قبل از صدور و تمدید پروانه کسب اعضای صنف.

س- اتحادیه هایی که بیش از دو هزار عضو و بازارهای گسترده صنفی دارند می توانند برای کمک و تسهیل انجام امور مراجعین ، در نقاط مختلف دفتر نمایندگی تشکیل دهند .

* منابع مالی هر اتحادیه عبارتند از:

الف- حق عضویت افراد صنفی در اتحادیه .

ب- وجوه دریافتی در ازای خدمات غیر موظف از قبیل خدمات فنی و آموزشی به اعضای صنف.

ج- کمک های دریافتی از اشخاص حقیقی و حقوقی.

د- کارمزد وصول مالیات ، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه ها ، شهرداری ها و سازمان های وابسته به دولت.

نکته ۱- اتحادیه های مکلفند هنگام صدور و تمدید پروانه کسب مبالغی را از افراد صنفی وصول و درصدی از آن را به حساب اتاق اصناف شهرستان و درصدی دیگری را به حساب اتاق اصناف ایران واریز کنند.

میزان مبالغ دریافتی و درصد سهم اتاق های اصناف شهرستان و ایران و نحوه وصول وجوه مزبور و سایر بند های متناسب با وضعیت اتحادیه ، نوع شغل و شهر ، فقط در چارچوب آیین نامه ای مجاز است که به پیشنهاد اتاق اصناف ایران وبا همکاری اتاق های اصناف استان توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه می شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت می رسد.

نکته ۲- اتحادیه ها موظفند بیست درصد (۲۰٪) مبالغ دریافتی به موجب را به حساب اتاق اصناف شهرستان واریز کنند.

مبالغی که جهت تهیه ساختمان و برگزاری دوره های آموزشی در قالب کمک های دریافتی از اعضاء اخذ شده است با تأیید اتاق اصناف شهرستان از حکم این نکته مستثنی است.

فصل چهارم

« اتاق اصناف شهرستان »

اتاق اصناف هر شهرستان مرکب از رؤسای اتحادیه های صنوف تولیدی - خدمات فنی و توزیعی - خدماتی است.

نکته ۱ - اتاق اصناف شهرستان شخصیت حقوقی ، غیر انتفاعی و غیر تجاری دارد و پس از ثبت در سازمان صنعت ، معدن و تجارت استان رسمیت می یابد.

نکته ۲ - در شهرستان هایی که دو اتاق اصناف دارند ، کمیسیون نظارت موظف است پس از انقضای دوره قانونی هیأت رئیسه ، نسبت به ادغام اتاق های یاد شده در یکدیگر اقدام نماید. اموال ، دارایی ها ، حقوق و تعهدات اتاق های قبلی پس از ادغام با نظارت کمیسیون نظارت مذکور به اتاق جدید انتقال می یابد.

* در مراکز استان ها و شهرستان ها هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان دارای پنج نفر عضو اصلی به ترتیب شامل یک رئیس ، دو نائب رئیس (اول و دوم) ، یک دبیر و یک خزانه دار و دو نفر عضو علی البدل می باشند. دو نفر از اعضای اصلی هیأت رئیسه از بین صنوف تولیدی - خدمات فنی ، دو نفر از صنوف توزیعی - خدماتی و یک نفر از حائزین اکثریت آراء انتخاب می شوند.

* جلسات اتاق اصناف شهرستان ها با حضور حداقل دو سوم اعضاء تشکیل می شود و رسمیت می یابد و تصمیمات متخذه با اکثریت نصف به علاوه یک آراء حاضران در جلسه معتبر خواهد بود.

نکته - مدت مأموریت نماینده هر اتحادیه در اتاق اصناف شهرستان ذی ربط تا پایان مدت مأموریت او در هیأت مدیره اتحادیه است. در صورت فوت ، بیماری، محرومیت از حقوق اجتماعی ، استعفاء ، حَجْر با عزل هر نماینده ، اتحادیه وفق مواد (۲۲) و (۲۳) ق ن ص نسبت به معرفی نماینده دیگری برای مدت باقیمانده به اتاق اصناف شهرستان اقدام می کند.

* اتاق اصناف شهرستان در اولین جلسه هر دوره ، هیأت رئیسه اتاق را برای مدت چهار سال انتخاب می کند. انتخاب مجدد اعضای مذکور در محدوده ماده (۱۲) ق ن ص بلامانع است.

* ترتیب انتخاب هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان ها ، وظایف هیأت رئیسه ، طرز تشکیل جلسات و تعداد کمیسیون های آن و سایر مقررات مربوط به اداره اتاق اصناف شهرستان ها و حق الزحمه خدمات آنها طبق آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با کسب نظر از اتاق اصناف مراکز استان ها تهیه و به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت خواهد رسید.

وظایف و اختیارات اتاق اصناف شهرستان ها به شرح زیر است :

الف- ایجاد هماهنگی بین اتحادیه ها ، نظارت بر عملکرد آنها و راهنمایی صنوف.

ب - تنظیم و تصویب آیین نامه های مالی ، استخدامی ، اداری ، آموزشی و تشکیلاتی اتحادیه ها و تغییرات آنها.

ج - اظهار نظر در مورد ضوابط خاص داخلی اتحادیه های تحت پوشش برای صدور پروانه کسب جهت بررسی و تصویب کمیسیون نظارت.

د- نظارت بر حسن اجرای اقدامات اتحادیه ها در خصوص صدور پروانه کسب از جهت تطبیق با مقررات ق ن ص و آیین نامه های آن.

ه - تأیید ، انتخاب و معرفی نمایندگان اتحادیه ها به اداره های امور مالیاتی ، هیأت های حل اختلافات مالیاتی و سایر مراجعی که به موجب قانون معرفی نماینده از طرف صنوف به عمل می آید.

و- اجرای مصوبات هیأت عالی نظارت ، کمیسیون نظارت و اتاق اصناف ایران حسب مقررات ق ن ص.

ز- نظارت بر اجرای مقررات فنی ، بهداشتی ، ایمنی ، انتظامی ، حفاظتی ، بیمه گزاری ، زیبا سازی و سایر مقررات مربوط به واحد های صنفی که از طرف مراجع ذی ربط وضع می شود. همچنین همکاری با مأموران انتظامی در اجرای مقررات.

نکته - چنانچه افراد صنفی در انجام دادن ضوابط انتظامی که در موارد خاص تعیین و از طریق اتاق اصناف شهرستان ابلاغ می گردد ؛ و نیز در اجرای مقررات بهداشتی ، ایمنی یا زیباسازی با مخالفت مالک ملک مواجه شوند ، می توانند با جلب موافقت اتاق اصناف شهرستان و با هزینه خود اقدام مقتضی را به عمل آورند.

ح- رسیدگی به اعتراض افراد صنفی نسبت به تصمیمات اتحادیه ها.

ط - انتخاب و معرفی یک نفر نماینده از بین اعضاء هیأت رئیسه به کمیسیون نظارت برای نظارت بر حسن اجرای انتخابات هیأت مدیره اتحادیه ها.

ی - پیشنهاد تشکیل اتحادیه جدید یا ادغام اتحادیه ها یا تقسیم یک اتحادیه به دو یا چند اتحادیه برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون نظارت.

ک- تعیین نوع و نرخ کالاها و خدماتی که افراد هر صنف می توانند برای فروش ، عرضه یا ارائه کنند و پیشنهاد آن برای اتخاذ تصمیم به کمیسیون نظارت و اعلام مصوبه کمیسیون به اتحادیه ها برای ابلاغ به افراد صنفی با هدف جلوگیری از تداخل صنفی .

م - تنظیم ساعات کار و ایام تعطیل واحد های صنفی با توجه به طبیعت و نوع کار آنان و ارائه برنامه برای اتخاذ تصمیم به وسیله کمیسیون نظارت.

ن - همکاری و معاضدت با سایر اتاق اصناف شهرستان ها و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی و اتاق تعاون.

س- تصویب بودجه ، ترازنامه و صورت های مالی اتحادیه ها پس از رسیدگی به آنها و نظارت بر عملیات مالی اتحادیه ها .

ع - درجه بندی واحد های صنفی ، در موارد لزوم ، طبق ضوابط و مقرراتی که توسط وزارت صنعت ، معدن و تجارت و با کسب نظر نیروی انتظامی و اتحادیه های ذی ربط تهیه می شود و به تصویب کمیسیون نظارت

ف - اجرای برنامه های علمی ، آموزشی ، فرهنگی و پژوهشی مورد نیاز برای ارتقای سطح آگاهی های هیأت مدیره اتحادیه ها با همکاری دستگاه های اجرائی و بخش خصوصی ذی ربط و بسیج اصناف کشور در چارچوب مقررات .

ص - تنظیم ترازنامه و صورت های مالی سالانه و تسلیم آن طرف دو ماه بعد از پایان هر سال مالی به کمیسیون نظارت برای رسیدگی و تصویب .

نکته - کمیسیون نظارت مکلف است ترازنامه و صورت های مالی را ظرف یک ماه رسیدگی کند و نتیجه را به اتاق اصناف شهرستان اعلام دارد. تأیید ترازنامه به منزله مفاصحا حساب دوره عملکرد اتاق اصناف شهرستان خواهد بود.

ق - تنظیم بودجه سال بعد و تسلیم آن تا اول بهمن ماه هر سال به کمیسیون نظارت برای تصویب و نظارت بر اجرای آن.

نکته - کمیسیون نظارت موظف است تا پایان بهمن ماه ، بودجه پیشنهادی اتاق اصناف را بررسی و پس از تصویب اعلام نماید.

ر - سایر مواردی که در ق ن ص پیش بینی شده است.

ش - تشکیل واحد های بازرسی و نظارت به منظور نظارت بر عملکرد واحدهای صنفی و بررسی شکایات.

ت - عضویت رؤسای اتاق های اصناف شهرستان ها و مراکز استان ها در شورای اداری شهرستان ها و مراکز استان ها.

نکته ۱ - اداره امور اتاق اصناف شهرستان و همچنین پیگیری و اجرای مصوبات اجلاس اتاق اصناف و نیز مسؤولیت پیگیری و اجرای بندهای (الف)، (د)، (ه)، (ز)، (ح)، (ط)، (ن)، (ع)، (ف) ، به هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان و سایر وظایف و اختیارات محوله به اجلاس عمومی اعضای اتاق اصناف واگذار می گردد.

نکته ۲ - اتاق اصناف شهرستان با وزارت آموزش و پرورش در مورد آموزش مهارت های شاخه کاردانش همکاری لازم را به عمل خواهد آورد.

نکته ۳ - اتاق اصناف شهرستان مجازند برای تشکیل بانک اصناف ، مؤسسه اعتباری ، صندوق قرض الحسنه ، شرکت تعاونی اعتبار و دیگر مؤسسات پولی ، بانکی ، مالی و اعتباری ، طبق قوانین و مقررات جاری کشور اقدام کنند.

منابع مالی اتاق اصناف شهرستان ها عبارتند از :

۱ - بیست درصد (۲۰٪) دریافتی از درآمد اتحادیه ها .

۲ - درصدی از وجوه ناشی از جرائم و تخلفات صنفی موضوع نکته (۷) ماده (۷۲) ق ن ص.

۳ - وجوه دریافتی در ازای ارائه خدمات غیر موظف به اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی.

* در شهرستان هایی که برخی از اتحادیه ها به علت نداشتن امکانات و توانایی های لازم نتوانند صدور پروانه کسب را عهده دار شوند، به پیشنهاد آن اتحادیه و تصویب کمیسیون نظارت ، مسؤولیت صدور پروانه کسب به طور به اتاق اصناف شهرستان واگذار می گردد . در صورت رفع مشکل ، بنا به پیشنهاد همان اتحادیه و تصویب کمیسیون نظارت ، مسؤولیت صدور پروانه کسب بر عهده اتحادیه قرار خواهد گرفت.

وظایف کمیسیون بازرسی اتاق اصناف شهرستان به قرار زیر است :

الف - بازرسی امور مربوط به اتحادیه ها به منظور حصول اطمینان از رعایت ضوابط و مقررات صنفی و تنظیم گزارشهای لازم.

نکته - کمیسیون موظف است نتیجه بررسی و گزارش های خود را از طریق هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان جهت بررسی کمیسیون نظارت تسلیم دارد.

ب - بازرسی و رسیدگی به شکایات و اعتراضاتی که به اتاق اصناف شهرستان می رسد و ارائه گزارش لازم به اتاق

مسئولان اتاق های اصناف شهرستان و اتحادیه ها مکلفند تسهیلات لازم را برای انجام دادن وظایفی که طبق ق ن ص به کمیسیون بازرسی محول شده است ، فراهم کنند.

فصل پنجم

«اتاق اصناف ایران»

اتاق اصناف ایران:

به منظور تقویت مبانی نظام صنفی ، ساماندهی اصناف کشور و مشارکت در سیاست گذاری ، تصمیم گیری و مدیریت مسائل صنفی ، اتاقی به نام اتاق اصناف ایران در تهران تشکیل می شود. این اتاق دارای شخصیت حقوقی مستقل ، غیر تجاری ، غیر انتفاعی و فاقد شعبه است.

اتاق اصناف ایران متشکل از نمایندگان هیأت رئیسه اتاق های اصناف شهرستان های کشور است. تعداد نمایندگان اتاق های اصناف هر استان در اتاق اصناف ایران یک نفر است و به ازای هر بیست هزار واحد صنفی یک نماینده دیگر اضافه می شود که با نظارت کمیسیون نظارت مرکز استان و با رأی مخفی اعضای هیأت رئیسه اتاق های اصناف شهرستان های آن استان انتخاب و به دبیرخانه هیأت عالی نظارت معرفی می گردند. تعداد نمایندگان استان تهران حداکثر بیست نفر و سایر استان ها حداکثر ده نفر می باشد.

نکته ۱- نیمی از نمایندگان در هر مورد همواره از صنوف تولیدی - خدماتی فنی و نیم دیگر از صنوف توزیعی - خدماتی خواهند بود.

نکته ۲- هزینه های اعضای اتاق اصناف ایران در قبال حضور و انجام تکالیف محوله با توجه به بودجه اتاق در آیین نامه موضوع ماده (۴۶) قانون ، تعیین می شود و به غیر از مبلغ فوق حق دریافت وجه دیگری را ندارد.

نکته ۳- رئیس اتاق اصناف مرکز استان یکی از نمایندگان آن استان در اتاق اصناف ایران است.

نکته ۴- هرگاه استان جدیدی طبق قانون تشکیل شود نمایندگان فعلی استان های مربوطه در اتاق اصناف ایران تا پایان دوره به عضویت و فعالیت خود ادامه می دهند.

* هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران مرکب از هفت نفر شامل سه نفر از صنوف تولیدی - خدمات فنی و سه نفر از صنوف توزیعی - خدماتی است که با رأی مخفی اعضای اتاق اصناف ایران برای مدت چهار سال انتخاب می شوند. نفر هفتم به پیشنهاد وزارت صنعت ، معدن و تجارت و با تصویب هیأت عالی نظارت از بین افراد متعهد و آگاه به مسائل صنفی تعیین می شود.

نکته ۱- مدت مسئولیت هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران نمی تواند بیش از مدت باقیمانده از عضویت آنها در هیأت رئیسه اتاق اصناف شهرستان ها باشد. با پایان یافتن مدت مسئولیت هر عضو ، عضو دیگری با رعایت مفاد همین ماده جایگزین خواهد شد.

نکته ۲ - اعضای اتاق اصناف ایران برای انتخاب هیأت رئیسه اتاق باید سابقه یک دوره عضویت در هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران یا اتاق اصناف شهرستان را دارا باشند. نحوه بررسی صلاحیت و برگزاری انتخابات هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران به موجب آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد اتاق اصناف مراکز استان ها تهیه و به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت خواهد رسید.

ظرف پانزده روز پس از انتخاب هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران ، این هیأت تشکیل جلسه می دهد و از میان خود یک نفر رئیس ، دو نفر نائب رئیس (اول و دوم) ، یک نفر دبیر و یک نفر خزانه دار انتخاب می کند. جلسه های ادواری اتاق اصناف ایران در محل اتاق اصناف ایران یا هر مکان دیگری که به اعضاء به طور کتبی اعلام می گردد ، تشکیل می شود.

وظایف و اختیارات اتاق اصناف ایران به شرح زیر است :

- ۱- ابلاغ دستورالعمل های اجرایی و نظارتی مصوب هیأت عالی نظارت اتاق اصناف شهرستان ها.
- ۲- ارائه نظر مشورتی در مورد مسائل صنفی به وزارت صنعت ، معدن و تجارت و سایر دستگاه های اجرایی.
- ۳- سازماندهی امور مرتبط با اصناف و مشارکت در تنظیم بازار.
- ۴- تنظیم بودجه سالانه اتاق و ارائه آن تا اول بهمن ماه هر سال به دبیرخانه هیأت عالی نظارت جهت رسیدگی و تصویب در هیأت عالی نظارت.
- ۵- تنظیم ترازنامه مالی سالانه و ارائه آن تا پایان اردیبهشت ماه هر سال به دبیرخانه هیأت عالی نظارت جهت رسیدگی و تصویب در هیأت عالی نظارت.
- ۶- نظارت بر عملکرد اتاق های اصناف شهرستان ها و مراکز استان ها و مدیریت بازرسی و نظارت آنها بر واحد های صنفی.
- ۷- سایر امور محوله از سوی هیأت عالی نظارت و وزارت صنعت ، معدن و تجارت در راستای اختیارات تفویضی در چارچوب ق ن ص.

نکته ۱ - اتاق اصناف ایران می تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را به اتاق اصناف استان ها و شهرستان ها تفویض کند.

نکته ۲ - دستورالعمل های موضوع باید به گونه ای تدوین شود که متضمن تداخل در وظایف و اختیارات قانونی هیأت عالی نظارت ، کمیسیون های نظارت ، اتحادیه ها و اتاق اصناف مراکز استان ها و شهرستان ها نشود.

نکته ۳ - رئیس اتاق اصناف ایران در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی عضویت می یابد.

نکته ۴ - اتاق اصناف ایران می تواند در راستای ایفای وظایف خود کمیسیون های تخصصی صنفی متشکل از اعضای اتحادیه های آن صنف در سراسر کشور را تشکیل دهد.

منابع مالی اتاق اصناف ایران عبارتند از :

- ۱- سه درصد (۳٪) از درآمد اتاق اصناف شهرستان ها.
- ۲- وجود دریافت بابت ارائه خدمات فنی و آموزشی غیر موظف.
- ۳- کمک های داوطلبانه و بلاعوض مردمی.
- ۴- وجوه حاصل از چاپ و فروش نشریات ، کتب و جزوات منتشره به منظور ارتقای سطح اطلاعات و آگاهی اعضای هیأت مدیره اتحادیه ها و افراد صنفی.

فصل ششم

«کمیسیون نظارت»

کمیسیون نظارت:

کمیسیون نظارت در شهرستان های هر استان به ترتیب زیر تشکیل می شود :

الف - در شهرستان های مراکز استان ها مرکب از مدیران کل و رؤسای سازمان ها و نهادهای استانی یا معاونان

آنها در صورت وجود به شرح زیر :

۱- صنعت ، معدن و تجارت (رئیس کمیسیون)

۲- امور مالیاتی

۳- بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

۴- تعزیرات حکومتی

۵- نیروی انتظامی

۶- استانداردها و تحقیقات صنعتی

۷- انجمن حمایت از مصرف کنندگان

۸- بسیج اصناف

۹- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی استان

۱۰- اتاق تعاون استان

۱۱- رئیس شورای اسلامی ایران

۱۲- رئیس و نائب رئیس اتاق اصناف مرکز استان

۱۳- نماینده مطلع و تام الاختیار استاندار

ب - در سایر شهرستان ها هر استان مرکب از رؤسا یا معاونان ذی ربط ادارات و نهادهای زیر در صورت وجود :

۱- صنعت ، معدن و تجارت (رئیس کمیسیون)

۲- امور مالیاتی

۳- بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

۴- تعزیرات حکومتی

۵- نیروی انتظامی

۶- انجمن حمایت از مصرف کنندگان شهرستان

۷- اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی شهرستان

۸- اتاق تعاون شهرستان

۹- بسیج اصناف

۱۰- رئیس و نائب رئیس اتاق اصناف شهرستان

۱۱- نماینده مطلع و تام الاختیار فرماندار

۱۲- رئیس شورای اسلامی شهرستان

نکته ۱- جلسات کمیسیون های یاد شده با حضور حداقل هفت نفر از اعضاء رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آراء حاضران معتبر خواهد بود.

نکته ۲ - کمیسیون نظارت می تواند از افراد ذی صلاح و صاحب نظر و نیز نماینده دستگاه های دولتی یا عمومی ذی مدخل بدون داشتن حق رأی برای حضور در جلسات دعوت به عمل آورد.

نکته ۳ - کمیسیون های نظارت مراکز استان ها دبیرخانه ای دارند که در سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ها مستقر می باشد. تشکیلات اداری، مالی و نحوه فعالیت دبیرخانه های فوق به موجب آیین نامه ای است که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت و با کسب نظر از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ها، تهیه می شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص به تصویب هیأت عالی نظارت می رسد.

وظایف و اختیارات کمیسیون نظارت به شرح زیر است:

الف - تصمیم گیری در مورد ادغام اتحادیه ها یا تقسیم یک اتحادیه به یک یا چند اتحادیه، تعیین رشته های صنفی و موافقت با تشکیل اتحادیه جدید در صورت تشخیص ضرورت یا با کسب نظر از اتاق اصناف شهرستان.

ب- نظارت بر انتخابات اتحادیه ها و اتاق اصناف شهرستان.

ج- رسیدگی و بازرسی عملکرد اتحادیه ها و اتاق اصناف شهرستان و تطبیق دادن اقدامات انجام شده آنها با قوانین و مقررات.

د - رسیدگی به بودجه، ترازنامه و صورت های مالی اتاق اصناف شهرستان و تصویب آنها.

ه - سایر مواردی که در ق ن ص پیش بینی شده است.

نکته ۱- کمیسیون نظارت موظف به اجرای تصمیمات هیأت عالی نظارت در حدود وظایف و اختیارات قانونی است.

نکته ۲ - کمیسیون نظارت هر شهرستان موظف است بر اساس امکانات و به منظور رعایت مصالح عمومی و حفظ حقوق دیگران در ابتدای هر سال بر اساس دستورالعمل تعیین شده از سوی هیأت عالی نظارت تعداد واحدهای مورد نیاز هر صنف را در هر شهرستان مشخص و جهت صدور پروانه کسب به اتحادیه های صنفی مربوط ابلاغ کند.

* مسئولیت ایجاد هماهنگی و همکاری های لازم بین کمیسیون های نظارت ، اتحادیه ها و اتاق های اصناف شهرستان بر عهده رییس کمیسیون نظارت شهرستان مرکز استان است. رییس کمیسیون نظارت شهرستان مرکز استان موظف است با تشکیل جلسات و گرد همایی ها و اتخاذ تدابیر لازم ، زمینه انجام دادن امور را فراهم آورد.

* کمیسیون نظارت مکلف است نرخ کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی یارانه ای و ضروری را که هیأت عالی نظارت قیمت گذاری آنها را لازم تشخیص می دهد بر اساس دستورالعمل قیمت گذاری آن هیأت برای مدت معین تعیین کند و به اتاق اصناف ذی ربط اعلام دارد.

نرخ کالاها و خدماتی که از طرف مجلس شورای اسلامی، دولت یا شورای اقتصاد تعیین می شود، برای کمیسیون لازم الرعایه است.

اتاق اصناف شهرستان مکلف است مراتب را از طریق رسانه های گروهی برای اطلاع عموم آگهی و از طریق اتحادیه ها به افراد و واحدهای صنفی اعلام کند. کلیه افراد و واحدهای صنفی ملزم به رعایت نرخ های تعیین شده از طرف کمیسیون نظارت هستند.

* کمیسیون نظارت موظف است برای نظارت بر واحدهای صنفی ، بازرسان و ناظرانی از بین معتمدان خود تعیین کند. گزارش بازرسان و ناظران برای مراجع قانونی ذی صلاح قابل پیگیری است. برای بازرسان و ناظران از سوی کمیسیون نظارت کارت شناسایی صادر می شود.

فصل هفتم

«هیأت عالی نظارت»

هیأت عالی نظارت:

هیأت عالی نظارت با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف - وزیر صنعت، معدن و تجارت (رئیس هیأت)

ب- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

پ - وزیر کشور

ت - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ث - وزیر دادگستری

ج - وزیر امور اقتصادی و دارایی

چ - رئیس شورای عالی استان ها

خ - فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

د - هیأت رئیسه اتاق اصناف ایران

ذ - رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران

ر - دبیر کل اتاق تعاون ایران

ز - نماینده بسیج اصناف کشور

ژ - دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان عضو ناظر بدون

حق رأی

نکته ۱- جلسات هیأت عالی نظارت با حضور اکثریت نسبی اعضا رسمیت می یابد.

نکته ۲- وزیران دیگر، بر اساس دستور مجلس، با داشتن حق رأی در جلسات حضور خواهند یافت.

نکته ۳- هیأت عالی نظارت می تواند از افراد ذی صلاح و صاحب نظر برای حضور بدون داشتن حق رأی در جلسات

خود دعوت به عمل آورد.

* هیئت عالی نظارت دارای دبیرخانه است که در وزارت صنعت، معدن و تجارت مستقر است.

دبیرخانه، بازوی اجرایی هیأت عالی نظارت به شمار می آیند و علاوه بر هماهنگ کردن امور وظایف تهیه و تدوین مکاتبات مورد نیاز جهت تصویب هیأت و ارائه پیشنهاد بر عهده دارد. تشکیلات اداری و امور مالی و نحوه اداره دبیرخانه به موجب آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

* وظایف و اختیارات هیأت عالی نظارت به شرح زیر است:

الف- ابطال انتخابات یا عزل هیأت ریسه اتحادیه ها یا اتاق های اصناف.

ب- ابطال انتخابات یا عزل هیأت ریسه اتاق اصناف ایران

ج- رسیدگی به اختلافات بین کمیسیون نظارت و اتاق اصناف شهرستان ها یا اتاق اصناف ایران

د- تعیین دستورالعمل نظارت بر چگونگی صدور پروانه کسب در سطح کشور

ه- تعیین دستورالعمل نظارت بر حسن انجام وظایف قانونی و ایجاد هماهنگی بین کمیسیون های نظارت، اتحادیه ها و اتاق اصناف شهرستان های کشور و اتاق اصناف ایران و نظارت بر فعالیت آنها در حدود مفاد ق ن ص.

و- ارائه راهکارهای اجرایی مناسب برای صدور کالا ها و خدمات واحدهای صنفی با رعایت قانون و مقررات جاری کشور.

ز- سایر مواردی که به موجب ق ن ص به هیأت عالی نظارت محول گردیده است.

ح - بررسی و تعیین صنوف مشمول قانون نظام صنفی کشور.

ط- تهیه و تصویب دستورالعمل های لازم در رابطه با نحوه نرخ گذاری کالا ها و خدمات واحد های صنفی.

* هیأت عالی نظارت می تواند قسمتی از وظایف خود را به کمیسیون های نظارت مراکز استان ها تفویض کند.

فصل هشتم

«تخلفات و جریمه ها»

گرانفروشی:

عبارت است عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمت به بهایی بیش از نرخ های تعیین شده به وسیله مراجع قانونی ذی ربط، عدم اجرای مقررات و ضوابط قیمت گذاری و انجام دادن هر نوع عملی که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمت به زیان خریدار گردد.

جریمه گرانفروشی، با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:

متخلف علاوه بر الزام به خسارت وارد شده به خریدار یا مصرف کننده در مرتبه اول به دوبرابر مبلغ گرانفروشی و در مرتبه دوم به چهار برابر مبلغ گرانفروشی جریمه می گردد. در مرتبه سوم به شش برابر مبلغ گرانفروشی جریمه می شود و علاوه بر پرداخت جریمه پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت دو هفته نصب می شود.

در مرتبه چهارم به هشت برابر مبلغ گرانفروشی جریمه می شود و پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه نصب می شود.

در مرتبه پنجم و در مراتب بعدی به ده برابر مبلغ گرانفروشی جریمه می شود و پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت دو ماه نصب می شود. همچنین به مدت شش ماه، پروانه کسب وی تعلیق و محل کسب تعطیل می گردد.

کم فروشی:

عبارت است از عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمت کمتر از میزان یا معیار مقرر شده.

جریمه کم فروشی با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:

متخلف علاوه بر الزام به پرداخت خسارت وارد شده به خریدار یا مصرف کننده در مرتبه اول به دو برابر مبلغ کم فروشی و در مرتبه دوم به چهار برابر مبلغ کم فروشی جریمه می شود.

در مرتبه سوم به شش برابر مرتبه کم فروشی جریمه می شود و علاوه بر پرداخت جریمه پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت دو هفته نصب می شود.

در مرتبه چهارم به هشت برابر مبلغ کم فروشی جریمه می شود و پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه نصب می شود.

در مرتبه پنجم و مراتب بعدی به ده برابر مبلغ کم فروشی جریمه می شود و به مدت دو ماه پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی نصب می گردد. همچنین به مدت شش ماه پروانه کسب وی تعلیق و محل کسب تعطیل می گردد.

نکته - عدم انجام خدمات پس از فروش در دوره ضمانت (گارانتی) توسط متعهد در حکم کم فروشی است و متخلف از این امر علاوه بر انجام خدمت مربوط، به جریمه های موضوع نیز محکوم می شود. مبنای محاسبه ارزش خدمات پس از فروش، قیمت کارشناسی خدمات مورد نظر است که توسط کارشناسان سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان تعیین می شود.

تقلب:

عبارت از عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمتی که از لحاظ کیفیت یا کمیت منطبق با مشخصات کالا یا خدمت ابرازی یا درخواستی نباشد.

جریمه تقلب، با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:

متخلف علاوه بر الزام خسارت وارد شده به خریدار و مصرف کننده در مرتبه اول معادل دو برابر مابه التفاوت ارزش کالا یا خدمت ابرازی یا درخواستی و کالای عرضه شده یا فروخته شده یا خدمت ارائه شده در مرتبه دوم به چهار برابر مابه التفاوت مذکور جریمه می شود.

در مرتبه سوم به شش برابر ما به التفاوت، جریمه می شود و علاوه به پرداخت جریمه پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت دو هفته نصب می گردد.

در مرتبه چهارم هشت برابر ما به التفاوت جریمه می شود و پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه نصب می گردد.

در مرتبه پنجم و مراتب بعدی به ده برابر ما به التفاوت جریمه می شود و پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت دو ماه نصب می گردد. همچنین به مدت شش ماه پروانه کسب وی تعلیق و محل کسب تعطیل می گردد.

نکته ۱- در صورت تقاضای خریدار مبنی بر استرداد کالای مورد تقلب فروشنده علاوه بر پرداخت جریمه مقرر، مکلف به قبول کالا و استرداد وجه دریافتی به خریدار است و در صورت استنکاف، واحد صنفی تا اجرای کامل حکم، تعطیل می گردد.

نکته ۲- در صورتی که در قوانین دیگر برای عمل متقلبانه مجازات شدیدتری پیش بینی شده باشد، فرد متقلب به مجازات مزبور محکوم خواهد شد.

نکته ۳- عرضه، نگهداری به قصد فروش و فروش کالا بدون علامت استاندارد ایران و ارائه خدمات بدون تایید موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در صورتی که استاندارد کالا یا خدمات اجباری شده باشد، مشمول مقررات می شود.

نکته ۴- فروش کالاهای تاریخ مصرف گذشته در حکم تقلب محسوب می شود و مرتکب به جریمه مقرر در محکوم می شود. چنانچه کالا یا خدمات عرضه شده بنا به نظر کارشناسی غیر قابل مصرف باشد جریمه و خسارت بر مبنای قیمت عرضه شده محاسبه می شود.

احتکار:

عبارت است از نگهداری کالا به صورت عمده با تشخیص مراجع ذی ربط و امتناع از عرضه آن به قصد گران فروشی یا اضرار به جامعه پس از اعلام ضرورت عرضه از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت یا سایر مراجع قانونی ذی ربط. جریمه احتکار، با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:

مرتبه اول- الزام محتکر به عرضه و فروش کل کالاهای احتکار شده و جریمه نقدی معادل هفتاد درصد (۷۰٪) قیمت روز کالاهای احتکار شده.

مرتبه دوم - الزام محتکر به عرضه و فروش کل کالاهای احتکار شده و جریمه نقدی معادل سه برابر قیمت روز کالاهای احتکار شده و نصب پارچه با تابلو بر سردر محل کسب به عنوان متخلف صنفی و تعطیلی محل کسب به مدت یک ماه.

مرتبه سوم - الزام محتکر به عرضه و فروش کل کالاهای احتکار شده و جریمه نقدی معادل هفت برابر قیمت روز کالاهای احتکار شده و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی و تعطیلی محل کسب به مدت سه ماه.

نکته ۱- عدم اعلام موجودی کالا به صورت ماهیانه به اتحادیه مربوط توسط تولیدکنندگان و توزیع کنندگان عمده و خرده فروشانی که کالاهای خود را به صورت عمده در انبار یا هر محل دیگری نگهداری می کنند صرفاً در مورد کالاهایی که کمیسیون نظارت ضروری تشخیص بدهد تخلف محسوب می شود و با متخلفان برابر مقررات مربوط رفتار می شود.

نکته ۲- برای کشف تخلف در صورتی که قرائنی حاکی از صحت گزارش و ضرورت ورود به محل اختفاء یا احتکار کالا باشد در صورت عدم اعلام موجودی موضوع نکته (۱) ، حسب مورد، شعب سازمان تعزیرات حکومتی شهرستان ، اجازه ورود به محل یادشده را صادر می کند و نیروی انتظامی موظف به اجرای دستور ابلاغ و اجرای احکام شعب سازمان تعزیرات حکومتی است.

آیین نامه شرایط اعلام موجودی موضوع این نکته ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص توسط اتاق اصناف ایران با همکاری دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه می شود و پس از تأیید هیأت عالی نظارت به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می رسد.

عرضه خارج از شبکه:

عبارت است از عرضه کالا یا ارائه خدمت برخلاف ضوابط و شبکه های تعیین شده از طرف وزارت صنعت ، معدن و تجارت یا دستگاه اجرادی ذی ربط.

جریمه عرضه خارج از شبکه - با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر است:

الف) مرتبه اول- الزام به عرضه کالا یا ارائه خدمت، در شبکه و جریمه نقدی معادل دو برابر ارزش روز کالا یا خدمت خارج شده از شبکه در زمان تخلف.

ب) مرتبه دوم- الزام به عرضه کالا یا ارائه خدمت در شبکه و جریمه نقدی معادل چهار برابر ارزش روز کالا یا خدمت خارج شده از شبکه در زمان تخلف.

ج) مرتبه سوم - الزام به عرضه کالا یا ارائه خدمت در شبکه و جریمه نقدی معادل شش برابر ارزش روز کالا یا خدمت خارج شده از شبکه در زمان تخلف و نصب پارچه یا تابلو در سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه.

عرضه و فروش کالای قاچاق :

حمل و نقل، نگهداری ، عرضه و فروش کالاهای قاچاق توسر واحد های صنفی ممنوع است و متخلف با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال به شرح زیر جریمه می گردد:

الف- مرتبه اول - جریمه نقدی معادل دو برابر قیمت روز کالای قاچاق و ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت .

ب- مرتبه دوم- جریمه نقدی معادل پنج برابر قیمت روز کالای قاچاق ، ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه.

ج- مرتبه سوم- جریمه نقدی معادل ده برابر قیمت روز کالای قاچاق ، ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی و تعطیل محل کسب به مدت شش ماه.

د- چنانچه در قوانین دیگر برای عرضه و فروش کالای قاچاق مجازات شدیدتری پیش بینی شده باشد متخلف به مجازات مزبور محکوم خواهد شد.

عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع:

عبارت است از عدم ارائه مدرک لازم جهت اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع به مراجع قانونی بدون عذر موجه ظرف سه ماه از تاریخ ترخیص کالا یا خدمت وارداتی یا در اختیار گرفتن تولید داخلی برای آن دسته از کالاها و خدماتی که توسط مراجع قانونی ذی ربط مشمول قیمت گذاری میگردند.

نکته - تشخیص موجه بودن عذر با وزارت صنعت ، معدن و تجارت است.

جریمه عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع ، با عنایت به دفعات تکرار در طول هر سال تخلف ، به شرح زیر است:

- الف- مرتبه اول-جریمه نقدی معادل نصف قیمت رسمی کالا یا خدمات.
- ب- مرتبه دوم -جریمه نقدی معادل دو برابر قیمت رسمی کالا یا خدمات.
- ج- مرتبه سوم - جریمه نقدی معادل چهار برابر قیمت رسمی کالا یا خدمت و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی و تعطیل محل کسب به مدت یک ماده.

فروش اجباری :

عبارت است از فروش اجباری یک یا چند نوع کالا یا خدمت به همراه کالا یا خدمت دیگر.

جریمه فروش اجباری به شرح زیر است:

- الف-برای فروش اجباری کالا ، الزام فروشنده به پس گرفتن کالا و جریمه نقدی معادل پنج برابر قیمت فروش کالای تحمیلی.
- ب - برای فروش اجباری خدمت، جبران خسارت وارد شده به خریدار و جریمه نقدی معادل پنج برابر مبلغ خدمت اجباری.

عدم درج قیمت:

عبارت است از نصب نکردن برچسب قیمت بر کالا، استفاده نکردن از تابلو نرخ دستمزد خدمت در محل کسب یا حرفه یا درج قیمت به نحوی که برای مراجعه کنندگان قابل رؤیت نباشد. جریمه عدم درج قیمت در هر بار تخلف دویست هزار (۲۰۰/۰۰۰) ریال است.

عدم صدور صورتحساب:

عبارت است از خود داری از صدور صورتحسابی که با ویژگی های مندرج در ماده (۱۵) ق ن ص منطبق باشد.

جریمه عدم صدور صورتحساب در هر بار تخلف دویست هزار (۲۰۰/۰۰۰) ریال است.

* چنانچه بر اثر وقوع تخلف های مندرج در ق ن ص ، خسارتی به اشخاص ثالث وارد شود، به درخواست شخص خسارت دیده ، فرد صنفی متخلف، علاوه بر جریمه های مقرر در ق ن ص ، به جبران زیان های وارد شده به خسارت دیده نیز محکوم خواهد شد.

نکته - هر فرد صنفی که نسخه ای صورتحساب (فاکتور) خرید کالا را در واحد صنفی خود محفوظ ندارد و یا از ارائه آن به مأموران خودداری کند به پرداخت پانصد هزار (۵۰۰/۰۰۰) ریال جریمه محکوم می شود.

* فروش کالا از طریق قرعه کشی ممنوع است. مرتکبین علاوه بر جبران خسارت وارده ، به جریمه ای معادل سه برابر مبالغ دریافتی محکوم خواهد شد.

* اگر اشخاص حقیقی یا حقوقی با فروش فوق العاده یا فروش اقساطی به اشخاص خسارت وارد آورند، علاوه بر جبران خسارت وارد شده به خریدار ، به پرداخت جریمه نقدی معادل مبلغی دریافت یا قیمت روز کالا یا خدمت عرضه شده ملزم خواهد شد.

* به منظور تسهیل داد و ستد ، ثبت و مستند سازی ، نظارت بر قیمت ها و شفافیت در مبادلات اقتصادی، افراد صنفی عرضه کننده کالا یا خدمات مکلفند مطابق اولویت بندی مشاغل که هر سال اعلام می شود از سامانه صندوق مکانیزه فروش (POSSE) استفاده نمایند.

معادل هزینه های انجام شده بابت خرید ، نصب و راه اندازی دستگاه صندوق فروش اعم از سخت افزاری و نرم افزاری توسط صاحبان مشاغل مذکور ، از درآمد مشمول مالیات مؤدیان مزبور در اولین سال استفاده قابل کسر است. عدم استفاده صاحبان مشاغل مذکور از صندوق فروش در سال ، موجب محرومیت از معافیت های مالی مقرر در قانون برای سال مربوط می شود.

نکته - تعیین صنوف مشمول و اولویت بندی و نحوه استفاده از صندوق و چگونگی ارائه اطلاعات آن به مراجع ذی ربط به موجب آیین نامه ای است که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با همکاری سازمان امور مالیاتی و اتاق اصناف ایران تهیه می شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن ق ن ص به تصویب هیأت وزیران می رسد.

* خریداران و مصرف کنندگان و همچنین بازرسان و ناظران موضوع ماده (۵۲) ق ن ص می تواند شکایت یا گزارش خود را در مورد تخلفات موضوع ق ن ص به اتحادیه های ذی ربط تسلیم ، ارسال یا اعلام دارند.

اتحادیه ها موظفند حداکثر ظرف ده روز شکایت یا گزارش تخلف دریافتی را مورد بررسی قرار دهند و در صورت احراز عدم تخلف فرد صنفی ویا انصراف شاکی پرونده را مختومه نمایند و در صورت احراز تخلف و یا اعتراض شاکی ، پرونده را در مرکز استان به سازمان تعزیرات حکومتی و ادارات تابعه در شهرستان ها مکلفند حداکثر ظرف دو هفته در جلسه ای با دعوت از شاکی و مشتکی عنه به پرونده رسیدگی و طبق مفاد ق ن ص حکم مقتضی را صادر نمایند.

نکته ۱- صدور رأی در مورد تخلفات موضوع ق ن ص به غیر از مواردی که در نکته (۲) آمده است، رأساً توسط رؤسای شعب سازمان تعزیرات حکومتی و با دعوت از شاکی و متشکی عنه انجام خواهد شد. حضور نمایندگان سازمان صنعت، معدن و تجارت و اتاق اصناف یا اتحادیه مربوط در جلسات رسیدگی به تخلفات موضوع این نکته بلامانع است. تجدید نظر خواهی در مورد تخلفات موضوع این نکته، مطابق مقررات سازمان تعزیرات حکومتی انجام می شود.

نکته ۲- رسیدگی بدوی به تخلفات گران فروشی، کم فروشی، تقلب، احتکار، و عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری و توزیع در مواردی که موضوع شکایات شاکی یا گزارش بازرس حاکی از تخلف بیش از سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) ریال است، توسط هیأتی متشکل از یکی از رؤسای شعب سازمان تعزیرات حکومتی، نماینده اتاق اصناف و نماینده سازمان صنعت، معدن و تجارت با دعوت از شاکی و متشکی عنه انجام خواهد شد.

مبنای مذکور هر ساله بر اساس نرخ تورم سالانه با پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تصویب هیأت وزیران قابل تغییر است.

در صورت تجدید نظر خواهی هر یک از طرفین، هیأت تجدید نظر متشکل از یکی از رؤسای شعب تجدید نظر سازمان تعزیرات حکومتی، نماینده اتاق اصناف شهرستان و نماینده اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

نمایندگان اتاق اصناف و اداره صنعت، معدن و تجارت شهرستان در هیأت تجدید نظر مربوط به هر پرونده باید غیر از نماینده دستگاه های مزبور در هیأت بدوی رسیدگی کننده به همان پرونده باشند.

جلسات هیأت های رسیدگی بدوی و تجدیدنظر با حضور هر سه عضو رسمی است و آراء صادره با دو رأی موافق معتبر می باشد.

نکته ۳- ترتیبات رسیدگی اعم از ابلاغ، تشکیل جلسات، و خواهی و اجرای احکام به موجب مقررات سازمان تعزیرات حکومتی صورت می گیرد.

نکته ۴- در مورد تخلفات نکته (۲) در صورت عدم وجود اداره صنعت، معدن و تجارت یا اتاق اصناف در شهرستان مربوط، نمایندگان نزدیکترین شهرستان در جلسه شرکت خواهند کرد.

نکته ۵- در صورت عدم امکان تشکیل هیأت رسیدگی در هر شهرستان، با تعیین رئیس سازمان تعزیرات حکومتی استان، یکی از هیأت های رسیدگی شهرستان هم جوار استان یا مراکز استان، وظایف مقرر شده را عهده دار خواهد شد.

نکته ۶- اداره امور مراجع رسیدگی بدوی، تجدید نظر و شعب و مسؤولیت تشکیل جلسات رسیدگی بر عهده سازمان تعزیرات حکومتی شهرستان یا استان است. همچنین مسؤولیت هماهنگی و رسیدگی به تخلفات هیأت ها، صدور رأی و ابلاغ آن و آموزش بازرسان و ناظران بر عهده سازمان تعزیرات حکومتی می باشد. نحوه نظارت و بازرسی، تهیه گزارش

و اجرای رأی و رسیدگی به شکایات و تخلفات موضوع ق ن ص و تهیه دستورالعمل اجرائی و مالی آن به موجب ق ن ص خواهد بود.

نکته ۷- درآمد ناشی از جریمه های دریافتی به حساب خزانه واریز می شود و معادل آن در بودجه های سنواتی منظور و توسط وزارت صنعت ، معدن و تجارت پس از تأمین مالی ماده (۴۴) ق ن ص به طور مساوی در اختیار سازمان تعزیرات حکومتی ، اتاق اصناف ایران و وزارت صنعت ، معدن و تجارت قرار می گیرد تا در اجرای ق ن ص هزینه نمایند.

نکته ۸- هر یک از طرفین در صورت اعتراض به آرای صادره در سازمان تعزیرات حکومتی ، می توانند در دیوان عدالت اداری اقامه دعوی نمایند.

* دادگستری ، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران ، کلیه وزارتخانه ها و دستگاه های اجرائی ، مؤسسات، سازمان ها، شرکت های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است ، مؤسسات عمومی غیر دولتی و سازمان های تابعه سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک ها موظفند در اجرای احکام تخلفات موضوع ق ن ص با سازمان تعزیرات حکومتی همکاری نمایند.

* از زمان لازم الاجراء شدن ق ن ص ، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه های آنها به موجب احکام ق ن ص صورت خواهد پذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با ق ن ص از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع ق ن ص لغو می گردد.

* میزان جریمه های نقدی تعیین شده در ق ن ص ، هر ساله براساس نرخ تورم سالانه بنا به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و تأیید هیأت وزیران قابل تعدیل است.

فصل نهم

«سایر مقررات»

* هر یک از اعضای هیأت مدیره اتحادیه ها و هیأت رئیسه اتاق های اصناف شهرستان و اتاق اصناف ایران نسبت به وجوه و اموال اتحادیه ، اتاق اصناف شهرستان و اتاق اصناف ایران و وجوهی که در اجرای ق ن ص و سایر قوانین و مقررات در اختیار آنان قرار می گیرد ، امین محسوب می شوند.

* به منظور حمایت از بافندگان فرش دستبافت و حِرَف مشابه ، به کمیسیون های نظارت اجاره داده می شود، حسب مورد، نسبت به تشکیل اتحادیه استانی و شهرستانی، جهت بافندگان و حرف مشابه مزبور اقدام کنند. این اتحادیه ها تحت نظارت کمیسیون نظارت مرکز استان و شهرستان های خود می باشند.

* به منظور تقویت صنوف تولیدی و توسعه صادرات غیر نفتی کشور، به پیشنهاد کمیسیون نظارت و تصویب هیأت عالی نظارت، اتحادیه های صادراتی در شهرهای مرکز استان یا تهران، به صورت استانی یا کشوری، تشکیل خواهد شد. فعالیت این اتحادیه ها تابع آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیر خانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب وزیر صنعت ، معدن و تجارت خواهد رسید.

* وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با رعایت بند (د) ماده (۵۵) ق ن ص نسبت به صدور پروانه کسب برای افرادی که نام برده می شوند، در صورتی که دارای محل کسب ملکی یا اجاره ای باشند ، اقدام کند:
الف - جانباز، همسر جانباز، یکی از فرزندان جانباز متوفی و یکی از فرزندان جانباز از کار افتاده.
ب - آزاده، همسر آزاده، یکی از فرزندان آزاده متوفی و یکی از فرزندان آزاده از کار افتاده.
ج- کلیه اعضای خانواده شهدا اعم از همسر، فرزند، والدین، خواهر و برادر.

آیین نامه اجرائی به وسیله دبیرخانه هیأت عالی نظارت با همکاری بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

نکته ۱- صدور پروانه کسب پس از دریافت معرفی نامه از نهاد ذی ربط و احراز شروط لازم تنها برای یک بار خواهد بود.

نکته ۲- اتحادیه ها موظفند دارنده پروانه کسب را به عنوان فرد صنفی بپذیرند. همچنین کلیه سازمان های ذی ربط موظفند نسبت به اعطای تسهیلات و امکانات همسان با سایر افراد صنفی عضو آن اتحادیه برای دارنده پروانه کسب اقدام کنند.

نکته ۳- افراد صنفی موضوع نمی توانند شغل دیگری داشته باشند، با از وزارتخانه های دیگر موافقت اصولی یا پروانه تأسیس مرتبط با موضوع فعالیتی باشد که برای آن درخواست پروانه کسب کرده اند.

نکته ۴- افراد صنفی موضوع می توانند در صورت منتقل شدن به شهرستان یا استان دیگر، به شرط ابطال پروانه کسب قبلی، در محل جدید با رعایت مفاد پروانه کسب معوض دریافت دارند.

* صدور پروانه کسب برای اماکن با کاربری اداری یا کارگاهی بلامانع است.

* نیروی انتظامی کشور موظف است در اجرای ق ن ص همکاری لازم را با اتحادیه ها، اتاق اصناف شهرستان و اتاق اصناف ایران معمول دارد. نحوه همکاری به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت با همکاری وزارت کشور و نیروی انتظامی تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

* اگر یک فرد صنفی، به سبب تغییر الگوی مصرف یا نیازها، یا رویدادهای پیش بینی نشده تحمیلی، امکان ادامه فعالیت صنفی خود را از دست بدهد، می تواند با کسب نظر مالک و تأیید کمیسیون نظارت و با حفظ کاربردی محل کسب به فعالیت صنفی دیگری در همان محل بپردازد.

* شهرداری ها موظفند در صورت تخریب محل های کسب، در اجرای طرح های مصوب، از دریافت هزینه های مترتب بر صدور پروانه ساخت محل جدید خودداری ورزند. اگر معوضی از طرف شهرداری ها پیشنهاد شود، ارزش روز آن نباید ارزش روز محل کسب تخریب شده کمتر باشد.

* حراج های فردی یا جمعی فصلی یا غیر فصلی واحد ها و یا افراد صنفی طبق آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت می رسد. برگزاری حراج بدون رعایت ضوابط مندرج در آن آیین نامه، واحد صنفی را مشمول مجازات مندرج در ماده (۶۸) ق ن ص خواهد کرد.

* برگزاری روز بازارهای جمعی واحدها یا افراد صنفی بر اساس آیین نامه ای خواهد بود که توسط دبیرخانه هیأت عالی نظارت تهیه و به تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد رسید.

* فروشگاه های بزرگ چند منظوره که به مجموعه ای متنوع از کالاها و خدمات مورد نیاز عموم را در یک مکان مناسب عرضه می نمایند و فروشگاه های بزرگ زنجیره ای تحت مدیریت متمرکز و با نام تجاری واحد که حداقل در دو فروشگاه به عرضه کالا و خدمات مبادرت میکنند، مشمول ق ن ص می باشند و باید حداقل عضو یکی از اتحادیه های صنفی ذی ربط باشند و پروانه کسب دریافت نمایند.

* فعالیت افراد صنفی در فضای مجازی (سایبری) مستلزم اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط است.

* کلیه واردکنندگان کالا که به صورت تجاری به واردات کالا اقدام می کنند و قصد توزیع یا فروش کالاهای وارداتی خود را دارند، در صورتی که به عرضه مستقیم کالا به مصرف کننده مبارت ورزنده ، ملزم با اخذ پروانه کسب طبق مقررات ق ن ص خواهد بود.

* وزارتخانه ها ، مؤسسات، سازمان ها یا شرکت های دولتی ، سایر دستگاه های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است و نهادهای عمومی غیر دولتی، که طبق قوانین جاری ملزم یا مجاز به عرضه مستقیم کالا ها یا خدمات به مصرف کنندگان هستند، اعم از این که از طریق اماکن و تأسیسات متعل به خود یا دیگر اشخاص به این کار مبادرت ورزند، از شمول ق ن ص مستثنی هستند. اما رعایت سایر قوانین و مقررات جاری و نرخ های تعیین شده برای کالا ها و خدمات توسط مراجع قانونی ذی ربط ، الزامی است.

دستگاه دولتی یا نهاد عمومی غیر دولتی متبوع در حیظه وظایف و اختیارات قانونی خود، مسؤولیت نظارت و کنترل و سایر امور مربوط به اداره اماکن را برعهده دارد.

در صورتی که این قبیل فعالیت ها به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار گردد یا انجام دادن آنها با مشارکت بخش خصوصی صورت پذیرد، مشمول قانون نظام صنفی و مقررات آن خواهند بود.

* اشخاص حقیقی یا حقوقی اعم از دولتی یا غیر دولتی که طبق قوانین جاری موظف به اخذ مجوز فعالیت یا پروانه تأسیس، بهره برداری یا اشتغال از وزارتخانه ها ، مؤسسات، سازمان ها یا شرکت های دولتی و سایر دستگاه های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است می باشند و همچنین نهاد های غیر عمومی دولتی چنانچه به عرضه کالا یا خدمات به خرده فروشان یا مصرف کنندگان مبادرت ورزند، مکلفند علاوه بر دریافت مجوز فعالیت یا پروانه، به اخذ پروانه کسب از اتحادیه مربوط نیز اقدام کنند.

نکته - اخذ پروانه کسب از اتحادیه، مانع اعمال نظارت مقرر در قوانین جاری از سوی هریک از دستگاه های دولتی یا نهادها عمومی غیر دولتی یاد شده بر آنها نخواهد بود.

نکته - کلیه واحدهای صنفی مستقر در میادین میوه و تره بار شهرداری ، پایانه های ورودی، خروجی، مسافربری، فرودگاهی، ایستگاه های راه آهن و مترو، مساجد و اماکن فرهنگی و مذهبی در صورتی که به عرضه کالا و خدمات به عموم بپردازند، مشمول ق ن ص می باشند و موظفند از اتحادیه های ذی ربط موضوع ق ن ص پروانه کسب اخذ نمایند.

* سازمان تأمین اجتماعی فقط در صورت شکایت هر یک از کارکنان واحدهای صنفی مبنی بر عدم پرداخت حق بیمه در مدت همکاری توسط افراد صنفی می تواند به نظر بازرس یا مندرجات دفاتر قانونی فرد صنفی ، استناد و حق بیمه را دریافت کند. این مبلغ در صورت احراز تخلف فرد صنفی، معادل حق بیمه پرداخت نشده شاکی شاغل و جریمه ای به

مبلغ دو برابر آن خواهد بود. چنانچه مبلغ جریمه کمتر از یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال باشد جریمه نقدی معادل یکصد هزار (۱۰۰/۰۰۰) ریال خواهد بود.

* اتاق اصناف شهرستان منحل نمی شود مگر در مواردی که در انجام وظایف محوله تسامح ورزد، یا بر خلاف مصالح عمومی و وظایف مقرر رفتار کند. در این صورت کمیسیون نظارت مراتب را با ذکر دلایل کافی به هیأت عالی نظارت اعلام می دارد. اگر هیأت عالی نظارت پس از رسیدگی به دلایل طرفین، انحلال را لازم بداند مراتب را جهت تصویب به وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام می دارد. اتحادیه ها موظفند ظرف یک ماه از تاریخ انحلال اتاق، نمایندگان خود را جهت تشکیل مجدد اتاق اصناف شهرستان معرفی کنند.

انحلال اتاق اصناف ایران نیز به پیشنهاد هیأت عالی نظارت و تصویب وزیر صنعت، معدن و تجارت خواهد بود. اتاق اصناف شهرستان ها موظفند ظرف یک ماه از تاریخ انحلال اتاق اصناف ایران، نمایندگان خود را جهت تشکیل مجدد اتاق اصناف ایران معرفی کنند.

در صورت اعتراض هر یک از طرفین می توانند به مراجع ذی صلاح قضائی مراجعه کنند.

* وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است گزارش عملکرد ق ن ص را سالانه به کمیسیون های اقتصادی و برنامه بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.

* رسیدگی به تخلفات اعضای هیأت مدیره اتحادیه ها و هیأت رئیسه اتاق های اصناف شهرستان حسب شکایات و گزارش دهنده واصل می شود بر عهده کمیسیون ها نظارت است.

* رسیدگی به تخلفات صنفی کلیه افراد صنفی به موجب احکام ق ن ص خواهد بود و کلیه قوانین عام و خاص مغایر، لغو می شود.

فصل دهم

«مشتری مداری»

آشنایی با برخی تکنیک های مشتری مداری:

عصر حاضر با ویژگی هایی همچون فراوانی عرضه، گسترش رقابت، تحولات فناوری، جهانی شدن و ... همراه است که بعضی ثمرات آن برای مشتریان انفجار انتخاب، افزایش قدرت چانه زنی و دستیابی به ارزش بیشتر است. در حقیقت مشتریان، کالا یا خدمت نمی خرند، بلکه ارزش را از بنگاه های اقتصادی دریافت می کنند.

مشتری کیست؟

مشتری شخصی است که کالا و خدمات یک بنگاه و شرکت را خریداری می کند.

سرعت پیشرفت و موفقیت نهایی بنگاه های اقتصادی در گرو چیست؟ سرعت پیشرفت و موفقیت نهایی بنگاه در گرو ایجاد پیوند های بلندگار با دیگران است. هرچه بیشتر خواهان رشد سریع باشید، بیشتر به روابط و پیوندهای کلیدی نیاز دارد. مهارت های فنی شما تا حدی مؤثر هستند اما کافی نیستند و شما باید در برخورد و کنار آمدن با مردم متخصص شوید و مهارت های میان فردی اهمیت پیدا می کنند.

تعریف مشتری گرایی:

در مشتری گرایی بیشتر با حدس و گمان و مشاهده بازار تمایل مشتریان به خرید در نظر گرفته می شود و صاحب کالا درصدد است با توجه به گرایشات مشتری کالای بیشتری بفروشد.

تعریف مشتری مداری:

فروشنده در مشتری مداری به سنجش افکار و احوال و نظرات و پیشنهادات خریدار اقدام می کند و سعی بر آن دارند که تمایلات، خواسته ها و نیاز های مشتریان را با توجه به امکانات برآورده سازد. با این روش و اعتقاد، با نظر مشتری بهبود مستقر انجام می گیرد.

تعریف مشتری محوری:

در مشتری محوری، مشتری کارفراستم و تولیدکنندگان موظف هستند آنچه را که مشتری می خواهد حتی الامکان تولید و به مصرف کننده اعطاء کنند. در این نگرش هر کالایی مخصوص یک مشتری و محور کار، مشتری فرمانی است. تذکر: هر جا انحصار است مشتری مداری معنا ندارد.

ویژگی های یک فروشنده خوب:

با دقت، متواضع، منطقی، باانگیزه، با احساس، فعال، مهربان، باوقار، مشتاق، خوش بیان، نتیجه گرا، باهوش، شنونده خوب، آگاه از محصولات، پرتلاش، مهارت در صحبت کردن

شعار بنگاهها و شرکتهای مشتری مدار:

۱- توجه عمده به مشتریان و نیاز های مشتریان

۲- تقدیم بهترین راه حل برای برآوردن نیاز و خواسته های مشتریان.

تذکر: توجه داشته باشید که شما در واقع به کسی انگیزه نمی دهید بلکه هر فردی به خودش انگیزه می دهد شما تنها محیطی را ایجاد می کنید و فرد مورد نظر انگیزه اش تقویت می شود.

تذکر: در درون هر بنگاه فقط هزینه وجود دارد، تنها مرکز سود و نقدینگی، مشتریان هستند.

مهمترین اصول در امر مشتری مداری:

۱- مشتری میخواهد کالا و خدمات را در کوتاه ترین زمان داشته باشد.

۲- مشتری بهترین خدمات را از جنبه کیفی و کمی می خواهد.

۳- مشتری می خواهد حداقل هزینه ممکن را صرف کند.

خصوصیات شرکتهای و بنگاه های مشتری مدار:

۱- احترام به مشتری: با برخوردی نشاط آمیز و همراه با متانت با مشتری شخصیت انسانی او را پاس دارد.

۲- نظافت: حفظ ظاهر آراسته، مرتب، منظم و تمیز بودن کارکنان و محلی که مشتریان در آن وارد می شوند.

۳- ارائه خدمات مورد نیاز مشتری: با ارائه خدمات مورد نیاز مشتری (کالا و خدمات) می توان اطمینان آنها را به بنگاه افزایش داد.

۴- کیفیت خدمات: برای مشتری کیفیت خدمات مهمترین عامل مراجعه به یک واحد خدماتی و صنفی است.

۵- قیمت و بهای خدمات: برای مشتری قیمت و بهای خدمات ارائه شده مهم است، مشتریان ضمن آنکه کیفیت کار را مد نظر قرار دارند، مایلند که بهای کیفیت ارائه شده مناسب و با وضعیت مالی آنها سازگاری داشته باشد.

۶- زمان: مشتریان انتظار دارند در حداقل زمان خدمات به آنها ارائه شود.

۷- دسترسی راحت مشتریان به رده های بالا بنگاه: این دستیابی مشتریان را برای مراجعات بعدی مصمم تر و اعتماد را در آنها به وجود می آورد. با این کار در واقع حضور آنها در بنگاه و واحد صنفی تثبیت می گردد.

۸- ایجاد تحول و تنوع در محیط کاری بر اساس پیشنهاد مشتریان: با این کار آنها را در همکاری با شرکت و بنگاه ترغیب کرده و آنها را جزئی از بنگاه به حساب می آورند. مدیرانی که دیدگاه مشتریان (حتی مشتریان

ناراضی) را با اهمیت هر چه بیشتر پیگیری و مورد مطالعه قرار می دهند، از جمله مدیراتی هستند که راه پیشرفت و نفوذ در دل مشتریان را یافته اند.

۹- رضایت همکاران: رضایت همکاران، عامل اصلی برای رضایت مشتریان است. هرگاه در یک شرکت یا بنگاه کارمندان از میزان رفاه و دستمزد خویش ناراضی باشند، بدون شک همان میزان نارضایتی را به مشتریان انتقال خواهد داد. هیچ شرکت و بنگاهی بدون کارمندان راضی نمی تواند قدم به ورای رضایتمندی مشتریان بگذارد.

۱۰- ایجاد روح اعتماد و صداقت: ایجاد روح اعتماد و صداقت در محیط کار از پارامترهای اساسی مشتری مداری است. باید به این نکته ایمان داشت که حیات اقتصادی ما به رضایت مشتریان وابسته است و بدون حضور مشتری نگاه اقتصادی نیز وجود نخواهد داشت.

انتظارات مشتریان:

- دریافت کالا و خدمات در حد نیاز
 - کیفیت کالا و خدمات ارائه شده
 - قیمت مناسب محصولات
 - تحویل بی دردسر و به موقع خدمات قابل اطمینان و تحقق حقوق
 - فراهم کردن اطلاعات در ارتباط با خدمات ارائه شده
 - کمک در شناسایی مشکلات بالقوه پیش از بروز مشکل
 - فراهم کردن مکانیسمی برای ثبت شکایات مشتری (شکایاتی که ثبت نشوند، بالطبع رسیدگی نخواهد شد و این امر یکی از دلایل نارضایتی مشتری خواهد بود)
 - فراهم آوردن مکانیسمی برای رسیدگی سریع به مشکلات و شکایات (رسیدگی سریع به شکایات، رضایت مشتری را افزایش می دهد)
 - فراهم آوردن مکانیسمی برای رفع مشکلات خدمات رسانی به طور سریع (رفع مشکل پیش از اینکه سایر مشترکین نیز نارضایتی خود را ابراز نمایند)
 - شناسایی نحوه تعریف کیفیت از دیدگاه مشتری و طراحی استراتژی خدمت رسانی برای هر مشتری بر اساس نیازمندیها و انتظارات مشتری
 - فراهم آوردن مکانیسمی برای ردیابی قراردادهای مشتری با شرکت یا بنگاه و انجام آن به شیوه ای یکپارچه، به گونه ای که تمام بخش های قراردادها از دیدگاه مشتریان شفاف باشد.
- دلیل لزوم جلب رضایت مشتری از بعد اقتصادی حضور ماندگار داشتن در عرصه رقابت است.

مشتری راضی: اگر میزان انتظارات، کمتر از فایده کسب شده باشد، مشتری به درجه خشنودی و شغف می رسد. در این حالت مشتری علاوه بر اینکه به شرکت وفادار می شود، مبلغ مجانی واحد صنفی هم خواهد شد و در چنین حالت حداقل نارضایتی خود را به ۱۱ نفر اعلام می کند.

مشتری ناراضی: اما اگر میزان انتظار مشتری بیشتر از فایده کسب شده باشد، مشتری ناراضی است و نارضایتی خود را به دیگران انتقال خواهد داد.

نارضایتی مشتریان و رویگردانی از خرید مجدد از شرکت یا بنگاه:

- ۱- سبب مختل شدن برنامه ریزی تولید می گردد.
- ۲- موجب کاهش درآمد و سود عرضه کننده کالا یا خدمات می گردد.
- ۳- موجب ورشکستگی و فروپاشی شرکت یا بنگاه می گردد.

چرا مشتری محصولی را می خرد:

- ۱- انواع فایده ها یا مطلوبیت محصولات از نظر مشتری
- ۲- تأمین ظواهر مورد نیاز
- ۳- محل دستیابی و خرید مطلوب

چرا مشتری محصولی را نمی خرد:

- ۱- مخاطرات و صدمات فیزیکی
- ۲- مخاطرات، گرفتاریها و ناهنجاریهای اجتماعی
- ۳- صدمات مالی و هر نوع زیان احتمالی
- ۴- مخاطرات و صدمات روانی و ایجاد هر نوع احساس بد در مشتری
- ۵- مخاطرات و صدمات اجرائی (انجام ندادن آنچه باید محصول انجام دهد)

مشتری یاری:

مشتری یاری یعنی کمک به مشتری برای درک صحیح نیاز و هم کمک به او بدون چشم داشت. به عبارت دیگر "مشتری یاری"، امین شدن برای مشتری و امین ماندن برای اوست. "آنگاه مشتری هم حامی و یار بنگاه یا فروشنده خواهد بود.

ویژگی های مشتری یاری:

- ۱- انسان گرایی (لذت بردن از خدمت رسانی به انسان ها و توجه اساسی به احساسات و عواطف انسانی)
- ۲- گذشت و ایثار (منافع مشتری را به منافع خود ترجیح دادن)
- ۳- مهارت ارتباط قوی
- ۴- قدرت ایجاد اعتماد و اطمینان (مهارت و توان نفوذ در قلب و فکر مشتری و ایجاد احساس و هدف مشترک)

۵- صبر و متانت و تعادل در رفتار (صبور بودن در نوسانات و تحولات رفتاری و واکنش های مشتری وعدم غرور و تکبر در برخوردها و عدم تصمیم گیری عجولانه و مبتنی بر احساس صرف وحق دادن به طرف مقابل همانند حق دادن به خود)

۶- رازداری (حفظ اسرار و راز مشتری و عدم انتقال آن به دیگران)

۷- ثبات در ارزش ها و باورها (باور و اعتقاد قوی به ارزش های انسانی و کمک رسانی به دیگران در شرایط بحرانی و غیر بحرانی و عدم عقب نشینی از اعتقادات و اصول ارزشی که مبنای یاری به دیگران است).

۸- بلند مدت نگری (هوشمندی و درایت در دیدن آینده و دارا بودن چشم انداز مناسب و داشتن تفکر و نگرش استراتژیک در انجام رفتارها و فعالیت ها و اثرات آنها)

فصل یازدهم

«آشنایی با قانون کار و بیمه تأمین اجتماعی در محیط کار»

حقوق کار:

علمی است که از روابط و مسائل کارگری بحث می کند و راجع به روابط کارگر و کارفرما و حقوق ناشی از قرارداد کار می باشد.

دایره شمول قانون کار:

کلیه کارفرمایان، کارگران، کارگاه ها، مؤسسات تولیدی، صنعتی، خدماتی و کشاورزی مکلف به تبعیت از ق ن ص می باشند.

کارگر:

کارگر از لحاظ ق ن ص کسی است که به هر عنوان مقابل دریافت حق السعی اعم از مزد، حقوق، سهم سود و سایر مزایا به درخواست کارفرما کار می کند.

کارفرما:

کارفرما شخصی است حقیقی یا حقوقی که کارگر به درخواست و به حساب او در مقابل دریافت حق السعی کار می کند. مدیران و مسؤولان و به طور عموم کلیه کسانی که عهده دار اداره کار کارگاه هستند نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول کلیه تعهداتی است که نمایندگان مذکور در قبال کارگر به عهده می گیرند. در صورتی که نماینده کارفرما خارج از اختیارات خود تعهدی بنماید و کارفرما آن را نپذیرد در مقابل کارفرما ضامن است.

کارگاه :

کارگاه محلی است که کارگر به درخواست کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند، از قبیل مؤسسات صنعتی، کشاورزی، معدنی، ساختمانی، ترابری، مسافربری، خدماتی، تجاری، تولیدی، اماکن عمومی و امثال آنها. کلیه تأسیساتی که به اقتضای کار متعلق به کارگاه اند، از قبیل نمازخانه، نهار خوری، تعاونی ها، شیرخوارگاه، مهدکودک، درمانگاه، حمام، آموزشگاه حرفه ای، قرائت خانه، کلاسهای سوادآموزی و سایر مراکز آموزشی و اماکن مربوط به شورا وانجمن اسلامی و بسیج کارگران، ورزشگاه و سایر ایاب و ذهاب و نظایر آنها جزء کارگاه می باشد.

نکته : کلیه کارگران، کارفرمایان، نمایندگان آنها و کارآموزان و نیز کارگاه های مشمول مقررات ق ن ص می باشند.

قرارداد کار :

قرارداد کار عبارت است از قراردادی کتبی یا شفاهی که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق السعی کاری را برای مدت موقت یا غیر موقت برای کارفرما انجام می دهد.

نکته : در کارهایی که طبیعت آنها جنبه مستمر دارد، در صورتی که مدتی در قرارداد ذکر نشود، قرارداد تلقی می شود. دوره آموزشی کار : طرفین می توانند با توافق یکدیگر مدتی به نام دوره آموزشی کار تعیین نمایند. در خلال این دوره هر یک از طرفین حق دارد، بدون اخطار قبلی و بی آن که الزام به پرداخت خسارت داشته باشد، رابطه کار را قطع نماید. در صورتیکه قطع رابطه کار از طرف کارفرما باشد وی ملزم به پرداخت تمام دوره آزمایشی خواهد بود و چنانچه کارگر رابطه کار را قطع نماید کارگر فقط مستحق دریافت حقوق مدت انجام کار خواهد بود.

نکته ۱ : مدت دوره آموزشی باید در قرارداد کار مشخص شود. حداکثر این مدت برای کارگران ساده و نیمه ماهر یک ماه و برای کارگران ماهر و دارای تخصص سطح بالا سه ماه می باشد.

نکته ۲ : هرگاه قرارداد کار برای مدت موقت و یا برای انجام کار معین، منعقد شده باشد هیچ یک از طرفین به تنهایی حق فسخ آنرا ندارد.

نکته ۳ : رسیدگی به اختلافات ناشی از نوع این قرارداد ها در صلاحیت هیأت های تشخیص و حل اختلاف است.

پرداختی های قانون در خاتمه قرارداد کار:

۱- چنانچه خاتمه قرارداد کار به لحاظ از کار افتادگی کلی و یا بازنشسته کارگر باشد، کارفرما باید بر اساس آخرین مزد کارگر به نسبت هر سال سابقه خدمت حقوقی به میزان ۳۰ روز مزد به وی پرداخت نماید. این وجه علاوه بر مستمری از کارافتادگی و یا بازنشستگی کارگر است که توسط سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می شود.

۲- اگر خاتمه قرارداد کار در نتیجه کاهش تواناییهای جسمی و فکری ناشی از کار کارگر باشد (بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی سازمان بهداشت و درمان منطقه با معرفی شورای اسلامی کار و یا نمایندگان قانون کارگر)

حق السعی :

کلیه دریافت های قانونی که کارگر به اعتبار قرارداد کار اعم از مزد یا حقوق، کمک عائله مندی، هزینه های مسکن، خواربار، ایاب ذهاب، مزایای غیر نقدی، پاداش افزایش تولید، سود سالانه و نظایر آنها دریافت می نماید را حق السعی می نامند.

مزد :

مزد عبارت است از وجوه نقدی یا غیر نقدی و یا مجموع آنها که در مقابل انجام کار به کارگر پرداخت می شود.

نکته : چنانچه مزد با ساعات انجام کار مرتبط باشد، مزد ساعتی و در صورتی که بر اساس میزان انجام کار و یا محصول تولید شده باشد، کارمزد و چنانچه بر اساس محصول تولید شده و یا میزان انجام کار در زمان معین باشد، کارمزد ساعتی نامیده می شود.

ساعت کار :

ساعت کار در ق ن ص مدت زمانی است که کارگر نیرو و یا وقت خود را به منظور انجام کار در اختیار کارفرما قرار می دهد. به غیر از مواردی که در ق ن ص مستثنی شده است ساعات کار کارگران در شبانه روز نباید از ۸ ساعت تجاوز نماید.

نکته :

کارفرما با توافق کارگران ، نماینده یا نمایندگان قانونی آنان می تواند ساعات کار را در بعضی از روزهای هفته کمتر از میزان مقرر و در دیگر روزهای اضافه بر این میزان تعیین کند به شرط آن که مجموع ساعات کار هر هفته از ۴۴ ساعت تجاوز نکند.

شرایط اضافه کار:

در شرایط عادی ارجاع کار اضافی به کارگر با شرایط ذیل مجاز است : الف- موافقت کارگر ب- پرداخت ۴۰٪ اضافه بر مزد هر ساعت کاری عادی

نکته : ساعات کار اضافی ارجاعی به کارگران نباید از ۴ ساعت در روز تجاوز نماید (مگر در موارد استثنائی با توافق طرفین).

روز تعطیلی : روز جمعه، روز تعطیل هفتگی کارگران با استفاده از مزد می باشد.

نکته ۱ : در امور مربوط به خدمات عمومی آب برق ، اتوبوسرانی و یا در کارگاه هایی که حسب نوع و ضرورت کار و یا توافق طرفین، به طور مستمر روز دیگری برای تعطیل تعیین شود همان روز در حکم روز تعطیل هفتگی خواهد بود و به هر حال تعطیل یک روز در هفته اجباری است. کارگرانی که به هر عنوان با این ترتیب روزهای جمعه کار می کنند، در مقابل عدم استفاده از تعطیل روز جمعه ۴۰٪ اضافه بر مزد دریافت خواهد کرد.

نکته ۲ : در صورتی که روزهای کار در هفته کمتر از شش روز باشد، مزد روز تعطیل هفتگی کارگر معادل یک ششم مجموع مزد یا حقوق دریافتی وی در روزهای کار در هفته خواهد بود.

نکته ۳ : کارگاه ایی که با انجام ۵ روز کار در هفته و ۴۴ ساعت کار قانونی کارگرانشان از دو روز تعطیل استفاده می کنند، مزد هر یک از دو روز تعطیل هفتگی برابر با مزد روزانه کارگران خواهد بود.

نکته ۴: علاوه بر تعطیلات رسمی کشور، روز کارگر (۱۱ اردیبهشت) نیز جز تعطیلات رسمی کارگران به حساب می آید.

مرخصی استحقاقی: مرخصی استحقاقی سالانه کارگران با استفاده از مزد و احتساب چهار روز جمعه، جمعا یک ماه است. سایر روزهای تعطیل جزء ایام مرخصی محسوب نخواهد شد. برای کار کمتر از یک سال مرخصی مزبور به نسبت مدت کار انجام یافته محاسبه می شود.

نکته ۱: کارگر نمی تواند بیش از ۹ روز از مرخصی سالانه خود را ذخیره کند.

نکته ۲: کلیه کارگران در موارد ذیل حق برخورداری از سه روز مرخصی با استفاده از مزد را دارند:

الف - ازدواج دائم

ب - فوت همسر، پدر، مادر و فرزندان.

نکته ۳: مدت مرخصی استعلاجی، با تأیید سازمان تأمین اجتماعی، جزء سوابق کار و بازنشستگی کارگران محسوب خواهد شد.

شرایط کار کودکان: به کار گماردن افراد کمتر از ۱۵ سال تمام ممنوع است.

شرایط کار اتباع بیگانه:

اتباع بیگانه نمی توانند در ایران مشغول به کار شوند مگر آن که اثلا دارای روادید ورود یا حق کار مشخص بوده و ثانيا مطابق قوانین و آیین نامه های مربوطه، پروانه کار دریافت دارند.

هیأت های تشخیص و حل اختلاف

هرگونه اختلافات فردی بین کارفرما و کارگر یا کارآموز که ناشی از اجرای ق ن ص و سایر مقررات کار، قرارداد کارآموزی، موافقت نامه های کارگاهی یا پیمانهای دست جمعی کار باشد، در مرحله اول از طریق سازش مستقیم بین کارفرما و کارگر یا کارآموز یا نمایندگان آنها در شورای اسلامی کار در صورتی که شورای اسلامی کار در واحدی نباشد، از طریق انجمن صنفی کارگران و یا نماینده قانونی کارگران و کارفرما حل و فصل خواهد شد و در صورت عدم سازش از طریق هیأت های تشخیص و حل اختلاف به ترتیب آتی رسیدگی و حل و فصل خواهد شد.

نکته ۱: هیأت تشخیص مذکور در ق ن ص از افراد ذیل تشکیل می شود:

۱- یک نفر نماینده وزارت کار و امور اجتماعی

۲- یک نفر نماینده کارگران به انتخاب کانون همآهنگی شورای اسلامی کار استان

۳- یک نفر نماینده مدیران صنایع به انتخاب کانون انجمنهای صنفی کارفرمایان استان، در صورت لزوم و با توجه به میزان کار هیأت ها، وزارت کار و امور اجتماعی می تواند نسبت به تشکیل چند هیأت تشخیص در سطح هر استان اقدام نمایند.

نکته ۲: کارگری که مطابق نظر هیأت تشخیص باید اخراج شود، حق دارد نسبت به این تصمیم به هیأت حل اختلاف مراجعه و اقامه دعوی نماید.

نکته ۳: رأی هیأت های تشخیص پس از ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ آن لازم الاجراء می گردد و در صورتی که ظرف مدت مذکور یکی از طرفین نسبت به رأی مزبور اعتراض داشته باشد اعتراض خود را کتبا به هیأت حل اختلاف تسلیم می نماید و رأی هیأت حل اختلاف پس از صدور قطعی و لازم الاجرا خواهد بود. نظرات اعضای هیأت بایستی در پرونده درج شود.

نکته ۴: آراء قطعی صادره از طرف مراجع حل اختلاف کار، لازم الاجراء بوده و بوسیله اجرای احکام دادگستری به مورد اجراء گذاشته خواهد شد.

خدمات رفاهی کارگران:

اهم وظایف لازم الاجرای کارفرمایان صنفی در قبال وضعیت رفاهی کارگران خود عبارتست از:

- ۱- کارفرمایان مکلفند بر اساس قانون تأمین اجتماعی، نسبت به بیمه نمودن کارگران واحد خود اقدام نمایند.
- ۲- کارفرمایان مکلفند با تعاونیهای مسکن و در صورت عدم وجود این تعاونیها مستقیماً با کارگران فاقد مسکن جهت تأمین خانه های شخصی مناسب همکاری لازم را بنمایند.
- ۳- کلیه کارفرمایان مکلفند، در کارگاه، محل مناسب برای ادای فرضیه نماز ایجاد نمایند و نیز در ایام ماه مبارک رمضان برای تعظیم شعائر مذهبی و رعایت حال روزه داران، باید شرایط و ساعات کار را با همکاری انجمن اسلامی و شورای اسلامی کار و سایر نمایندگان قانونی کارگردان طوری تنظیم نمایند که اوقات کار مانع فریضه روزانه نباشد. همچنین مدتی از اوقات کار را برای فریضه نماز و صرف افطار یا سحری، اختصاص دهند.
- ۴- در صورت دوری کارگاه و عدم تکافوی وسیله نقلیه عمومی، صاحب کار باید برای رفت و برگشت کارکنان خود وسیله نقلیه مناسب در اختیار آنان قرار دهد.

اداره تشکل های کارگری و کارفرمایی

اداره کارگری و کارفرمایی به منظور اجرای فصل ششم قانون کار، از طریق فراهم کردن شرایط ارتباط و تعادل بین کارگر و کارفرما و در جهت تقویت اصل سه جانبه گرایی در مهر ماه سال ۱۳۸۴ تأسیس گردیده است و عهده دار وظایف ترویج و مشاوره، نظارت و ثبت تشکلهای کارگری و کارفرمایی و نمایندگان کارگران و کارفرمایان در مجامع داخلی و بین المللی می باشد.

شورای اسلامی کار:

شورای اسلامی کار شورایی است مرکب از نمایندگان کارگران و کارکنان یک کارگاه و نماینده کارفرما (مدیریت) که در واحد های دارای بیش از ۳۵ نفر شاغل دائم، تشکیل می شود.

انجمن صنفی کارگران :

در اجرای ماده ۱۳۱ قانون کار ، به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران ، کارگران مشمول قانون کار می توانند مبادرت به تشکیل انجمن صنفی نمایند.

ارکان انجمن صنفی کارگری عبارتند از:

- ۱- مجمع عمومی
- ۲- هیأت مدیره
- ۳- بازرسان

انجمن صنفی کارفرمایی :

در اجرای ماده ۱۳۱ قانون کار ، به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارفرمایان ، کارفرمایان هر حرفه یا صنعت می توانند مبادرت به تشکیل انجمن صنفی نمایند.

ارکان انجمن صنفی کارفرمایی عبارتند از :

- ۱- مجمع عمومی
- ۲- هیأت مدیره
- ۳- بازرسان

نماینده کارگران : به منظور حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران ، کارگران مشمول قانون کار هر کارگاه می توانند نسبت به انتخاب نماینده کارگران از بین خود اقدام نمایند.

خلاصه جرایم و تخلفات:

کار اجباری ، اجبار اشخاص به عضویت یا شرکت در تشکل های کارگری یا کارفرمایی ، ممانعت از عضویت در تشکل های کارگری ، جلوگیری از ایجاد تشکل های کارگری، ندادن وقت شیردهی به مادران شیر ده کارگر ، عدم ایجاد مراکز نگهداری کودک، عدم همکاری با تعاونی های مسکن کارگری، عدم احداث خانه های سازمانی ، عدم ارائه سه وعده غذا در کارگاه های خاص، عدم ایجاد خوابگاه مناسب، فراهم نکردن وسایل ایاب و ذهاب برای کارگران، عدم ایجاد تسهیلات برای ایجاد و اداره شرکت های تعاونی کارگری، عدم ایجاد ورزشگاه و اماکن ورزشی، عدم ایجاد کلاس های سواد آموزی بزرگسالان، عدم پرداخت مزد مساوی به زن و مرد کارگر در شرایط مساوی، تعیین مزد بر اساس تبعیض و سن و نژاد و قومیت و اعتقادات سیاسی و مذهبی، دادن مزد به کمتر از حداقل مزد تعیین شده جدید، برداشت از حقوق کارگر غیر از آنچه در ماده ۴۵ قانون کار مذکور است، ارجاع اضافه کاری بدون موافقت کارگر و بدون پرداخت ۴۰ درصد اضافه بر مزد، به کار گماردن کارگر به اضافه کاری بیش از چهار ساعت در روز بدون موافقت کارگر، عدم انجام آزمایشات پزشکی برای کارگران نوجوان در بدو استخدام، عدم انجام آزمایشات پزشکی همه ساله برای کارگران نوجوان، به کار گماردن کارگران نوجوان بیش از ۷/۵ ساعت در روز، عدم تشکیل پرونده پزشکی برای

واحد های موضوع ماده ۸۵ قانون کار ، به کارگیری کارگران در کارهای سخت و زیان آور بیش از ۶ ساعت در روز و ۳۶ ساعت در هفته، ارجاع کار اضافی با کارگران شب کار و انجام دهنده کارهای سخت و خطرناک، ارجاع کارهای سخت و خطرناک و حمل بار بیش از حد مجاز با دست به زنان کارگر، به کارگیری زنان کارگر در کارهای سخت و خطرناک، به کار گماردن افراد کمتر از ۱۵ سال تمام، ارجاع کار اضافه ، کار در شب و کارهای سخت و زیان آور به کارگران نوجوان، ارجاع مشاغل مخالف سلامتی و اخلاق به کارآموزان نوجوان ، عدم تهیه وسایل حفاظتی/ بهداشتی، عدم مطلع کردن وزارت کار و امور اجتماعی در وقت احداث کارگاه جدید یا توسعه کارگاه قدیم، به تأیید شورای عالی حفاظت نرساندن به کارگیری ماشین آلات و دستگاه ها در کارگاه، عدم ارائه مشخصات لوازم حفاظتی و بهداشتی به وزارت کار و امور اجتماعی به هنگام تولید یا وارد کردن ، ممانعت از ورود و انجام وظیفه بازرسان کار و ماموران بهداشت کار به کارگاه، عدم اجرای رأی قطعی هیأت های تشخیص و حل اختلاف، به کارگیری اتباع بیگانه فاقد پروانه کار، عدم ارائه آمار و اطلاعات مورد تقاضای وزارت کار و امور اجتماعی، بیمه نکردن کارگران.

مجازات های تعیین شده برای این جرائم عبارت است از:

۱- رفع تخلف

۲- تأدیه حقوق کارگر یا هر دو در مهلت مقرر

۳- محکومیت به جزای نقدی به ازای هر کارگر

۴- حبس

مرجع رسیدگی به جرائم مذکور در قانون کار: رسیدگی به جرائم مذکور در ق ن ص در صلاحیت دادگاه کیفری دادگستری است. رسیدگی در دادسرا و دادگاه جزایی خارج از نوبت به عمل خواهد آمد.

چگونگی ارتباط بین سازمان تامین اجتماعی و کارفرمایان:

ارتباط سازمان تامین اجتماعی با کارفرمایان فرایند طولانی دارد و از مرحله تاسیس کارگاه (شرکت، موسسه، کارخانه و...) با تشکیل پرونده در شعبه تامین اجتماعی آغاز می شود و با ارسال لیست حقوق و دستمزد و پرداخت حق بیمه کارگران تحت پوشش به طور مستمر (معمولاً ماهانه) در طول فعالیت کارگاه ادامه می یابد.

بنابراین مهمترین ایستگاه های ارتباطی سازمان تامین اجتماعی با کارفرمایان به شرح زیر است:

۱- تشکیل پرونده بیمه ای کارگاه (حقیقی یا حقوقی) در شعبه تامین اجتماعی و دریافت شماره کارگاه (کد ده رقمی) همزمان با آغاز فعالیت کارگاه

۲- ارسال لیست حقوق یا دستمزد کارگران شاغل در کارگاه (با درج کامل مشخصات و شماره بیمه شده برای هر کارگر) به شعبه تامین اجتماعی

۳- پرداخت حق بیمه در مهلت تعیین شده (حداکثر تا پایان ماه بعد)

۴- اعلام تغییرات جابه جایی نیروی کار شاغل در کارگاه همزمان با ارسال لیست حقوق و دستمزد به شعبه تامین اجتماعی

- ۵- اعلام حوادث، بیماری ها و رویدادهایی که برای کارگران در ارتباط با کار پیش می آید (ظرف سه روز اداری) به شعبه تامین اجتماعی در طول دوره فعالیت
- ۶- دریافت مفاصا حساب از شعبه تامین اجتماعی به هنگام نقل و انتقال مالکیت کارگاه یا پایان قرارداد پیمانکاری و...

نرخ حق بیمه کارگران:

کارفرمایان مکلفند ۳۰ درصد از حقوق و مزایای مشمول بیمه هر ماه را حداکثر تا پایان ماه بعد به حساب سازمان تامین اجتماعی واریز نمایند تا کارگر از مزایای از کارافتادگی و بازنشستگی و حق درمان بهره مند گردد. از ۳۰ درصد مذکور ۲۳ درصد سهم کارفرما (۳ درصد بابت بیمه بیکاری) و ۷ درصد سهم کارگر می باشد.

حقوق کارفرمایان:

در برابر تکالیفی که قانون برای کارفرمایان تعیین کرده حقوقی هم برای آنان در نظر گرفته است که به نوعی جزو تکالیف سازمان تامین اجتماعی محسوب می شود.

برخی از این حقوق به شرح زیر است:

- کارفرمایان حق دارند به قوانین و مقررات و دستورالعمل هایی که نحوه عمل سازمان تامین اجتماعی نسبت به کارفرمایان و نیز حقوق و تکالیف آنان را بیان می کنند دسترسی داشته باشند. در این زمینه سازمان تامین اجتماعی باید ضمن ارائه اطلاعات مناسب ابهامات موجود در آنها را نیز بر طرف نماید.
- کارفرمایان حق دارند از نتیجه بازرسی های شعب تامین اجتماعی از کارگاه خود (و یا نتیجه حسابرسی های انجام شده از دفاتر قانونی) با خبر شوند و در صورتی که لازم بدانند توضیحاتی را اضافه کنند و یا به آن اعتراض کنند
- از تاریخ تحویل لیست حقوق و دستمزد کارگران هر کارگاه به شعبه تامین اجتماعی ، سازمان تأمین اجتماعی مکلف است هر گونه نقض و اختلافات یا مغایرت های احتمالی را حداکثر ظرف ۶ ماه به کارفرما اعلام نماید.
- کارفرمایان حق دارند به میزان بدهی برآوردی تعیین شده از سوی شعب تامین اجتماعی (حداکثر ظرف ۳۰ روز) از تاریخ ابلاغ اعتراض کنند و سازمان باید این گونه اعتراضها را در فرصت مقرر در کمیسیون بدوی تشخیص مطالبات رسیدگی نماید.
- کارفرمایان حق دارند در صورتی که اصل حق بیمه مطرح شده در هیأت بدوی تشخیص مطالبات بیش از ۱۵۰۰۰۰۰ ریال باشد ، حداکثر ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی هیأت به آن اعتراض نمایند و سازمان باید این گونه اعتراض عا را در هیأت تجدید نظر تشخیص مطالبات رسیدگی نماید.

- کمیسیون تشخیص مطالبات با حضور نماینده ای از جامعه کارفرمایان (هر استان) تشکیل می شود و با وجود این هر کارفرما حق دارد در جلسه کمیسیون که به منظور رسیدگی به اعتراض او تشکیل می گردد حضور یابد و توضیحات لازم را ارائه کند.
- هنگام ثبت معاملات مربوط به نقل و انتقال کارگاه ، دفاتر اسناد رسمی باید درباره وضعیت بدهی کارگاه از سازمان تأمین اجتماعی استعلام کنند. در این موارد سازمان تأمین اجتماعی موظف است حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ ورود برگ استعلام به دفتر سازمان ، جوابیه لازم را بر اساس مقررات صادر نماید در غیر این صورت انجام معامله بلامانع خواهد بود.
- کار فرمایان حق دارند در مواردی که حسب قوانین نیاز به ارائه مفصاحساب از تأمین اجتماعی دارند صدور آن را از سازمان تقاضا کنند و سازمان مکلف است حداکثر پس از یک ماه از تاریخ ثبت تقاضای کارفرما (در صورتی که بدهی نداشته باشد) ، مفصاحساب را صادر و به تقاضا کننده ارائه نماید. (در این مورد ، اگر کارفرما بدهی برآوری داشته باشد، با حفظ حق اعتراض می تواند این بدهی را واریز و مفصاحساب دریافت نماید).
- کارفرمایان می توانند برای کارگرانی که پس از رسیدن به سن بازنشستگی (۶۰سال) آقایان و (۵۵سال) خانمها حداقل ۵ سال کار کرده اند (در صورت داشتن حداقل سابقه لازم) بدون رضایت کارگر از سازمان تأمین اجتماعی تقاضای بازنشستگی نمایند.

تسهیلات قانونی برای کارفرمایان: علاوه بر آنچه ذکر شد در قوانین و مقررات تأمین اجتماعی برای کارفرمایان برخی از کارگاه ها تسهیلات و حقوقی در نظر گرفته شده است که عناوین آنها به شرح زیر است:

معافیت از پرداخت حق بیمه برای قراردادهای پژوهشی و تحقیقاتی: اگر قرارداد های پژوهشی با شخص حقیقی منعقد شود مشمول پرداخت حق بیمه نخواهد بود. در صورتی که قرارداد های پژوهشی با دانشگاه ها و مراکز علمی و مؤسسات تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه ها منعقد شود و این مؤسسات فاقد بدهی قبلی به سازمان بوده یا کارکنان آنها مشمول قانون تأمین اجتماعی نباشند، این قرارداد ها از پرداخت حق بیمه معاف هستند.

معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرمایان:

- الف- کارگاه ها (به تعداد ۳۵ نوع فعالیت تولیدی) از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما به میزان ۲۰٪ حقوق و مزایای مشمول بیمه ماهانه تا میزان ۵ نفر کارگر معاف هستند و این میزان حق بیمه را دولت به سازمان می پردازد.
- ب- کلیه کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی در صورت داشتن شرایط لازم به میزان ۲۰٪ حقوق و مزایای مشمول بیمه ماهیانه در صورت استخدام نیروی کار علاوه بر نیروی موجود کارگاه از معافیت بیمه در ماه استفاده می نمایند. (مشمول ماده ۱۰۳ قانون برنامه چهارم توسعه می گردند)

تقسیم بدهی ها : کارفرمایان میتوانند برای پرداخت بدهی های معوقه خود به سازمان درخواست تقسیم نمایند. سازمان می تواند این گونه بدهی ها را حداکثر تا ۳۶ قسط تقسیم نمایند. اما اگر هر یک از اقساط به موقع پرداخت نشود باقیمانده اقساط باید یکجا پرداخت گردد.

بیمه بیکاری:

مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری : بیکار از نظر قانون بیمه بیکاری بیمه شده ای است که بدون میل و اراده خود بیکار شده و آماده به کار باشد. براساس ق ن ص ، چنانچه بیمه شده ای به علت تغییرات ساختاری اقتصادی کارگاه مربوط و به تشخیص وزارتخانه ذی ربط و تأیید شورای عالی کار، بیکار موقت شناخته شود و همچنین بیمه شدگانی که به علت حوادث غیر مترقبه مانند سیل ، زلزله، جنگ ، آتش سوزی بیکار شوند ، می توانند از مقررات ق ن ص استفاده نمایند. تشخیص ارادی بودن بیکاری بیمه شده ، بر عهده کمیته ای متشکل از نمایندگان این سازمان و اداره کار و امور اجتماعی محل اشتغال بیمه شده است.

چند نکته مهم:

- کارگران فصلی در صورتی که صرفاً در اثنای فصل کار اخراج گردیده و بیکاری آنها بلا اراده تشخیص داده شود مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند بود.
- بیکاران دارای قرارداد کار با مدت معین در صورتی که براساس رأی مراجع حل اختلاف در اثنای مدت قرارداد اخراج گردیده باشند مشمول استفاده از بیمه بیکاری خواهند بود.
- افراد شاغل در کارهای که ماهیت آن جنبه دائمی دارد و بر اساس قرارداد کار مدت معینی مشغول کار بوده اند. با تشخیص واحدهای کار و امور اجتماعی ، در صورتی که در پایان قرارداد بیکار شوند مورد حمایت قرارداد گرفته و مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری خواهند شد.
- کارگران قراردادی که بیش از یک سال در کارگاهی دارای سابقه کار و پرداخت بیمه باشند در پایان قرارداد با حفظ کلیه شرایط مشمول بیمه بیکاری خواهند شد.

اقدامات لازم برای اعلام وضعیت بیکاری : بیمه شده بیکار، برای دریافت مقرری بیمه بیکاری ، باید حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ بیکاری موضوع را به واحد کار و امور اجتماعی ذی ربط اطلاع دهد و آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی خود یا کار مشابه آن اعلام کند.

شرایط لازم برای دریافت مقرری بیمه بیکاری : بیمه شدگان بیکار ، در صورت احراز شرایط زیر ، استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را دارند:

- مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی باشند.
- تبعه کشورهای خارجی نباشند.
- مستمرس بگیر بازنشسته و یا از کارافتاده کلی نباشند.

- دارای حداقل ۶ ماه سابقه پرداخت حق بیمه باشند.

نکته مهم :

بیمه شدگانی که به علت بروز حوادث غیر مترقبه مانند : سیل ، جنگ ، زلزله و آتش سوزی بیکار می شوند، برای دریافت مقرری بیمه کاری ، نیاز به داشتن سابقه پرداخت حق بیمه برای مدت زمان خاص ندارد و حتی اگر در روز اول کاربر اثر این حوادث بیکار شوند با رعایت سایر شرایط مقرر می توانند مقرری بیمه بیکاری دریافت کنند. بیمه شدگان باید در دوره های کارآموزی و سواد آموزی که از سوی ادارات کا و امور اجتماعی و نهضت سواد آموزی برگزار می شود ، شرکت کنند و هر دو ماه یک بار، گواهی لازم در این زمینه را به شعب تأمین اجتماعی ارائه کنند. مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری: مدت پرداخت مقرری بیمه بیکاری به بیمه شدگان واجد شرایط ، به پرداخت حق بیمه از سوی آنان بستگی دارد و در هر حال مدت آن از ۳۶ ماه برای بیمه شدگان مجرد و ۵۰ ماه برای بیمه شدگان متأهل و متکفل بیشتر نبوده و از ۶ ماه برای افراد مجرد و ۱۲ ماه برای افراد متأهل کمتر نخواهد بود .

شرایط قطع مقرری بیمه بیکاری :

- بیمه شده مجدداً به کار اشتغال یابد.
- بیمه شده بیکار بدون عذر موجه از شرکت در دوره های کارآموزی یا سواد آموزی خودداری کند.
- بیمه شده یا بیکار از قبول شغل تخصصی خود یا شغل مشابه پیشنهادی خودداری کند.
- بیمه شده بیکار، مشمول استفاده از مستمری بازنشستگی یا از کار افتادگی کلی شود.
- بیمه شده با دریافت مزد ایام بلاتکلیفی به کار اولیه برگردد.
- مدت زمان استحقاقی بیمه شده برای دریافت مقرری بیکار خاتمه یابد.
- بیمه شده فوت نماید.

چند نکته مهم :

- بیکار شدگانی که وفق مقررات قانون کار و حسب آراء صادره از مراجع حل اختلاف مقرر در ق ن ص به دلیل قصور در انجام وظایف محوله و یا نقص آیین نامه های انضباطی کارگاه توسط کارفرما اخراج گردیده اند مستحق دریافت مقرری بیمه بیکاری نخواهد بود.
- در صورتی که پس از پرداخت مقرری بیمه بیکاری به بیمه شده ای ، مشخص شود که بیکاری بیمه شده ، ناشی از اداره شخص وی بوده است، بیمه شده باید وجه دریافتی به عنوان مقرری بیمه بیکاری را به سازمان تأمین اجتماعی باز پرداخت کند. همچنین بیمه شدگانی که با دریافت مزد ایام بلاتکلیفی به کار قبلی خود باز می گردند نیز باید مبالغ دریافتی را به تأمین اجتماعی برگردانند.
- چنانچه بیمه شده بیکار، اشتغال مجدد خود را اعلام نکند و به رغم اشتغال همچنان به دریافت مقرری بیمه بیکاری ادامه دهد، باید مقرری دریافتی از زمان اشتغال را به تأمین اجتماعی برگرداند.

- مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جز سوابق پرداخت حق بیمه بیمه شده محسوب می گردد.
- مقرری بیمه بیکاری افراد واجد شرایط از روز اول بیکاری بیمه شده قابل پرداخت است.
- بابر ماده ۵ حق بیمه بیکاری به میزان ۳٪ مزد بیمه شده می باشد که کلا توسط کارفرما تأمین و پرداخت خواهد شد.

بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد

صاحبان حرف و مشاغل آزاد به افرادی اطلاق میشود که برای انجام حرفه و شغل مورد نظر با داشتن کارگر (کارفرما) یا خود به تنهایی (خویش فرما) باستناد مجوز اشتغال صادره از سوی مراجع ذی صلاح یا به (تشخیص سازمان تأمین اجتماعی) به کار اشتغال داشته و مشمول مقررات حمایتی خاصی نباشند. در نتیجه کلیه کارفرمایان (کارفرمایانی که شخصا بکار اشتغال دارند و فاقد کارگر میباشند) مشمول این موضوع گردیده بنابراین کلیه کسبه و افراد صنفی نیز مشمول ق ن ص می باشند. یعنی کلیه افراد صنفی می توانند به صورت خود اظهاری با تنظیم فرم مربوطه در خواست بیمه نموده و با تکمیل فرم درخواست و انعقاد قرارداد و پرداخت حق بیمه مقرر می توانند مشمول مقررات این نوع بیمه قرار گیرند.

حمایت ها و نرخهای پرداخت حق بیمه : متقاضیان میتوانند با پرداخت حق بیمه مقرر از حمایتهای مندرج در قانون تأمین اجتماعی مصوب تیر ماه ۱۳۵۴ و تغییرات بعدی آن به شرح ذیل برخوردار گردند :

الف - بیمه بازنشستگی و فوت بعد از بازنشستگی با نرخ ۱۴٪

(۱۲٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)

ب- بیمه بازنشستگی و فوت قبل و بعد از بازنشستگی با نرخ ۱۶٪

(۱۴٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)

ج- بیمه بازنشستگی و از کار افتادگی و فوت با نرخ ۲۰٪

(۱۸٪ سهم بیمه شده + ۲٪ سهم دولت)

متقاضیان میتوانند علاوه بر پرداخت حق بیمه با نرخ های تعیین شده در بندهای الف، ب، ج در زمان بیمه پردازی و دریافت مستمری با پرداخت حق سرانه درمان مصوب هر سال طبق مقررات مربوطه از خدمات درمانی سازمان برخوردار شوند.

درخواست کلیه متقاضیان حمایتهای بند "ج" و نیز درخواست آن گروه از متقاضیان بند "ب" که فاقد ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه هستند در صورتی پذیرفته می شوند که از سوی پزشک متعهد سازمان از کار افتاده کلی شناخته نشود.

شرایط سن و سابقه :

- ۱- پذیرش درخواست متقاضیان مرد و زن که فاقد سابقه پرداخت حق بیمه می باشند موکول به آن است که سن مردان از ۵۰ سال و سن زنان از ۴۵ سال تمام بیشتر نباشد.
- ۲- افرادی که سن آنان بالاتر از سن مذکور است و دارای سابقه پرداخت حق بیمه قبلی میباشند به ازاء نصف مدت سابقه به سقف سنی مجاز آنها اضافه و در صورت احراز شرط سنی در خواست آنان پذیرفته می شود.
- ۳- درخواست متقاضیانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه می باشند بدون شرط سنی پذیرفته می شود.

سایر موارد :

- بیمه شدگان صاحبان حرف و مشاغل آزاد مکلفند پس از شروع بیمه، حق بیمه کامل هر ماه و حق سرانه درمان مربوطه را حداکثر تا آخرین روز دو ماه بعد پرداخت نمایند.
- چنانچه بین آخرین ماه پرداخت حق بیمه تا پرداخت مجدد حق بیمه بعدی، بیش از سه ماه فاصله ایجاد شود موضوع قرارداد منعقد شده از تاریخ قطع پرداخت ملغی محسوب می گردد.

فصل دوازدهم

«آشنایی با قوانین مالیاتی مرتبط»

مالیات چیست؟

مالیت سهمی است که هر یک از افراد جامعه از محل درآمد یا دارایی خود به منظور پرداخت هزینه های عمومی و حفظ منافع اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و سیاسی کشور (اجرای سیاست های مالی) به موجب قانون به دولت می پردازند.

انواع مالیات

مالیات بر دو نوع است :

- ۱- مالیاتهای مستقیم
- ۲- مالیاتهای غیرمستقیم

۱- مالیاتهای مستقیم : مالیات مستقیم به مالیات هایی اطلاق می شود که مستقیماً از درآمد یا دارایی افراد

وصول می شوند و بر دو نوع است : الف-مالیات بر درآمد ب-مالیات بر ثروت و دارایی

الف - مالیات بر درآمد مانند: مالیات بر درآمد املاک و مستغلات ، مالیات بر درآمد مشاغل ، مالیات بر درآمد حقوق

کارکنان ، مالیات بر درآمد کشاورزی ، مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی ، مالیات بر درآمد اتفاقی

ب - مالیات بر ثروت و دارایی مانند: مالیات بر ارث ، مالیات اراضی بایر ، مالیات بر مستغلات مسکونی خالی ، حق

تمبر

۲- مالیاتهای غیر مستقیم : مالیات های غیر مستقیم به مالیاتی گفته می شود که ارتباطی با درآمد یا دارایی

افراد ندارد بلکه به مصرف و فروش ارتباط دارد این نوع مالیات ها بر روی قیمت کالا و خدمات اضافه شده و

از مصرف کننده دریافت میگردد و شامل ۲ نوع است :

۱- مالیات بر مصرف و فروش

۲- مالیات بر واردات

۱- مالیات بر مصرف و فروش مانند : مالیات فرآوردههای نفتی (بنزین ، نفت ، گازوئیل) ، مالیات تولید الکل های

طبی و صنعتی ، مالیات بر تولید نوشابه های غیر الکلی، مالیات بر مصرف و فروش سیگار، مالیات بر تولید و

فروش اتومبیل های داخلی، مالیات نقل و انتقال اتومبیل ، مالیات حق اشتراک تلفن های خودکار و ثابت

وسپار و خدمات مخابراتی بین المللی ، مالیات بر فروش نوارهای صوتی و تصویری و سی دی ، مالیات بر فروش خاویار ، مالیات بر ارزش افزوده

۲- مالیات بر واردات مانند : حقوق گمرکی ، سود بازرگانی ، درصدی از کالاها و اتومبیل های وارداتی ، حق ثبت و سفارش کالا

اشخاص مشمول پرداخت مالیات :

براساس ماده ۱ قانون مالیاتهای مستقیم اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می باشند :

- ۱- کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران.
- ۲- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمد هایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می نماید.
- ۳- هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می کند.
- ۴- هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می کند.
- ۵- هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمد هایی که در ایران تحصیل می نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمکهای فنی و یا واگذاری فیلمهای سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها میگردد) از ایران تحصیل می کند.

اظهارنامه مالیاتی:

اظهارنامه مالیاتی فرم های تدوین شده خاصی است که طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در اختیار مودیان مالیاتی قرار می گیرد، صاحبان درآمد مکلفند مشخصات سجلی خود اعم از نشانی محل کسب، سکونت، منبع تحصیل درآمد هر یک از فعالیتها و نیز اطلاعاتی در خصوص نوع فعالیت، درآمد و هزینه و حسب مورد حساب دارائی ها و بدهی و سود و زیان و سایر اطلاعات مورد لزوم برای یکدوره مالی را تکمیل و تنظیم نموده و در مهلت قانونی به همراه مالیات متعلقه به اداره امور مالیاتی ذی ربط تسلیم دارند.

موعد تسلیم اظهار نامه مالیاتی برای مشاغل طبق مقررات مندرج در قانون مالیاتهای مستقیم چهار ماه پس از پایان سال مالی می باشد. (۳۱ تیر ماه سال بعد)

عدم تسلیم اظهار نامه مالیاتی در فرجه مقرر علاوه بر محرومیت استفاده از معافیت سالانه موضوع ماده ۸۴ ق.م.م موجب تعلق جرائم میگردد که میزان و چگونگی آن در بخش تشویقات و جرائم مالیاتی (مواد ۱۸۹ تا ۲۰۲ ق.م.م) تعیین و مشخص گردیده است.

سال مالیاتی:

سال مالیاتی عبارتست از یک سال شمسی که از اول فروردین ماه هر سال شروع به آخر اسفند ماه همان سال ختم می شود لکن در مورد اشخاص حقوقی مشمول مالیات که سال مالی آن بموجب اساسنامه با سال مالیاتی تطبیق نمی کند در آمد سال مالی آنها به جای سال مالیاتی مبنای تشخیص مالیات قرار میگیرد و موعد تسلیم اظهار نامه و ترازنامه و حساب سود و زیان و سر رسید پرداخت مالیات آنها چهار ماه شمسی پس از سال مالی می باشد. (ماده ۱۵۵ ق.م.ق)

مالیات بر درآمد املاک:

درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت های مقرر در قانون مالیات های مستقیم مشمول مالیات بر درآمد املاک می باشد (ماده ۵۲ ق.م.ق). نحوه محاسبه درآمد مشمول مالیات املاک: درآمد مشمول مالیات املاکی که به اجاره واگذار می گردد عبارت است از کل مال الاجاره اعم از نقدی و غیر نقدی، پس از کسر بیست و پنج درصد بابت هزینه ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره

نحوه تعیین اجاره بها املاک: ما الاجاره از روی سند رسمی تعیین می شود و در صورتیکه اجاره نامه رسمی وجود نداشته باشد یا تسلیم سند یا رونوشت آن خود داری گردد و یا موجر برای اجاره بها وجهی به عنوان ودیعه یا هر عنوان دیگر از مستاجر دریافت نموده باشد، میزان بهاء بر اساس املاک مشابه تعیین خواهد شد. چنانچه بعدا اسناد و مدارک مثبت به دست آید که معلوم شود اجاره ملک بیش از مبلغی است که ماخذ تشخیص درآمد مشمول مالیات قرار گرفته، مالیات مابه التفاوت طبق مقررات ق ن ص قابل مطالبه خواهد بود.

نکته: از ابتدای سال ۱۳۸۲، ماخذ محاسبه درآمد مشمول مالیات اجاره املاک، ارزش اجارری خواهد بود که توسط کمیسیون تقویم املاک موضوع ماده ۶۴ ق.م.ق برای محدوده شهرها و روستاها بر اساس هر متر مربع تعیین خواهد شد.

نحوه تعیین و تشخیص مالیات نقل و انتقال قطعی املاک و مالیات حق واگذاری محل (سرقفلی): بر اساس مقررات ماده ۵۶ ق.م.ق نقل و انتقال قطعی املاک به ماخذ ارزش معاملاتی و به نرخ پنج درصد (۵٪) و همچنین حق واگذاری محل به ماخذ وجوه دریافتی مالک یا صاحب حق و به نرخ دو درصد (۲٪) در تاریخ انتقال از طرف مالکان عین یا صاحبان حق مشمول مالیات می باشد.

حق واگذاری محل از نظر قانون مالیاتی مستقیم عبارت است از حق کسب یا پیشه یا حق تصرف محل یا حقوق ناشی از موقعیت تجاری محل.

وظایف موجرین در رابطه با اجاره ملک: کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی یا قائم مقام قانونی آنها مکلفند اظهارنامه مالیاتی خود را روی فرم نمونه ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس آنها قرار می گیرد تنظیم و در مورد حق واگذاری محل و نیز مودیان موضوع ماده ۷۴ ق.م.ق (املاک حق واگذاری محلو سرقفلی ملک) تا سی

روز(۳۰روز) پس از انجام معامله و در سایر موارد تا آخر تیر ماه سال بعد به انضمام مدارک مربوط به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم ومالیات را طبق مقررات پرداخت نمایند.

مالیات بر درآمد مشاغل:

درآمدی که شخص حقیقی از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های قانون مالیاتهای مستقیم در ایران تحصیل کند پس از کسر معافیه های مقرر در قانون مزبور مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می باشد.

نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات مشاغل: درآمد مشمول مالیات مودیان مالیاتی مشاغل عبارتست از کل فروش کالا و خدمات به اضافه سایر درآمد های آنان که مشمول مالیات فصول دیگر شناخته نشده پس از کسر هزینه ها و استهلاکات مربوطه طبق مقررات فصل هزینه ها قابل قبول و استهلاکات صاحبان مشاغل از لحاظ تشخیص درآمد مشمول مالیات به گروه های زیر تقسیم می شوند.

الف : صاحبان مشاغلی که بموجب قانون مالیاتهای مستقیم مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند و باید دفاتر و اسناد مدارک مربوط را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نگاهداری کنند.

ب : صاحبان مشاغلی که بر حسب ق ن ص مکلف به ثبت فعالیت های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه می باشند. نمونه های دفاتر مذکور توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می گردد و در دسترس مودیان قرار می گیرد.

ج : صاحبان مشاغلی که مشمول مقررات بند الف و ب فوق نیستند ، مکلفند صورت خلاصه وضعیت درآمد و هزینه خود را طبق ضوابط و نمونه های تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور نگهداری کنند.

نکته ۱ : سازمان امور مالیاتی کشور در صورت تشخیص ضرورت تا پایان دی ماه هر سال فهرست مشاغل افزوده شده به بندهای الف و ب ماده ۹۶ ق.م.م و مشمول از آغاز سال بعد را تهیه و از طریق تشکل های صنفی و درج آگهی در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه های کثیرالانتشار به مودیان اعلام می دارد.

نکته ۲ : آیین نامه مربوط به روش نگهداری دفاتر و اسناد ومدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورتهای مالی نهایی بر اساس نوع فعالیت و همچنین رعایت اصول موازین استانداردهای پذیرفته شده در حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور با کسب نظر از جامعه حسابداران رسمی تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

فهرست مودیان مالیاتی بندهای الف و ب فوق در ماده ۹۶ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ درج گردیده است.

درآمد مشمول مالیات مودیان مالیاتی :

به دو طریق انجام میشود :

۱- طریق رسیدگی به دفاتر قانونی و اسناد و مدارک

۲- از طریق علی الرأس

۱- موارد شرایط لازم برای تعیین درآمد مشمول مالیات ، مودیان از طریق رسیدگی به دفاتر قانونی و اسناد و مدارک

الف : تسلیم اظهارنامه و تراز نامه و حساب و سود و زیان متکی به دفاتر قانونی تا چهار ماه پس از پایان سال مالی به اداره امور مالیاتی ذی ربط

ب : تنظیم و تحریر دفاتر قانونی و اسناد و مدارک مالی بر اساس آیین نامه مربوط به نحوه تنظیم و تحریر و نگاهداری دفاتر قانونی

پ : دفاتر و اسناد مدارک مودیان مالیاتی حسب درخواست کتبی ماموران تشخیص مالیات جهت رسیدگی در محل اقامتگاه قانونی مودیان در اختیار ماموران ذی ربط قرار داده شود

ت : دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر ماموران تشخیص مالیات یا هیات متشکل از سه نفر حسابرس منتخب سازمان امور مالیاتی کشور حسب مورد قابل رسیدگی بوده و مورد تأیید قرار گیرد.

ث : بهنگام بودن و ارائه دفاتر اسناد مدارک جهت کنترل و بازرسی ضمن سال هنگام مراجعه مأموران مالیاتی در اجرای مقررات ماده ۱۸۱ ق.م.م

۲- موارد و شرایط لازم برای تعیین و تشخیص درآمد مشمول مالیات و مالیات از طریق علی الراس

الف : عدم تسلیم اظهار نامه و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر قانونی تا چهار ماه پس از پایان سال به اداره مالیاتی ذی ربط

ب : انجام هر یک از تخلفات مندرج در آئین نامه نحوه تنظیم و تحریر و نگاهداری دفاتر قانونی

پ : مخدوش بودن پلمپ دفاتر قانونی یا از بین رفتن پلمپ دفاتر و کم و زیاد شد اوراق دفاتر قانونی

ت : عدم ارائه دفاتر قانونی و عدم ارائه آن به ماموران اداره امور مالیاتی بنا به درخواست کتبی ماموران تشخیص مالیات

ج : عدم ارائه دفاتر قانونی و اسناد مدارک به ماموران مالیاتی هنگام مراجعه به شرکت با موسسه به منظور بازرسی و کنترل ضمن سال در اجرای مقررات ماده ۱۸۱ ق.م.م

نحوه تعیین و تشخیص درآمد مشمول مالیات از طریق علی الراس: در موارد تشخیص علی الراس ، اداره امور مالیاتی باید پس از تحقیقات و بررسی های لازم و کسب اطلاعات مورد نیاز از مراجع مختلف اعم از دولتی یا غیر دولتی

ابتدا قرینه یا قرائن مذکور در قانون را که متناسب با وضعیت و موضوع فعالیت مودی باشد انتخاب و دلایل انتخاب نوع قرینه یا قرائن و رقم آنها را با توجیه کافی در گزارش رسیدگی غید نماید و سپس با اعمال ضریب یا ضرایب مقرر در قرینه یا قرائن انتخابی درآمد مشمول مالیات مؤدی را تعیین نماید. در صورتی که به چند قرینه اعمال ضریب شود معدلی که از نتایج اعمال ضریب بدست می آید درآمد مشمول مالیات خواهد بود.

قرائن مالیاتی:

قرائن مالیاتی عبارتست از عواملی که در هر رشته از مشاغل با توجه به موقعیت شغل برای تشخیص درآمد مشمول بطور علی الراس بکار می رود و فهرست آن به شرح زیر می باشد:

- ۱- خرید
- ۲- فروش
- ۳- درآمد ویژه
- ۴- میزان تولید در کارخانجات (ظرفیت اسمی)
- ۵- جمع کل وجوهی که بابت حق التحریر و حق الزحمه وصول عوارض و مصرف تمبر عاید دفترخانه اسناد رسمی می شود یا میزان تمبر مصرفی آنها
- ۶- ارزش حق واگذاری محل کسب
- ۷- سایر عوامل به تشخیص کمیسیون تعیین ضرایب

ضرایب مالیاتی:

ضرایب مالیاتی عبارت است از ارقام مشخصه ای که حاصلضرب آنها در قرینه مالیاتی در موارد تشخیص علی الراس درآمد مشمول مالیاتی تلقی می گردد.

جدول ضرایب تشخیص درآمد مشمول مالیات چگونه تعیین و تصویب می شود؟

جدول ضرایب مالیاتی هر سال توسط کمیسیون مرکب از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف و نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته به پزشکی و نماینده اتاق بازرگانی و صنایع معادن ایران در مورد سایر مشاغل در سازمان امور مالیاتی کشور تشکیل می شود و با توجه به جریان معاملات و اوضاع واحوال اقتصادی ضرایب مربوط به مالیاتهای حوزه تهران را نسبت به هر یک از قرائن مذکور در ماده ۱۵۲ ق.م.م.د. درباره مودیان مختلف بر حسب نوع مشاغل بطور تفکیک تعیین و فهرست آن را به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم می نماید. تصمیمات این کمیسیون از طرف سازمان امور مالیاتی کشور به عنوان جدول ضرایب حوزه تهران برای اجرا ابلاغ خواهد شد.

جدول مذکور از طرف کمیسیون ضرایب برای تهران تهیه و تدوین گردیده به ادارات امور مالیاتی شهرستان ها ارسال می گردد جدول مزبور در کمیسیون ضرایب شهرستان مرکب رئیس اداره امور مالیاتی محل و رئیس بانک ملی ایران و نماینده شورای مرکزی اصناف در مورد اصناف و نماینده نظام پزشکی در مورد مشاغل وابسته به پزشکی و نماینده

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مورد سایر مشاغل تشکیل می شود. کمیسیون موصوف جدول رسیده را مبنای مطالعه و بررسی قرار داده و باتوجه به اوضاع و احوال اقتصادی خاص حوزه جغرافیایی محل در صورت اقتضاء، تغییرات لازم را در ارقام آن با ذکر دلیل به عمل خواهد آورد، نتیجه بررسی کمیسیون به مرکز گزارش شده و از طرف سازمان امور مالیاتی کشور مورد بررسی قرار می گیرد و تا حدی که دلایل اقامه شده برای تغییرات جدول قانع کننده به نظر برسد جدول از طرف سازمان امور مالیاتی کشور اصلاح و به عنوان جدول ضرایب به اداره امور مربوط ابلاغ خواهد شد.

نکته ۱: حضور نماینده سازمان امور مالیاتی کشور یا رئیس اداره امور مالیاتی و همچنین نماینده، بانک مرکزی یا بانک ملی حسب مورد برای رسمیت جلسات کمیسیون ضروری است و تصمیمات کمیسیون با اکثریت آرای حاضرین در جلسه مناظ اعتبار است.

نکته ۲: کمیسیون تعیین ضرایب نماینده اتحادیه هر رشته یا صنف را برای ادای توضیحات در جلسه کمیسیون ضرایب دعوت خواهد نمود.

نکته ۳: در نقاطی که شورای مرکزی اصناف یا اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران یا نظام پزشکی تشکیل نشده است فرماندار محل حسب مورد به جای هر یک از نمایندگان آنها نماینده ای بصیر و مطلع را جهت شرکت در کمیسیون ضرایب معرفی خواهد نمود.

وظایف مؤدیان مالیاتی:

مؤدیان مالیاتی می توانند اظهارنامه ای موضوع قانون مالیات های مستقیم را که حسب مورد مکلف به تسلیم آن هستند به تفکیک با اخذ رسید به اداره مالیاتی محل سکونت خود تسلیم نمایند. تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی محل سکونت از لحاظ آثار مترتب در حکم تسلیم آن به اداره ی امور مالیاتی مربوط خواهد بود.

نکته ۱: هر گاه آخرین روز مهلت یا موعد مقرر برای تسلیم اظهار نامه یا سایر اوراقی که مؤدی مالیاتی به موجب مقررات مکلف به تسلیم آن می باشد، مصادف با تعطیل یا تعطیلات رسمی یا عمومی گردد اولین روز بعد از تعطیل یا تعطیلات مزبور بر حسب مورد جزء مهلت یا موعد مقرر جهت تسلیم اظهارنامه یا اوراق مذکور محسوب خواهد شد.

نکته ۲: تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات مؤدیانی که در خارج از ایران اقامت دارند و همچنین مؤسسات و شرکتهای که مرکز اصلی آنها در خارج از کشور است، چنانچه دارای نماینده در ایران باشند به عهده نماینده آنها خواهد بود.

نکته ۳: صاحبان مشاغل مکلفند ظرف بهار ماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتبا به اداره امور مالیاتی محل اعلام نمایند. عدم انجام دادن تکلیف فوق در مهلت مقرر مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات قطعی و نیز

موجب محرومیت از کلیه تسهیلات و معافیت‌های مالیاتی از تاریخ شناسایی توسط اداره مالیاتی خواهد بود. حکم این نکته در مورد صاحبان مشاغلی که برای آنها از طرف مراجع ذی ربط پروانه یا مجوز فعالیت صادر گردیده است، نخواهد بود (ماده ۱۷۷ ق.م.م).

تسلیم اظهارنامه مالیاتی از طریق پست:

بموجب مقررات ماده ۱۸۷ ق.م.م در مواردیکه اظهارنامه مالیاتی یا سایر اوراقی که مؤدی مالیاتی بموجب مقررات مکلف به تسلیم آن می باشد بوسیله اداره پست (پست سفارشی) واصل می گردد تاریخ تسلیم به اداره پست به اداره پست در صورت احراز، تاریخ تسلیم به مراجع مربوط تلقی خواهد شد.

اقامتگاه قانونی :

در صورتی که مؤدی محللهایی متعدد برای سکونت خود داشته باشد مکلف است یکی از آنها را به عنوان محل سکونت اصلی معرفی نماید وگرنه اداره امور مالیاتی می تواند هر یک از محل های سکونت مؤدی را محل سکونت اصلی تلقی نماید. (ماده ۱۷۹ ق.م.م) به موجب مقررات نکته ماده ۱۸۰ ق.م.م اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی مقیم ایراندر صورتی که درآمدی از خارج از کشور تحصیل نموده و مالیات آن را به دولت محل تحصیل درآمد پرداخته باشند و درآمد مذکور را در اظهارنامه یا تراز نامه و حساب سود و زیان خود حسب مورد طبق مقررات ق ن ص اعلام نمایند مالیات پرداختی آنها در خارج از کشور و یا آن مقدار مالیاتی که به درآمد تحصیل شده در خارج از کشور با تناسب به کل درآمد مشمول مالیات آنان تعلق می گیرد، هر کدام کمتر باشند از مالیات بر درآمد آنها قابل کسر خواهد بود.

مقررات عمومی

نرخ مالیاتی

نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی بت استثنای مواردی که طبق مقررات قانون مالیاتهای مستقیم دارای نرخ جداگانه ای می باشد به شرح زیر است:؟ (ماده ۱۳ ق.م.م)

- ۱- تا میزان سی میلیون (۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪)
- ۲- تا میزان یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد سی میلیون ریال به نرخ بیست درصد (۲۰٪)
- ۳- تا میزان دویست و پنجاه میلیون (۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد یکصد میلیون ریال به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)
- ۴- تا میزان یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه نسبت به مازاد دویست و پنجاه میلیون ریال به نرخ سی درصد (۳۰٪)
- ۵- نسبت به مازاد یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ سی و پنج درصد (۳۵٪)

موعد تسلیم اظهارنامه مالیاتی:

کلیه مؤدیان مالیاتی که مکلف به تسلیم اظهارنامه ، ترازنامه و حساب و سود و زیان می باشند می بایست اظهارنامه مالیاتی به همراه مالیات مورد قبول خود را چهار ماه شمسی پس از سال مالس با اخذ رسید به اداره امور مالیاتی محل سکونت خود تسلیم دارند.

نحوه رسیدگی به اظهارنامه های مالیاتی:

اداره امور مالیاتی مکلف است اظهارنامه ی مؤدیان مالیات بر درآمد را در مورد درآمد هر منبع که موعد قانونی تسلیم شده است حداکثر ظرف یکسال از تاریخ انقضای مهلت مقرر برای تسلیم اظهارنامه رسیدگی نماید. در صورتی که ظرف مدت مذکور برگ تشخیص مالیات بر درآمد صادر ننماید و یا تا سه ماه پس از انقضای یکسال فوق الذکر برگ تشخیص درآمد مذکور را به مؤدی قطعی تلقی می شود. هر گاه پس از قطعی شدن اظهارنامه مالیاتی یا بعد از رسیدگی و صدور و ابلاغ برگ تشخیص اعم از این که به قطعیت رسیده یا نرسیده باشد معلوم شود مؤدی، درآمد یا فعالیتهای انتفاعی کتمان شده ای داشته و مالیات متعلق به آن نیز مطالبه نشده باشد فقط مالیات بر درآمد آن فعالیتهای با رعایت ماده ۱۵۷ ق.م.م قابل مطالبه خواهد بود.

مهلت رسیدگی به مالیات بر درآمد اشخاصی که اظهارنامه مالیاتی تسلیم ننموده اند : بموجب مقررات ماده ۱۵۷ ق.م.م مؤدیانی که در موعد مقررات از تسلیم اظهارنامه مالیاتی منبع درآمد خودداری نموده اند یا اصولاً طبق مقررات قانون مذکور مکلف به تسلیم اظهار نامه در سر رسید پرداخت مالیات نیستند مرور زمان مالیاتی پنج سال از تاریخ سر رسید پرداخت مالیات می باشد و پس از گذشتن پنج سال مذکور مالیات متعلق قابل مطالبه نخواهد بود. نکته : در مواردی که مالیات به هر علت از غیر مؤدی مطالبه شده باشد پس از تأیید مراتب از طرف هیأت حل اختلاف مالیاتی مطالبه مالیات از غیر مؤدی در هر مرحله ای که باشد کان لم یکن تلقی می گردد و در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است بدون رعایت مرور زمان موضوع ظرف یکسال از تاریخ صدور رأی هیأت مزبور مالیات متعلق را از مؤدی واقعی مطالبه نماید وگرنه مشمول مرور زمان خواهد بود.

نحوه رسیدگی به مالیات تشخیص شده:

بموجب مقررات ماده ۲۳۷ ق.م.م برگ تشخیص مالیات باید بر اساس مأخذ صحیح و متکی به دلایل و اطلاعات کافی و به نحوی تنظیم گردد که کلیه فعالیتهای مربوط به درآمدهای حاصل از آن به طور صریح در آن قید و برای مؤدی روشن باشد. امضاءکنندگان برگ تشخیص مالیات باید نام کامل و سمت خود را در برگ تشخیص بطور خوانا قید نمایند و مسئول مندرجات برگ تشخیص و نظریه خود از هر جهت خواهند بود و در صورت استعلام مؤدی از نحوه تشخیص مالیات مکلفند جزئیات گزارشی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته است به مؤدی اعلام نمایند و هرگونه توضیحی را در این خصوص بخواهد به او بدهد. (ماده ۲۳۷ ق.م.م)

نحوه توافق مالیات تشخیص شده:

در مواردی که برگ تشخیص مالیات صادر و به مردی ابلاغ می شود ، چنانچه مؤدی نسبت به آن معترض باشد می تواند ظرف سی روز (۳۰) از تاریخ ابلاغ شخصا یا بوسیله وکیل تام الاختیار خود به اداره امور مالیاتی مراجعه و با ارائه دلایل و اسناد و مدارک کتبا تقاضای رسیدگی مجدد نماید. مسئول مربوط موظف است پس از ثبت درخواست مؤدی در دفتر مربوط و ظرف مهلتی که بیش از سی روز از تاریخ مراجعه نباشد بموضوع رسیدگی و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابراز شده را برای رد مندرجات برگ تشخیص کافی دانست، آن را رد و یا مراتب را ظهر برگ تشخیص درج و امضاء نماید و در صورتی که دلایل و اسناد و مدارک ابرازی را مؤثر در تعدیل درآمد تشخیص دهد و نظر او مورد قبول مؤدی قرار گیرد، مراتب ظهر برگ تشخیص منعکس . به امضای مسئول مربوط و مؤدی خواهد رسید و هرگاه دلایل و اسناد و مدارک ابرازی مؤدی را برای رد برگ تشخیص یا تعدیل درآمد مؤثر تشخیص ندهد باید مراتب را مستدلا در ظهر برگ تشخیص منعکس و پرونده امور را برای رسیدگی به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع نماید. در صورت قبول یا توافق و پرداخت و یا ترتیب پرداخت مالیات از هشتاد درصد جرادم معاف خواهد بود. (ماده ۲۳۸ ق.م.م) **نکته ۱:** در صورتی که برگ تشخیص از طریق ابلاغ قانونی صورت گرفته باشد و مؤدی به شرح موارد فوق اقدام نکرده باشد در حکم معترض به برگ تشخیص مالیات شناخته می شود. و پرونده امر جهت رسیدگی به هیات حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد.

نماینده اداره امور مالیاتی در جلسه هیات حل اختلاف مالیاتی باید در جلسات مقرر هیات شرکت کند و برای توجیه مندرجات برگ تشخیص دلایل کافی اقامه کند و توضیحات لازم را بدهد. (ماده ۲۴۰ ق.م.م)

معافیت ها :

معافیت سالانه : درآمد سالانه مشمول مالیات مؤدیان مشاغل که اظهارنامه مالیاتی خود را طبق مقررات مربوط در موعد مقرر (تا پایان تیر ماه) تسلیم کرده اند تا میزان معافیت موضوع ماده ۸۴ ق.م.م از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخهای مذکور در ماده ۱۳۱ ق.م.م مشمول مالیات خواهد بود. شرط تسلیم اظهارنامه برای استفاده از معافیت فوق نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۲ به بعد جاری است.

نکته : مشارکتهای مدنی اعم از اختیاری و قهری شرکاء حداکثر از دو معافیت استفاده خواهد کرد و مبلغ معافیت بطور مساوی بین آنان تقسیم و باقیمانده ی سهم هر شریک جداگانه مشمول مالیات خواهد بود. شرکایی که باهم رابطه زوجیت دارند از لحاظ استفاده از معافیت در حکم یک شریک تلقی و معافیت مقرر به زوج اعطا می گردد. در صورت فوت احدی از شرکاء وارث وی به عنوان قائم مقام قانونی از معافیت مالیاتی سهم متوفی در مشارکت به شرح فوق استفاده نموده و این معافیت بطور مساوی بین آنان تقسیم و از درآمد سهم هر کدام کسر خواهد شد.

حق بیمه دریافتی از شرکتهای بیمه ای:

به موجب مقررات ماده ۱۳۶ ق.م.م وجوه پرداختی بابت بیمه عمر از طرف مؤسسات بیمه که بموجب قراردادهای منعقد شده ی بیمه عاید ذینفع می شود از پرداخت مالیات معاف است.

هزینه های درمانی:

هزینه های درمانی پرداختی هر مؤدی بابت معالجه ی خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکلف در یک سال مالیاتی به شرط این که اگر دریافت کننده مؤسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد و دریافت وجه را گواهی نماید و یا چنانچه به تأیید وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است و پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایران بابت بیمه عمر و بیمه های درمانی از درآمد مشمول مالیات مؤدی کسر می گردد. در مورد معلولان و بیماران خاص و صعب العلاج علاوه بر هزینه های مذکور هزینه مراقبت و توان بخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده دار است می باشد.

هزینه های قابل قبول و استهلاك:

هزینه های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به شرحی که ضمن مقررات قانون مالیات های مستقیم مقرر می گردد ، عبارتست از هزینه های که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده منحصرأ مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصابهای مقرر باشد. در مواردی که هزینه ای در ق ن ص پیش بینی نشده یا بیش از نصابهای مقرر در ق ن ص بوده ولی پرداخت آن به موجب ق ن ص و یا مصوبه ی هیات وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود. هزینه های قابل قبول به شرح ماده ۱۴۸ ق.م.م بطور مشروح بیان شده است که در صورت نیاز می توان به آن مراجعه نمود.

نکته : مؤسسه عبارت است از کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۶ ق.م.م می باشد.

استهلاك چیست؟

- استهلاك دارائی ثابت عبارت است از کاهش ارزش دارائی ثابت که بر اثر استعمال ، تحلیل رفتگی ، فرسایش و منسوخ شدن آن حادث می شود.
- استهلاك به مهنای کاهش عمر مفید دارایی بر اثر کارکرد، مرور زمان ، از مد افتادن بدون توجه به کاهش ارزش پول می باشد.
- زیان اشخاص حقیقی یا حقوقی که از طریق رسیدگی به دفاتر آنها وو با توجه به مقررات احراز گردد از درآمد سال یا سالهای بعد استهلاك پذیر است.

هزینه های تأسیس و سرمایه ای با رعایت اصول زیر انجام می شود:

۱- آن قسمت از دارایی ثابت که بر اثر استعمال یا گذشت زمان یا سایر عوامل بدون توجه به تغییر قیمتها ارزش آن تقلیل می یابد قابل استحقاک است.

۲- مأخذ استهلام ، قیمت تمام شده دارایی می باشد. هزینه های مربوط به تغییر یا تعمیر اساسی دارایی قابل استهلاک جزء قیمت تمام شده دارائی محسوب می شود.

۳- استهلاک از تاریخی محاسبه می شود که دارایی قابل استهلاک آماده برای بهره برداری در اختیار مؤسسه قرار می گیرد.

۴- هزینه های تأسیس از قبیل مخارج ثبت مؤسس ، حق مشاوره و نظایر آن و هزینه های زائد بر درآمد حداکثر تا مدت ده (۱۰) سال از تاریخ بهره برداری به طور مساوی قابل استهلاک است. دوره ی بهره برداری آزمایشی جزء بهره برداری محسوب نمی گردد.

۵- در صورتی که بر اثر فروش مال قابل استهلاک یا مسلوب المنفعه شدن ماشین آلات زبانی متوجه مؤسسه گردد زیان حاصل معادل ارزش مستهلک نشده ی دارایی منهای حاصل فروش (در صورت فروش) یکجا قابل احتساب در حساب سود و زیان همان سال می باشد.

باتوجه به جدول استهلاکات موضوع ماده ۱۵۱ ق.م.م روشهای محاسبه استهلاک از نظر قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ محدود به دو روش استهلاک خط مستقیم و روش استهلاک نزولی است.

الف : ماده ۱۵۰ ق.م.م در خصوص روش نزولی آمده است "در مواردی که طبق جدول مذکور در ماده ۱۵۱ ق.م.م برای استهلاک نرخ تعیین می شود" نرخ ها ثابت بوده و در هر سال مابه التفاوت قیمت تمام شده مال مورد استهلاک و مبلغی که در سالهای قبل برای آن به عنوان استهلاک منظور شده است اعمال می گردد.

ب : در مواردی که طبق جدول مذکور در ماده ۱۵۱ ق.م.م مدت تعیین شده، در هر سال بطور مساوی از قیمت تمام شده مال به نسبت مدت مقرر استهلاک منظور می گردد.

نکته ۱: هزینه ی مربوط به تغییر یا تعمیر اساسی دارایی قابل استهلاک جز قیمت تمام شده دارایی محسوب می شود.

نکته ۲: مؤسسات می توانند هزینه های نرم افزاری خود را حداکثر تا پنج سال مستهلاک کنند.

جدول استهلاک : به موجب مقررات ماده ۱۵۱ ق.م.م جدول استهلاکات براساس ضوابط مصوب ، از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و پس از تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی به موقع به اجراء گذارده می شود.

پرداخت کمکهای بلاعوض ونظایر آن از درآمد مشمول مالیات قابل کسر

بموجب مقررات ماده ۱۷۲ ق.م.م صد در صد وجوهی که به حسابهای تعیین شده از طرف دولت به منظور بازسازی یا کمک و نظایر آن به صورت بلاعوض پرداخت می شود و همچنین وجوه پرداختی یا تخصیصی و یا کمک های غیر نقدی بلاعوض اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی جهت تعمیر ،تجهیز،احداث یا تکمیل مدارس ، دانشگاهها مراکز

عالی و مراکز بهداشتی درمانی و یا اردوگته های تربیتی و آسایشگاه ها و مراکز بهزیستی و کتابخانه ها و مراکز فرهنگی هنری (دولتی) طبق ضوابطی که توسط وزارتخانه های آموزش و پرورش ، فرهنگ و آموزش عالی (علوم و فن آوری)، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود از درآمد مشمول مالیات عملکرد سال پرداخت منبعی که مؤدی انتخاب خواهد کرد قابل کسر می باشد.

مرجع رسیدگی به هرگونه اختلافات مالیاتی :

مرجع رسیدگی به هرگونه اختلاف ککه در تشخیص مالیاتهای موضوع قانون مالیاتهای مستقیم بین اداره امور مالیاتی و مؤدی ایجاد شود هیأت حل اختلاف مالیاتی می باشد مگر مواردی که بموجب مقررات سایر مواد قانون مذکور مرجع رسیدگی دیگری تعیین شده باشد.

هر هیأت حل اختلاف مالیاتی از سه نفر به شرح زیرتشکیل خواهد شد:

۱- یک نفر نماینده سازمان امور مالیاتی کشور

۲- یک نفر قاضی اعم از شاغل یا بازنشسته

۳- یک نفر نماینده از اتاق بازرگانی و صنایع و معادن یا اتاق تعاون یا جامعه حسابداران رسمی یا مجامع حرفه ای یا تشکلهای صنفی یا شورای اسلامی شهر به انتخاب مؤدی.

در صورتی که برگ تشخیص مالیات ابلاغ قانونی شده باشد و یا همزمان با تسلیم اعتراض به برگ تشخیص در مهلت قانونی مؤدی انتخاب خود را اعلام ننماید سازمان امور مالیاتی با توجه به نوع فعالیت مؤدی یا موضوع مالیات مورد رسیدگی از بین نمایندگان مزبور یک نفر را انتخاب خواهد کرد.

نکته : جلسات هیأتهای حل اختلاف مالیاتی با حضور سه نفر رسمی است و رأی هیأتهای مزبور با اکثریت آراء قطعی و لازم الاجرا است ولی نظر اقلیت باید در متن رأی قید گردد.

ابلاغ دعوتنامه هیأت حل اختلاف مالیاتی : براساس مقررات ماده ۲۴۶ ق.م.م وقت رسیدگی هیأت حل اختلاف مالیاتی ثر مورد هر پرونده جهت حضور مؤدی یا نماینده ی مؤدی و نیز اعزام نماینده اداره امور مالیاتی باید به آنها ابلاغ گردد فاصله تاریخ ابلاغ و روز تشکیل جلسه هیأت نباید کمتر از ده روز باشد مگر به درخواست مؤدی و موافقت واحد مربوط.

نکته : عدم حضور مردی یا نماینده مؤدی و نیز نماینده اداره امور مالیاتی مربوط مانع از رسیدگی هیأت و صدور رأی نخواهد بود.

آیا آرای صادره از هیأتهای حل اختلاف مالیاتی قابل اعتراض می باشد؟ بموجب مقررات ماده ق.م.م مؤدی یا اداره امور مالیاتی می توانند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی هیأت حل اختلاف مالیاتی باستناد عدم رعایت قوانین و مقررات موضوعه یا نقض رسیدگی با اعلام دلایل کافی به شورای عالی مالیاتی شکایت و نقض رأی و تجدید رسیدگی را درخواست کنند.

جرائم مالیاتی

ماده ۱۹۰ ق.م.م: عدم پرداخت مالیات در سر رسید مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل $\frac{۲}{۵}$ ٪ مالیات قطعی شده به ازای هر ماه خواهد بود.

ماده ۱۹۲ ق.م.م: عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی توسط اشخاص حقوقی و مشمولان بند های (الف) و (ب) ماده ۹۵ ق.م.م موجب تعلق جریمه ای معادل چهل درصد (۴۰٪) مالیات متعلق می گردد و مشمول بخشودگی نمی شود.

ماده ۱۹۳ ق.م.م: مؤدیانی که به موجب مقررات ق ن ص مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند در صورت عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر مشمول جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات برای هر یک از موارد مذکور در مورد رد دفتر مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مالیات خواهد بود.

نکته: عدم تسلیم اظهارنامه و ترازنامه و حساب و زیان در دوره معافیت موجب عدم استفاده از معافیت مقرر در سال مربوط خواهد شد.

ماده ۱۹۷ ق.م.م: عدم تسلیم صورت یا فهرست یا قرارداد یا مشخصات راجع به مؤدی جریمه متعلق در مورد حقوق عبارت خواهد بود از ۲٪ حقوق پرداختی و در خصوص پیمانکاری یک درصد (۱٪) کل مبلغ قرارداد.

ماده ۱۹۹ ق.م.م: هر شخص حقیقی یا حقوقی که مکلف به کسر و ایصال مؤدیان دیگر می باشند در صورت تخلف مشمول جریمه ای معادل ۲۰٪ مالیات پرداخت نشده خواهند بود.

فصل سیزدهم

«آشنایی با قانون نظارت بر اماکن عمومی»

به استناد بند ۱۴ از ماده قانون ۴ ناجا مصوب ۱۳۶۹/۰۴/۲۷ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه نظارت بر اماکن عمومی ۱۳۶۳/۰۳/۰۳ هیأت محترم وزیران، امر نظارت بر اماکن عمومی و صنوف به منظور پیشگیری از وقوع هر گونه تخلفات انتظامی و ایجاد امنیت اخلاقی در جامعه و در راستای تامین حقوق شهروندی در اماکن مزبور به عهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران "پلیس نظارت بر اماکن عمومی" گذاشته شده است. همچنین به استناد ماده ۱۷ قانون نظام صنفی، افراد صنفی مکلف به اجرای قانون و مقررات کشور از جمله ضوابط انتظامی بوده و به استناد بند "ه" ماده ۲۸ ق.ن.ص عدم اجرای تکالیف واحد های صنفی از جمله ضوابط ابلاغی ناجا موجب تعطیلی موقت مکان و سایر مجازات تعیین شده در قانون می گردد.

عناوین و اصطلاحات و تعاریف:

- ۱- ذی صلاح، صلاح دار: شایسته ولایت برای انجام دادن کاری و رسیدگی کردن به امری.
- ۲- صلاحیت انتظامی: مجموعه تمهیداتی که به منظور پیشگیری از وقوع تخلفات و جرائم و ارتقاء ظریب امنیتی و حفاظتی در واحد های صنفی و اماکن عمومی در نظر گرفته می شود.
- ۳- کالاهای ممنوعه: به کلیه کالاها و اقلامی اطلاق می شود که ورود، ساخت و تولید، نگهداری، حمل و نقل، توزیع و فروش آنها بر اساس قوانین و مقررات مصوب کشور ممنوع می باشد.
- ۴- عفت عمومی: معیارهای اخلاقی و اسلامی مبتنی بر شرع و عرف حاکم بر جامعه که مورد پذیرش عموم مردم می باشد و هرگونه مغایرت با آن ناهنجاری محسوب می گردد.
- ۵- مجاورت: منظور از مجاورت اسقرار دو مکان نسبت به هم تا فاصله حداکثر ۵۰ متری از طرفین و روبرو می باشد (حداقل و حداکثر فاصله بین دو امکان در مناطق مختلف کم جمعیت و پر جمعیت) متفاوت بوده و بنا به تشخیص مدیریت نظارت بر اماکن عمومی شهرستان مربوط تعیین می گردد.
- ۶- حاشیه: محدوده اطراف واحد صنفی یا امکان عمومی تا فاصله حداکثر ۱۰۰ متری، حاشیه محسوب می گردد. (حداقل و حداکثر محدوده اطراف واحد صنفی یا امکان عمومی با توجه به بافت شهری توسط مدیر نظارت بر اماکن عمومی شهرستان مربوطه تعیین می گردد.)
- ۷- حفاظت فیزیکی و ایمنی: مجموعه تمهیداتی که به منظور حفظ و نگهداری از امکان عمومی در راستای پیشگیری از بروز هر گونه مخاطرات از جمله سرقت و آتش سوزی و... به تناسب نوع صنف در نظر گرفته است.
- ۸- اشرافیت: میدان دید و تسلط امکان عمومی نسبت به سایر اماکن همجوار با توجه به نحوه استقرار مکان را اشرافیت گویند.

۹- مراکز حساس عبارتند از:

۱- مراکز دیپلماتیک (سفارتخانه، کنسولگریها و مراکز مشابه)

۲- مراکز نظامی و انتظامی (پادگان ها، کلانتری ها، پایگاه بسیج و...)

۳- مراکز قضایی (دادگاه های عمومی و انقلاب، دادسراها و...)

۴- مراکز امنیتی

۵- وزارتخانه ها و سازمان های دولتی

۶- بانکها و موسسات مالی و اعتباری

۱۰- شئون اسلامی: مجموعه معیارهای اخلاقی مبتنی بر موازین اسلامی که عدول از آنها مغایر با شرع و عرف بوده و موجب بروز ناهنجاری در جامعه می گردد که مصادیق آن به شرح زیر می باشد:

۱- رعایت اخلاق و حجاب بر اساس موازین اسلامی

۲- عدم استفاده از کراوات و پاپیون توسط مدیر، متصدی و شاغلین

۳- عدم استفاده از سی دی و نوارهای صوتی و تصویری غیرمجاز در امکان عمومی و واحدهای صنفی

۴- عدم تجمع افراد غیر مسئول در واحدها صنفی و ایجاد پاتوق برای اراذل و اوباش

۵- جلوگیری از تبدیل مکان صنفی به محل برقراری روابط نامشروع

۶- عدم استفاده از زیور آلات (طلاجات و جواهرات) توسط مدیران و متصدیان و شاغلین (مرد) به طوری که در معرض دید عموم باشد.

۷- عدم آرایش غلیظ و نامتعارف توسط شاغلین خانم و همچنین عدم آرایش مغایر عفت عمومی توسط آقایان

۸- ظواهر امکان عمومی مطابق با عرف جامعه اسلامی و عفت عمومی باشد.

۹- عدم نصب هر گونه عروسک، مجسمه و تصاویر مبتذل در امکان عمومی و واحدهای صنفی (ثابت و سیار)

۱۰- عدم ارائه خدمات به بانوان فاقد حجاب اسلامی

ضوابط انتظامی عمومی:

۱- نامگذاری واحد صنفی باید نام فارسی با مضامین موافق عفت عمومی انتخاب و مطابق با ضوابط تبلیغاتی کشور باشد.

۲- رعایت اصول حفاظت فیزیکی، ایمنی و بهداشتی مکان متناسب با نوع فعالیت جهت پیشگیری از مخاطرات احتمالی (سرقت، آتش سوزی و...)

۳- عدم ارتباط با منازل مسکونی و واحدهای صنفی و اماکن عمومی همجوار

۴- عدم مجاورت و اشرافیت بر مراکز حساس و دارای طبقه بندی (امنیتی، سیاسی، انتظامی و نظامی)

۵- در صورت اشرافیت بر منازل مسکونی از پنجره های ثابت و شیشه های مشجر استفاده گردد.

۶- نصب مجوز فعالیت و پروانه کسب و اعلانات ابلاغی ناجا در محل مناسبی که در معرض دید عموم باشد.

- ۷- عدم ایجاد مزاحمت برای همسایگان از جمله آلودگی صوتی، سد معبر و ...
- ۸- عدم استخدام و به کارگیری افراد فاقد صلاحیت و اتباع خارجه غیر مجاز
- ۹- رعایت شئون اسلامی توسط مدیر، متصدی و شاغلین الزامی است.
- 10- مسئولیت نظارت بر حسن فعالیت متصدیان و شاغلین در امکنه عمومی بر عهده مدیر واحد صنفی بوده و حضور او در تمام ساعات فعالیت الزامی می باشد.
- 11- رعایت ساعات کار تعیین شده با در نظر گرفتن فصول سال
- 12- انجام فعالیت صرفاً در رشته مربوطه مندرج در مجوز صادره و عدم تداخل صنفی
- رعایت ضوابط ابلاغی از سوی ناجا و همکاری مستمر با مأمورین نیروی انتظامی در جهت تأمین و حفظ نظم و امنیت عمومی
- 13- ممنوعیت تهیه، نگهداری، حمل و نقل، عرضه و فروش کالای قاچاق و اقلام ممنوعه و مسروقه
- 14- ممنوعیت ورود حیواناتی از قبیل سگ و میمون و امثالهم به امکنه عمومی و واحدهای صنفی توسط شاغلین و مراجعین
- 15- اخذ نمایندگی و تأسیس شعبه و همچنین ثبت شرکت مجوز فعالیت محسوب نگردیده و شرکت هایی که اقدام به انجام فعالیت صنفی ما نمایند ملزم به اخذ مجوز قانونی از مبادی ذیربط می باشند.
- آیین نامه اماکن عمومی مصوب ۱۳۶۳/۰۳/۲۳ هیأت وزیران با اصلاحات ۱۳۶۴/۱۱/۰۹**
- * نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در اجرای وظایف انتظامی و کنترل ترافیک و سایر مسئولیت های محوله به امور اماکن عمومی طبق مقررات این آیین نامه نظارت و مطابق مقررات اقدام می نماید.
- * اماکن و موسسات موضوع این آیین نامه به شرح زیر می باشد.
- ۱- هتل ها ۲- مسافرخانه ها ۳- رستوران ها ۴- پانسیون ها و مهدکودک ها ۵- سلف سرویس ها ۶- قهوه خانه ۷- اغذیه فروشی ها ۸- چلوکبابی و چلوخوردستی ها و طبخاخی ها ۹- بوفه سینما و تئاتر ۱۰- کافه تریاها ۱۱- کافه قنادی ۱۲- آرایشگاه ها ۱۳- آموزشگاه های رانندگی ۱۴- فروشگاه های جراید و نشریات داخلی ۱۵- موسسات بارکش شهری ۱۶- تعمیرگاه های دوچرخه و موتورسیکلت ۱۷- عکاسی ها ۱۸- فروشگاه های جراید و نشریات خارجی ۱۹- سینماها و تماشاخانه ۲۰- فروشگاه های اتومبیل ۲۱- موسسات تبلیغاتی و تولید کننده فیلم های تبلیغاتی ۲۲- تعمیر گاه ها ، اتو سرویس ها و پارکینگ ها ۲۳- موسسات توریستی و کرایه دهی اتومبیل ۲۴- بنگاه های مسافر بری ۲۵- کتابفروشی ها ۲۶- بنگاه های معاملاتی ۲۷- کارگاه های اوراق اتومبیل ۲۸- کارگاه های تعویض روغن ، پنچر گیری و لاستیک فروشی اتومبیل ۲۹- موسسات تاکسی بار ۳۰- کلیشه و گراورسازی ها ۳۱- فروشگاه های لوازم یدکی اتومبیل ۳۲- کارگاه های نقاشی

اتومبیل ۳۳- چاپخانه ها ۳۴- سمساری و امن فروشی ها ۳۵- موسسات باربری ۳۶- استودیو ها ۳۷- طلا و جواهر فروشی ها ۳۸- موسسات نشر و طبع ۳۹- آموزشگاه های خیاطی ، ماشین نویسی و آرایشگری

نکته : افتتاح هر نوع امکان و موسسه مشابه دیگری در آینده ، بنا به تشخیص و اعلام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مشمول مقررات ق ن ص خواهد شد.

* مراجع صدور پروانه واحد های صنفی مذکور در ماده ۲ باید قبل از صدور و انتقال پروانه و همچنین انتقال محل واحد صنفی نسبت به موارد مذکور در ماده ۱ از نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مطابق هئین نامه اجرایی نکته ۱ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی صورت خواهد گرفت.

نکته : ضوابط مربوط به صلاحیت دایر کننده واحد صنفی از نقطه نظر وظایف نیروی انتظامی و نیز امور انتظامی و ترافیکی محل کسب با هماهنگی وزارت بازرگانی به وسیله ادارات ذی ربط نیروی انتظامی تهیه و پس از تصویب ریاست نیروی انتظامی به مورد اجرا گذارنده خواهد شد.

* در خارج از حوضه استحفاظی شهربانی ، ژاندارمری عهده دار انجام وظایف مذکور در این آیین نامه می باشد.(با ادغام شهرداری با ژاندارمری و کمیته ها و تشکیل نیروی انتظامی ، همه جا نیروی انتظامی مستقر است).

* متقاضیان صدور پروانه اماکن عمومی مندرج در ماده ۲ قبل از اخذ پروانه حق افتتاح اماکن خود را ندارد و در صورت تخلف مادامی که پروانه تحصیل نکرده باشد از افتتاح آن اماکن تا صدور پروانه به وسیله نیروی انتظامی جلوگیری خواهد شد.

* در صورتی که هر یک از صاحبان یا مدیران اماکن عمومی مندرج در ماده ۲ آیین نامه در مدت اعتبار پروانه از ضوابط مقرر نیروی انتظامی عدول کنند مراتب به مراجع صدور پروانه اعلام خواهد شد تا مطابق مقررات اقدام نماید.

* چنانچه صاحبان اماکن عمومی مندرج در ماده ۲ بخواهند اداره امور داخلی خود را به دیگر واگذار نمایند بایستی مدیر داخلی از طریق مراجع صدور پروانه به نیروی انتظامی معرفی تا پس از بررسی های لازم و تایید صلاحیت مدیر معرفی شده در پروانه صادر منظور گردد.

* صاحبان اماکن عمومی مندرج در ماده ۲ از ردیف ۱ الی ۱۱ شامل:

۱- هتل ها ۲- مسافرخانه ها ۳- رستورانها ۴- پانسیون ها و مهد کودک ها ۵- سلف سرویس ها ۶- قهوه خانه ۷- اغذیه فروشی ها ۸- چلوکبابی و چلو خورشتی ها و طبخاتی ها ۹- بوفه سینما و تئاتر ۱۰- کافه تریا ها ۱۱- کافه قنادی ها مکلفند کلیه کارکنان خود را (اعم از ایرانی و خارجی) به نیروی انتظامی معرفی تا نسبت به تعیین صلاحیت و صدور پروانه خدمت گذاری جهت آنان اقدام و در صورت تغییر هر یک از آنان مراتب را ظرف مدت ۴۸ ساعت اعلام نمایند.

نکته: مدت اعتبار پروانه خدمت گذاری یک سال می باشد و کارکنان اماکن عمومی مندرج در ماده ۸ موظفند هر ساله نسبت به تمدید پروانه خود اقدام نمایند.

* کلیه مستخدمین و کارکنان اماکن عمومی مندرج در ماده ۸ بایستی دارای کارت بهداشت از مرجع مربوطه پروانه کار از نیروی انتظامی باشند.

* صاحبان کلیه اماکن عمومی مکلفند آن دسته از مواد آیین نامه و اعلامیه های نیروی انتظامی را که ارتباط با نوع کار آن مکان دارد در محل مناسبی که برای واردین قابل رویت باشد نصب نمایند.

* صاحبان اماکن مسافری (هتل- مسافرخانه - پانسیون و سایر اماکن مشابه) موظف اند در قبال اموالی که از طرف مسافرین یا واردین به مکان های مزبور به آنان سپرده می شوند رسید کتبی بدهند.

* در صورتی که یکی از مسافرین در یکی از اماکن مسافری فوت نماید صاحب یا مدیر موسسه باید بلافاصله مراتب را با ذکر مشخصات شخص متوفی و شماره اتاق به نیروی انتظامی محل اطلاع داده و تا ورود نمایندگاه نیروی انتظامی و دادسرا و پزشکی قانونی، اتاق متوفی باید بسته شده و احدی داخل آن نشود.

* صاحبان و مدیران کلیه اماکن عمومی موظفند هر موقع هر گونه توضیحاتی که مامورین نیروی انتظامی بخواهند (نسبت به وضعیت امکان مسافرین و مستخدمین) بلا تامل در حدود اطلاعاتی که دارند با نهایت صحت به آنها بدهند.

* در تمام ایامی که اماکن عمومی دایر هستند حضور متصدی یا مدیر امکان در محل الزامی است.

* در مواقعی که یکی از مدیران یا خدمه مضمون یا مبتلا به دارا بودن امراض واگیر دار و عفونی از قبیل: وبا، طاعون و امثالهم باشد، صاحبان اماکن عمومی مکلفند مراتب را بلافاصله با ذکر مشخصات بیمار به بهداری و نیروی انتظامی اطلاع دهند.

* صاحبان اماکن مسافری و پانسیون ها مکلفند تابلوی شماره اتاق ها را در محل مناسبی در مدخل امکان خود نصب نمایند.

* صاحبان اماکن مسافری و پانسیون ها باید دفتری مطابق نیروی انتظامی برای ورود و خروج مسافرین تهیه و نام و نشانی کامل آنها را در آن دفتر قید نمایند.

* صاحبان اماکن مسافری: (هتل- مسافرخانه - پانسیون و امثال آنها) موظفند ضمن رویت شناسنامه و هرگونه برگ شناسایی مشخصات و تاریخ ساعت ورود و خروج مسافرین و واردین به اماکن مزبور را طبق نمونه اعلامیه که از طرف نیروی انتظامی داده می شود تنظیم و اول وقت روز بعد به نیروی انتظامی محل تسلیم نمایند.

* صاحبان هتل ها، مسافرخانه ها و پانسیون ها موظفند در صورت مراجعه اطفال و اشخاصی که به سن قانونی نرسیده و بدون سرپرست هستند قصد اقامت در امکنه مزبور را دارند بلافاصله مراتب را به نیروی انتظامی محل اعلام دارند.

* برگزاری هر نوع مجلس جشن و عروسی ، مهمانی ، شب نشینی و امثال آن و یا اجرای هرگونه برنامه هنری و نمایشی در اماکن عمومی مستلزم تایید محتوی برنامه هنری و نمایشی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تحصیل اجازه مخصوص نیروی انتظامی (حداقل ۴۸ ساعت قبل) می باشد. بدیهی است مسئولین اماکن عمومی مزبور میبایست ساعت و روز تشکیل مراسم و صرفا مشخصات پیشنهاد کننده مراسم را با ارائه دو عدد کارت ورود به سالن به مسئولین ذی ربط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران اعلام نمایند.

* پروانه متخلفین در موارد ذیل اخذ و به مراجع صدور پروانه ارسال که نسبت به ابطال آن اقدام گردد:

- ۱- تسهیل یا فراهم نمودن وسیله اول منافی عفت و شهوت رانی در امکنه مربوطه و یا استخدام یا اجبر نمودن اشخاص برای منظور فوق
- ۲- تشکیل جلسات در محل امکنه عمومی برای مقاصد سو و خلاف قانون علیه دولت و امنیت کشور
- ۳- تهیه موجبات تسهیل خرید و فروش مواد افیونی و چرس و بنگ و استعمال آنها و همچنین فروش و عرضه هر نوع مشروبات الکلی
- ۴- طرح ریزی و توطئه برای انجام هر نوع مقاصد سو و خلاف قانون نظیر سرقت ، خرید و فروش و نگهداری اموال مسروقه و ...
- ۵- هرگونه عمل شرط بندی و برد و باخت و قمار

نکته: ابطال پروانه مرتکبین تخلف از ماده ۲۱ مانع از اجرای سایر مجازات های شرعی و قانونی نخواهد شد.

* سخنرانی و هر عمل دیگری که خلاف منظور از تشکیل مکان عمومی و مفاد پروانه صادره مربوط به آن باشد بدون اجازه مخصوص نیروی انتظامی ممنوع است.

* قبول و اسکان اشخاص شرور و بد سابقه در محل امکنه عمومی ممنوع می باشد.

* در اماکن عمومی ایجاد صداهای ناهنجار، ادای الفاظ رکیک و انجام حرکات زشت و اعمالی که موجب سلب آسایش دیگران یا ضرر به اموال عمومی می شود ممنوع است و صاحبان اماکن عمومی مکلفند متخلف را به مامورین انتظامی معرفی نمایند.

* یک نفر نمی تواند بیش از یک مکان عمومی را اداره و پروانه آن را تحصیل نماید مگر اینکه برای اماکن دیگری که میخواهد تاسیس کند از طرف مرجع صدور پروانه مدیر یا مباشری که نیروی انتظامی صلاحیت او را گواهی نماید استخدام کند که در این صورت مدیر مزبور مسئول اداره اماکن مربوطه خواهد بود.

* درجه بندی و تعریف هر یک از اماکن عمومی به وسیله کمیسیونی مرکب از نمایندگان انتظامی، شهرداری، بهداری و سایر سازمان های ذی ربط تعیین می گردد. مسئولیت تشکیل کمیسیون مزبور و اجرای تصمیمات متخذه به عهده نیروی انتظامی می باشد. در مواردی که درجه بندی و تعریف برخی از اماکن عمومی به موجب قانونی از وظایف ارگان های دیگر باشد همان ملاک عمل خواهد بود

* تخلف از مقررات این آیین نامه برای بار اول به موجب اخطار کتبی و در صورت تکرار حسب مورد لغو یا دائم پرونده کسب میگردد و این امر در صورت لزوم مانع از اجرای سایر مجازات های شرعی و قانونی نخواهد شد

* برای اماکن عمومی باید نام فارسی با مضامین موافق عفت عمومی انتخاب و فقط به زبان فارسی بر روی تابلو نوشته شود.

* در کلیه اماکن عمومی وسائل مقدماتی آتش نشانی طبق استاندارد سازمان آتش نشانی باید مهیا باشد تا به موقع مورد بهره برداری قرار گیرد.

* کلیه دعوی مربوط به امور صنفی صاحبان اماکن عمومی نزد مقامات صالحه رسیدگی خواهد شد لیکن چنانچه اختلافی بین آنها و نیز مراجعین در رابطه با مقررات این آیین نامه پیش آید و در صورتی که موضوع در نیروی انتظامی مطرح و موجب تحصیل رضایت نامه کتبی از طرفین نگردد نیروی انتظامی آنها را به مراجع قانونی ذی ربط هدایت خواهد کرد.

* از تاریخ تصویب این آیین نامه کلیه مقررات و ضوابطی که مغایر با مفاد این آیین نامه باشد ملغی است.

چند مطلب مهم از آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی

موضوع همکاری نیروی انتظامی با اتحادیه ها و مجامع امور صنفی و شورای اصناف کشور

۱- اتحادیه های صنفی مکلفند به موجب بند ۱۱ ماده ۳ آیین نامه اجرایی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب مصوب ۸۳/۵/۸ وزیر محترم بازرگانی، موافقت اداره نظارت بر اماکن نیروی انتظامی را اخذ نمایند. (ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۲- براساس نکته ۲ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی ادارات اماکن نیروی انتظامی شهرستانهای کشور موظفند حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ دریافت استعلام، نظر قطعی و نهایی خود را به اتحادیه صنف مربوط اعلام نمایند. عدم اعلام نظر در مهلت مقرر به منزله مثبت است. (نکته ۱ ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی).

۳- در صورت عدم استعلام به منظور اخذ موافقت ادارات نظارت بر اماکن عمومی و صدور پروانه کسب برای مشاغل ماده فوق و یا عدم موافقت ادارات نظارت مبتنی بر صدور پروانه کسب، پروانه صادره فاقد اعتبار

قانونی بوده و ضمن طرح موضوع از سوی ادارات نظارت بر اماکن عمومی در کمیسیون نظارت نسبت به ابطال پروانه اقدام خواهد شد. (نکته ۲ ماده ۲ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۴- ادارات نظارت بر اماکن عمومی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که از مراجع فردی متقاضیان پروانه کسب به ادارات مزبور جلوگیری گردد، پرونده مربوطه برابر ضوابط و مقررات مورد نظر ناجا در اتحادیه ها تشکیل و توسط پیک مخصوص و یا سیستم الکترونیک به ادارات نظارت بر اماکن عمومی ارسال و پاسخ استعلامات نیز به همان نحوه به اتحادیه ارسال گردد. (ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۵- مسئولیت تطبیق فتوکپی مدارک و مشخصات متقاضی با اصل آن به عهده اتحادیه می باشد. (نکته ماده ۳ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۶- صدور بیش از یک پروانه کسب برای فرد صنفی منوط به معرفی مباشر می باشد. (ماده ۴ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۷- صاحب پروانه کسب برای دریافت پروانه کسب مجدد باید درخواست کتبی خود را مبنی بر معرفی اتحادیه تسلیم دارد. اتحادیه در صورت تایید، فرد معرفی شده را به منظور اخذ موافقت به ادارات نظارت بر اماکن عمومی نیروی انتظامی معرفی و پس از اخذ موافقت ادارات نظارت بر اماکن عمومی، نسبت به صدور کارت مباشرت اقدام نمایند (نکته ماده ۴ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

۸- تعطیلی یا پلمپ واحدهای صنفی یا شیوه بازگشایی مجدد آن: واحد های صنفی که مشغول به فعالیت می باشند در دو صورت کلی مشمول مجازات تعطیلی یا پلمپ واحد صنفی یا مغازه می شوند که به شرح زیر پیرامون آنها توضیحاتی ارائه می گردد:

تعطیلی قطعی پروانه کسب: عبارت است از تعطیلی آن دسته از واحد های صنفی که فاقد پروانه کسب بوده و بر اساس ماده ۲۷ قانون نظام صنفی که بیان داشته: "محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب دائم یا موقت برای آن صادر نشده باشد با اعلام اتحادیه رأساً از طریق نیروی انتظامی پلمپ می گردد"، باید تعطیل و پلمپ شده و در چارچوب قانون نظام صنفی و با رعایت کلیه قوانین و ضوابط مربوطه موفق به اخذ پروانه کسب نگردند، مجاز به بازگشایی واحد مربوطه نخواهند بود.

تعطیلی موقت واحد صنفی: این نوع تعطیلی بر اساس ماده ۲۸ قانون نظام صنفی مربوط به برخورد با واحد های صنفی دارای پروانه کسب بوده که به نحوی اقدامی خارج از موازین قانونی و به عبارتی تخلفاتی را مرتکب گردند و تعطیلی در راستای ماده ۲۸ موقتی و قطعی بوده و دارای ظرف زمان می باشد. یعنی واحد های صنفی برای مدت محدود از یک هفته تا ۶ ماه تعطیل می گردند.

مصادیق و مواردی که منجر به تعطیلی موقت واحد صنفی از یک هفته تا شش ماه می گردد:

۱- تداخل صنفی

۲- تعطیلی واحد صنفی بدون عذر موجه بیش از ۱۵ روز

۳- عدم پرداخت حق عضویت

۴- عدم اجرای مصوبات و دستورات قانونی

وظیفه نیروی انتظامی: نیروی انتظامی مکلف است در اجرای ماده ۲۷ و ماده ۲۸ قانون نظام صنفی، بر اساس درخواست مجامع امور صنفی و بر حسب نیاز نیروی لازم جهت تعطیل و پلمپ واحدهای صنفی، در اختیار مجامع مزبور قرار دهد. (مواد ۶ و ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

نکته ۱: نیروی انتظامی قبل از پلمپ محل دایر شده از ۱۰ تا ۲۰ روز به دایر کننده مهلت می دهد تا کالاهای موجود در محل را تخلیه نماید. (نکته ۱ ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

فک پلمپ: فک پلمپ محل مزبور پس از صدور پروانه کسب و یا پس از گذشت یک هفته از تاریخ پلمپ، در صورت تشکیل پرونده در اتحادیه و ارائه مدارک مربوط به بند های ۷، ۲ و ۱۱ آیین نامه اجرایی ضوابط لازم برای صدور پروانه کسب (موضوع نکته ۱ ماده ۱۲ قانون نظام صنفی) توسط متقاضی به اتحادیه پس از اخذ تعهد کتبی مبنی بر تکمیل پرونده به اتحادیه ظرف مدت یک ماه پس از اعلام اتحادیه به مجمع امور صنفی ذی ربط توسط نیروی انتظامی انجام می گیرد. (نکته ۲ ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

انصراف: چنانچه فرد صنفی به اتحادیه اعلام انصراف نماید، اتحادیه در اسرع وقت و با اخذ تعهد کتبی مبنی بر عدم فعالیت تا صدور پروانه کسب از محل مزبور و با اخذ هزینه بازرسی که با تصویب کمیسیون نظارت رسیده باشد از طریق مجمع امور صنفی ذی ربط فک پلمپ خواهد نمود. (نکته ۳ ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

نکته ۱: کسانی که پلمپ یا لاک و مهر محل های تعطیل شده در اجرای ق ن ص را بشکنند و محل های مزبور را به نحوی از انحاء برای کسب مجدد مورد استفاده قرار دهند، از طریق مراجع مربوطه به مراجع ذی صلاح قضایی معرفی و به مجازات های مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد. (نکته ۲ ماده ۲۷ قانون نظام صنفی و نکته ۴ ماده ۷ آیین نامه اجرایی ماده ۸۱ قانون نظام صنفی)

نکته ۲: پرداخت عوارض توسط اشخاص موضوع موجب احراز هیچ یک از حقوق صنفی نخواهد شد. یعنی در صورت عدم دریافت پروانه کسب همچنان فاقد پروانه محسوب میگردند و در صورت پرداخت مبالغی تحت عنوان عوارض صنفی و یا عوارض کسب و پیشه شهرداری دارنده پروانه کسب محسوب نشده و مشمول مجازات پلمپ واحد صنفی می گردد. (نکته ۳ ماده ۲۷ قانون نظام صنفی).

فصل چهاردهم

«مکاسب»

زکات

زکات در لغت به معنی رشد و پاکیزگی است. در اصطلاح فقهی، به معنای پرداخت مقدار معینی از مال به محرومان و نیازمندان است. زکات در قرآن، هم به معنای لغوی آمده است و به کمک های واجب و مستحب هر دو گفته می شود. زکات بر نه چیز واجب است: گندم، جو، خرما، کشمش، طلا، نقره، شتر، گاو، گوسفند. اگر کسی مالک یکی از این نه چیز باشد، با شرایطی باید مقداری را که در اسلام معین شده را به یکی از مصرف هایی که دستور داده اند برساند.

خمس

امام به عنوان رئیس حکومت هزینه هایی دارد که باید تأمین شود که برای پیشبرد نظام اسلامی و اداره جامعه، به بودجه فراوانی نیاز دارد. فریضه خمس برای تأمین این منظور، بر متمکنان جامعه واجب گردیده است. خمس برای تأمین بودجه هر کار خیری است که امام بخواهد انجام دهد و برای هر موردی که صلاح بداند، مصرف کند. در هفت چیز خمس واجب است:

منفعت کسب، گنج، معدن، مال حلالی که مخلوط به حرام باشد، جواهری که به واسطه فرو رفتن در دریا به دست می آید، غنیمت، زمینی که کافر ذمی از مسلمان بخرد.

خمس (یک پنجم) موارد فوق بوده که مال امام است و باید تحویل او گردد. در عصر غیبت تحویل فقیه جامع شرایط می شود.

خمس دو نصف می شود: نیمی به عنوان سهم سادات که با اجازه فقیه می توان به سادات فقیر داد و نیم دیگر به عنوان سهم امام بوده که فقیه جامع شرایط طبق صلاحدید برای ارتقای حوزه علمیه و امور خیریه دیگر مصرف می نماید.

خمس و زکات و فرق آن مالیات

تفاوت اول: مالیات هزینه ایست که می پردازیم تا دولت، رفاه ما را در بیرون از منزل تأمین کند. مثلاً بوستان احداث کند، بزرگراه و پل بسازد. درب منزلمان را قفل میزنیم و به دولت نیز مالیات می دهیم تا بیرون از منزل پلیس بگمارد. در منزل لامپ روشن می کنیم و به دولت مالیات می دهیم تا کوچه ها و خیابانها را روشن کند. در منزل کپسول آتش نشانی داریم و به دولت مالیات می دهیم تا بیرون منزل ماشین آتش نشانی آماده داشته باشد. بنابراین مالیات، خرج خود ما می شود اما با واسطه ی دولت.

تفاوت دوم: پرداخت خمس و زکات یک عبادت است و در آن قصد قربت لازم است که اگر نباشد، عمل قبول نمی شود بر خلاف مالیات که قصد قربت نمی خواهد هیچ، بلکه نوعاً با اکراه پرداخت می گردد.

تفاوت سوم: خمس زیر نظر عالم ترین و با تقوا ترین فردی که با تحقیق انتخاب شده است یعنی مرجع تقلید، باید مصرف شود بر خلاف مالیات که چین شرطی در آن نیست و لذا ممکن است گاهی هم مالیاتها غیر عادلانه اخذ و یا هزینه شود.

تفاوت چهارم: زکات فقط بر نه چیز تعلق میگیرد به شرط اینکه هر کدام از آنها به حد نصاب برسد ممکن است به خیلی از افراد جامعه زکات تعلق نگیرد. خمس هم بر مازاد مخارج سالانه تعلق می گیرد، شخص بعد از این که نیازهای خود و خانواده اش را برطرف کرد، چنانچه چیزی از مالش زیاد بیاید باید یک پنجم آن را به عنوان خمس پرداخت نماید. اما مالیات از اصل درآمد مردم گرفته می شود.

تفاوت پنجم: در خمس و زکات به پرداخت کننده اعتماد می شود و شخص با میل و رضایت قبلی خود، اموالش را حساب می کند و می پردازد، نه بلاجبار و نه بوسیله بازرس و مأمور دولت و ثانیاً شخصی را که میخواهد اموالش را به او بپردازد، خود انتخاب می کند، که کدام فقیه عادل و متقی تر است در حالیکه در مالیات عدالت و تقوی و ورع و ... و انتخاب ملاک نیست.

مبانی اخلاق حرفه ای در کسب و کار

حضرت امیر(ع) مبناي ارتباط و رفتار ارتباطی اخلاقی را حفظ و رعایت حقوق مردم دانسته و در مواضع مختلف بر آن تأکید می ورزند، به گونه ای که جایگاه اجتماعی افراد را به ویژه در مشاغل و مناصب مختلف بر آن استوار می نمایند. امام علی(ع) ملاک نهایی اخلاق را خدا می داند و به همین دلیل توصیه اساسی حضرت، تقوی است.

حرص و طمع در بازار: یکی از مطالبی که از آن نهی شده و موجب حرص زیاد انسان به مال و ثروت می گردد وارد شدن صبح زود به بازار و تا دیر وقت در آنجا ماندن و به معامله پرداختن است بطوری که شخص کاسب عمده وقت خود را به معامله بگذراند و به دیگر وظایف خود از قبیل صلح رحم، عبادت به موقع، پرداختن به امور خانواده از جمله تربیت فرزندان خود همت نگمارد.

مراقبت از جمیع امور: شایسته است که تاجر و کاسب کاملاً مراقب باشد و در خرید و فروش خود همه جوانب را در نظر بگیرد مرتکب خلافی نگردد و در هر مورد برای روز قیامت خود پاسخ قانع کننده ای داشته باشند همانگونه که گفته شده انسان مسلمان در روز قیامت در برابر همه اعمال خود باید جوابگو باشد زیرا آن روز، روز حسابرسی است. نقل شده است که اگر تاجر و کاسب در معاملع عدالت، انصاف و احسان را مراعات کند از مقربین و صدیقین درگاه الهی خواهد بود.

حال با توجه به تأکیدات بالا در مورد کسب و روزی حلال به هر شخص مسلمان لازم است به نکات زیر توجه کند:

۱- بر همه مسلمانان واجب است احکام معاملات را به مقداری که معمولاً مورد احتیاج اوست یاد بگیرند و بر علما واجب است این احکام را به مردم بیاموزند. علی(ع) در بازار کوفه حرکت می کرد و بارها می فرمود: "الفقه

ثم المتجر" ای تجار اول احکام معاملات را یاد بگیرید سپس وارد معامله شوید. پیامبر اکرم (ص) در همین مورد می فرماید: "ترک این لقمه حرام نزد خداوند بهتر از دو هزار رکعت نماز مستحبی ... " (محجه البیضاء ج ۲ ص ۳۱۰). همچنین آن حضرت (ص) می فرماید: "کسی که چهل روز غذای حلال بخورد قلب او نورانی می گردد و کسی که لقمه حرام صرف کند، عبادات واجب و عبادات مستحب او پذیرفته نمی شود".

۲- حقوق واجبی که بر عهده دارد از قبیل خمس و زکات را با شرایطش پرداخت نماید. هر گاه انسان از طریق زراعت یا صنعت یا تجارت یا از طریق کارمندی و کارگری در مؤسسات مختلف درآمدی بدست آورد اگر از مخارج سال اول او و همسر و فرزندان و کسانی که نفقه او را می دهد زیاد آید باید خمس (یک پنجم) آنرا بپردازد.

۳- کسب و کار و تلاش برای زندگی از طریق تجارت و زراعت و صنعت و مانند آن برای کسانی که مخارج همسر و فرزند خود را ندارد واجب است، همچنین برای حفظ نظام و تأمین احتیاجات جامعه اسلامی و در غیر این صورت، مستحب مؤکد است، مخصوصاً برای کمک به فقرا و یا وسعت بخشیدن به زندگی خانواده.

۴- مستحب است فروشنده میان مشتری ها در قیمت جنس فرق نگذارد و سخت گیری نکند، قسم نخورد و اگر مشتری پشیمان شده و از او تقاضای فسخ معامله را کند بپذیرد.

۵- هر گاه انسان نداند معامله ای را که انجام داده صحیح است یا باطل، نمی تواند در مالی که گرفته تصرف نماید، ولی می تواند معامله را انجام دهد و قبل از تصرف در مال، حکم آن را سؤال کرده، مطابق آن عمل کند، ولی اگر در موقع معامله احکام آن را می دانسته و بعد از معامله شک کند صحیح انجام داده یا نه، معامله او صحیح است.

نکته: قسم خوردن در معامله اگر راست باشد مکروه و اگر دروغ باشد حرام.

مواردی که باید در معامله مورد توجه قرار گیرد:

۱- تعریف بیجا از جنس مورد معامله نکند.

۲- عیب و نواقص جنس را پنهان ننماید.

۳- در وزن و مقدار آن خیانت نکند.

۴- قیمت اصلی جنس را پنهان ننماید.

حضرت سلیمان (ع) فرمود: که مار در میان دو سنگ می خزد و داخل می شود گناه و معصیت و هم به آرامی در بین معامله دو نفر داخل می گردد.

نکته قابل توجه: در مواردی که احیاناً بین فروشنده و خریدار اختلافی پیش آید آنها جهت اینکه رضایت همدیگر را جلب نمایند می توانند با یکدیگر مصالحه نمایند یعنی یا مقداری از مال یا منفعت یا حق خود را به دیگری واگذار و یا

از طلب و حق خود بگذرد که او هم در عوض مقداری از مال یا منافع خود را به او واگذار نمایند. این را "صلح معوض" می‌نامند و اگر این واگذاری بدون عوض باشد "صلح غیر معوض" نام دارد و هر دو صحیح است. عدم سختگیری در معامله: پیامبر (ص) در این مورد می‌فرماید (خدا رحمت کند کسی را که در خرید و فروش سختگیر نباشد)

نکته: حضرت محمد (ص) می‌فرماید: کسی که به جهت پشیمانی یکی از طرفین معامله را فسخ کند خداوند در روز قیامت لغزش‌های او را برهم زده و محو می‌کند.

آثار سوء و ناگوار مال حرام

از آنجا که کسب مال حرام آثار سوء و ناگواری در زندگی انسان و حتی نسل و ذریه او دارد مختصراً به مواردی اشاره می‌گردد.

۱- مال حرام برکت و فزونی ندارد.

۲- انفال کردن مال حرام اجزای ندارد.

بر جای گذارنده مال حرام، آتش جهنم را برای خود افزایش می‌دهد.

پیامبر اکرم فرمودند: من برای امتم در خصوص کسب‌های حرام بیمناکم. (نقل از کتب بیع ص ۲۴)

معاملات مکروه

بسیاری از فقها معاملات زیر را مکروه شمرده‌اند و بهتر آن است که از آنها پرهیز شود:

۱- صرافی و هر کاری که ممکن است انسان را به رباخوری و سایر اعمال حرام بکشاند.

۲- کفن فروشی هرگاه به صورت شغل درآید.

۳- معامله با افراد پست و کسانی که اموالشان مشکوک است اگر چه ظاهراً اموالشان حلال باشد.

۴- معامله بین اذان صبح و اول آفتاب.

۵- وارد شدن در معامله دیگران قبل از تمام آن.

معاملات حرام و باطل

۱- خرید و فروش عین نجس مانند: بول، غائط و خون (اگر خون برای معالجه بیماران نیازمند به خون فروخته شود اشکال ندارد)

تذکر: خرید و فروش کودهای نجس اشکال دارد ولی استفاده از آن بلامانع است.

۲- خرید و فروش اموال غصبی

۳- خرید و فروش چیزهایی که منافع معمول آنها حرام است مانند آلات موسیقی و قمار

۴- خرید و فروش چیزهایی که در میان مردم مال محسوب نمی‌شود: حشرات یا حیوانات درنده

۵- معاملاتی که در آن ربا باشد.

۶- فروختن اجناس تقلبی که خریدار از وضع آن خبر ندارد مانند فروش پیه مخلوط شده با روغن که به آن غش در معامله می گویند و یکی از گناهان کبیره است.

پیامبر گرامی اسلام(ص) درباره غش می فرمایند: کسی که در معامله با مسلمانان غش کند یا به آنها ضرر رساند یا تقلب و حيله نماید از ما نیست و هر کس با برادر مسلمانش غش کند خداوند برکت را از روزی او می برد و راه معاش او را می بندد و او را به خودش وا می گذارد.

۷- خرید و فروش آلات لهو و لعب مانند تار و ساز حتی سازه های کوچک حرام است مگر اینکه از آلات مشترک باشد یا بازیچه باشد و از آلات لهو حساب نشود.

نکته : فروش اجناس متنجس ، یعنی چیز پاکى که نجس شده و آب کشیدن آن ممکن است،مانند میوه و پارچه و فرش اشکال ندارد ولی اگر مشتری بخواهد آن را برای خوردن یا کارهای دیگری که پاک بودن در آن شرط است مصرف کند باید به او بگوید.

شرایط جنس و عوض آن

جنسی که می فروشند و پیزی را عوض (کالا-پول) آن می گیرند چند شرط دارد:

- ۱- باید مقدار آن معلوم باشد بوسیله وزن ، پیمانہ ، متر و ...
- ۲- توانایی بر تحویل آن داشته باشند. بنابراین فروختن حیوانی که فرار کرده صحیح نیست.
- ۳- صفات و خصوصیتی را که در آنهاست و در ارزش جنس و میل مردم با معامله اثر دارد معین نماید.
- ۴- شخص دیگری در آن جنس یا عوض آن حقی نداشته باشد بنابراین مالی که در گرو است قابل فروش نیست مگر با اجازه صاحب مال.

نقد و نسیه

کسی که چیزی را بفروشد و در آن مدتی برای پرداخت معین نکنند معامله نقدی بوده و پس از تحویل کالا به خریدار فروشنده می تواند وجه آنرا مطالبه کند.

در معامله نسیه باید مدت کاملاً معین باشد و اگر تاریخی برای آن معین نکنند معامله باطل است. هرگاه جنسی را به طور نقد و با قیمت مشخصی معامله کنند و به طور نسیه با قیمتی گرانتر فروخته یعنی فروشنده درصدی بر قیمت بیفزاید و مشتری قبول کند مانعی ندارد و با حساب نمیشود.

هر گاه کسی جنسی را نسیه بفروشد ولی بعداً مقداری از طلب خود را کم کند و بقیه را نقد بگیرد اشکالی ندارد. نکته مهم : در معاملات نسیه در شرح مقدس اسلام ، پس از تعیین مدت ، اخذ مدرک یا شاهد از بدهکار سفارش گردیده است.

فسخ و انواع آن

معامله چیمان و قرارداد بوده و لازم الاجرا است اما در مواردی معین به شرح زیر میتوان آنرا بهم زد:

- ۱- فسخ در مجلس : هرگاه معامله ای انجام گرفت تا وقتی که خریدار و فروشنده از هم جدا نشده اند می توانند در همان جلسه معامله را فسخ کنند.
- ۲- فسخ شرط : چنانچه در ضمن معامله ، برای فروشنده یا مشتری یا هر دو یا فرد سومی ، حق فسخ شرط کنند ، طبق شرط می توان معامله را برهم زد.
- ۳- فسخ در مورد غبن : اگر بعد از معامله ثابت شود که یکی از دو طرف در اثر نداشتن قیمت کالا مغبون شده (گول خورده و زیان دیده) شخص مغبون می تواند معامله را بر هم بزند و یا به قیمتی که معامله کرده رضایت دهد ولی حق مطالبه تفاوت قیمت را از طرف ندارد و اگر طرف حاضر به پرداخت تفاوت قیمت شود، حق فسخ زیان دیده ساقط نمی گردد. البته با رضایت طرفین جائز است.
- ۴- فسخ به علت تأخیر : اگر مشتری با پرداخت بیعانه کالایی را بخرد و نزد فروشنده بگذارد تا بقیه پول را بیاورد و کالا را دریافت کند این معامله تا سه روز لازم الاجرا است و اگر طی سه روز مشتری مراجعه نکرد فروشنده حق دارد معامله را فسخ کند و دریافت بیعانه تأثیری ندارد.
- ۵- فسخ به علت رویت کالا: هرگاه مشتری کالایی را با شنیدن وصف آن بدون رویت، و آنگاه آن را ناقص تر از آنچه شنیده ببیند، حق فسخ را دارد همچنین اگر آن را قبلاً دیده (یا تصویری از آن را در کاتالوگ) مشاهده کرده و پس از خرید غیر از آن کالایی باشد که قبلاً دیده باشد.
- ۶- فسخ به علت عیب: هرگاه مشتری بعد از خرید ، عیبی در کالا بیابد که قبل از عقد بوده و یا بعد از عقد و قبل از تحویل گرفتن پیدا شده می تواند معامله را فسخ کند و یا به جبران آن از قیمت آن کم کند و یا با یکدیگر مصالحه نمایند.

نکته : در چند صورت با وجود عیب خریدار نمی تواند معامله را فسخ کند و یا تفاوت قیمت بگیرد.

- ۱- در صورتی که بعداً راضی شود.
- ۲- فروشنده موقع معامله بگوید این مال را با هر عیبی که دارد می فروشم. ولی اگر عیب معینی را ذکر کند و بگوید با این عیب می فروشم بعد معلوم شود عیب دیگری دارد خریدار می تواند معامله را فسخ کند.
- ۳- خریدار در موقع معامله بگوید که اگر مال عیبی داشت فسخ نمی کند و تفاوت قیمت هم نمی گیرم.

ربا:

ربا خواری حرام است و آن بر دو گونه است : نخست ربای در قرضه که در بحث قرض به خواست خدا خواهد آمد ، دوم ربای در معامله است و آن این است که مقداری از جنسی را که با وزن یا پیمانه می فروشند به زیادتر از همان جنس بفروشند، مثلاً یک من گندم را به یک من ونیم بفروشند ، در روایات اسلامی مذمت از ربا بسیار شده است و از گناهان بسیار بزرگ محسوب می شود.

ربا گرفتن در چند مورد جائز است :

- ۱- ربا گرفتن مسلمانان از کفاری که در پناه اسلام نیستند

۲- ربا گرفتن پدر و فرزند از یکدیگر

۳- ربا گرفتن زن و شوهر از یکدیگر

احتکار:

اگر فروشنده آذوقه و مایحتاج مردم را که مورد نیاز آنها است نگه دارد تا قیمت آن گران شود این کار احتکار و ظلم است و محتکر از نظر شرع مقدس مذموم است.
حدیثی از پیامبر درباره مذمت احتکار: هرکس ۴۰ روز اجناس مورد نیاز مردم را احتکار کند هم او از خدا بیزاری جسته و هم خدا از او بیزار است و حکم قاتل دارد.